

MIASTO RYDUŁTOWY

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PLANU OGÓLNEGO MIASTA RYDUŁTOWY

SPIS TREŚCI

1. Przedmiot i zakres opracowania	5
2. Zakres prognozy	6
3. Metody pracy i materiały źródłowe	7
4. Opis projektu planu ogólnego	7
4.1. Zawartość planu ogólnego	7
4.2. Ustalenia planu.....	13
5. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	34
5.1. Portret Miasta	34
5.2. Istniejący stan środowiska.....	39
5.2.1. Klimat.....	39
5.2.2. Jakość powietrza	41
5.2.3. Hałas	45
5.2.4. Wody	51
5.2.5. Zagrożenie powodzią.....	60
5.2.6. Zagrożenie suszą.....	61
5.2.7. Gospodarka wodno-ściekowa	65
5.2.8. Zasoby przyrodnicze	67
5.2.9. Krajobraz	75
6. Główne problemy ochrony środowiska.....	79
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	80
8. Przewidywane oddziaływanie zapisów zawartych w projekcie Planu ogólnego miasta Rydułtowy na środowisko	81
8.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	81
8.2. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	83
8.3. Ludzie.....	89
8.4. Powietrze atmosferyczne	90
8.5. Klimat.....	91
8.6. Zasoby naturalne	93
8.7. Wody	93
8.8. Krajobraz i powierzchnia ziemi.....	95
8.9. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.....	97
8.10. Zabytki i dobra materialne	98
8.11. Opis oddziaływań o charakterze skumulowanym	99
9. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	100
10. Propozycja działań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Planu ogólnego.....	102
11. Tendencje przeobrażeń przy braku realizacji Planu ogólnego	102
12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	103
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	103

SPIS TABEL:

Tabela 1 Uśrednione wartości temperatury w okresie 1991-2021.....	40
Tabela 2 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy śląskiej ..	43
Tabela 3 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin dla strefy śląskiej	43
Tabela 4 Stężenia dla wybranych zanieczyszczeń w Mieście Rydułtowy	44
Tabela 5 Stężenia zanieczyszczeń powietrza w mieście Rydułtowy uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania.....	45
Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	49
Tabela 7 Wyniki pomiarów hałasu od dróg powiatowych na terenie Miasta Rydułtowy w 2021 r.....	50
Tabela 8 Wyniki pomiaru hałasu przemysłowego w 2021 r. na terenie Miasta Rydułtowy	51
Tabela 9 JCWP obejmujące swoim zasięgiem obszar Miasta Rydułtowy.....	53
Tabela 10 Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Rydułtowy	55
Tabela 11 Charakterystyka JCWPd w obrębie których zlokalizowane jest Miasto Rydułtowy	57
Tabela 12 Znaczenie klas jakości wód podziemnych.....	59
Tabela 13 Kompleksowa ocena stanu JCWPd obejmujących teren Miasta Rydułtowy	59
Tabela 14 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta Rydułtowy	66
Tabela 15 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Rydułtowy	67
Tabela 16 Struktura lasów położonych na terenie Miasta Rydułtowy w roku 2024.....	68
Tabela 17 Pomniki przyrody na terenie Miasta Rydułtowy	73
Tabela 18 Charakterystyka krajobrazu priorytetowego na terenie miasta Rydułtowy	76
Tabela 19 Zagrożenia dla krajobrazu priorytetowego.....	77
Tabela 20 Problemy środowiskowe na terenie Miasta Rydułtowy	79

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Graficzne przedstawienie Planu Ogólnego Miasta Rydułtowy	33
Rysunek 2 Lokalizacja terenu objętego opracowaniem	34
Rysunek 3 Wybrane elementy z zakresu ukształtowania terenu i hydrografii Miasta Rydułtowy	36
Rysunek 4 Róża wiatrów dla Miasta Rydułtowy.....	39
Rysunek 5 Uśrednione wielkości opadów w okresie 1991-2021	40
Rysunek 6 Prognozy zmian średniej temperatury powietrza na terenie powiatu wodzisławskiego	41
Rysunek 7 Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.....	42
Rysunek 8 Układ komunikacyjny w Mieście Rydułtowy (wg danych BDOT, stan na 24.06.2025 r.)	48
Rysunek 9 Elementy sieci hydrograficznej na terenie miasta Rydułtowy	52
Rysunek 10 Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)	53
Rysunek 11 Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Miasta Rydułtowy	58
Rysunek 12 Obszary zagrożenia powodzią na terenie Miasta Rydułtowy	60
Rysunek 13 Łączne zagrożenie suszą dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)	62
Rysunek 14 Zagrożenie suszą atmosferyczną dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)	63
Rysunek 15 Zagrożenie suszą rolniczą dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)	63

Rysunek 16 Zagrożenie suszą hydrologiczną dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)	64
Rysunek 17 Zagrożenie suszą hydrogeologiczną dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane PGW WP)	64
Rysunek 18 Ujęcia wód na terenie Miasta Rydułtowy	65
Rysunek 19 Tereny zalesione na tle Miasta Rydułtowy	69
Rysunek 20 Formy ochrony przyrody na terenie Miasta Rydułtowy	74
Rysunek 21 Lokalizacja krajobrazu priorytetowego na terenie miasta Rydułtowy.....	78

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Rydułtowy. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt Planu Ogólnego Miasta Rydułtowy wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Planu Ogólnego Miasta Rydułtowy nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

2. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru

albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak WOOS.411.126.2025.MM z dnia 29 lipca 2025 r.) oraz z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Wodzisławiu Śląskim (pismo znak NS/NZ.9027.4.15.2025 z dnia 28 lipca 2025 r.).

3. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko zapisów Planu Ogólnego.

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego spowoduje zróżnicowane zmiany w środowisku. Ich charakter, intensywność oraz zasięg uzależniony będzie od faktycznego sposobu zagospodarowania terenu oraz stopnia realizacji zapisów zawartych w projekcie planu.

4. Opis projektu planu ogólnego

4.1. Zawartość planu ogólnego

Projekt planu ogólnego dla Miasta Rydułtowy (POG) został sporządzony na podstawie Uchwały nr 7.56.2024 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 26 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu Ogólnego dla Miasta Rydułtowy, w zgodzie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 poz. 1130 ze zm.) zwanej dalej ustawą (art. 13a – 13h) i Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. 2023 poz. 2758 ze zm.), zwane dalej Rozporządzeniem oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. 2024 poz. 729).

W myśl art. 13h ustawy wraz z projektem planu ogólnego gminy sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej, którego zakres został ściśle określony w ww. przepisach.

W obrębie Miasta Rydułtowy za wyjątkiem wielofunkcyjnej strefy z zabudową zagrodową (SZ) wyznaczono wszystkie, pozostałe rodzaje stref planistycznych wymienionych w ustawie, których lokalizacja wynika z aktualnego zagospodarowania i ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego a mianowicie:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną **1-34SW** o powierzchni ok. 82 ha. Obejmuje ona istniejącą zabudowę mieszkaniową wielorodzinną głównie w centralnej części Rydułtów.

- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną **1-68SJ** o łącznej powierzchni ok. 751,7 ha. Strefa ta jest największą strefą z zabudową mieszkaniową w mieście. Obejmuje ona obszar zabudowy głównie mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz innymi funkcjami, które mają charakter towarzyszący zabudowie mieszkaniowej.

Powyższe strefy są jedynymi w których będzie można lokalizować nową zabudowę mieszkaniową na podstawie obowiązujących planów miejscowych lub ich zmian. Możliwości ich wyznaczenia precyzyjnie determinują przepisy ustawy, a mianowicie wyznaczając je w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązującym planie miejscowym określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ) a także obszary z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie. Aby wyznaczyć strefy planistyczne z zabudową mieszkaniową poza ww. obszarami wyliczona chłonność terenów niezabudowanych w tych obszarach nie może przekraczać zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie.

Co istotne w powyższych strefach planistycznych suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

Zwraca się uwagę, że Miasto Rydułtowy w całości objęte jest obowiązującymi planami miejscowymi.

Jak wynika z wyliczeń przeprowadzonych zgodnie z przepisami wymienionego na wstępie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii zapotrzebowanie na nową zabudowę w Mieście Rydułtowy wynosi **3 605** mieszkańców.

Chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w powyższych strefach planistycznych z zabudową mieszkaniową wynosi **7 570** mieszkańców co znacznie przekracza wyliczone zapotrzebowanie na nową zabudowę w mieście, która wynosi 4 687 mieszkańców.

Obliczenie chłonności terenów niezabudowanych,
w tym luk w istniejącej zabudowie:

Dane wyjściowe:

Powierzchnia gminy – 14,96km² (1 496ha)

Suma powierzchni użytkowej mieszkań w gminie – 614 320 m² ⁽¹⁾

Suma powierzchni zabudowy w gminie – 813 379 m² (81,3ha)

Suma powierzchni zabudowy mieszkaniowej w gminie – 503 818 m² (50,4ha)

Liczba kondygnacji (uśredniona) dla zab. mieszkaniowej – 2

Liczba mieszkań – 7 215⁽²⁾

Statystyczna liczba mieszkańców na 1 mieszkanie w 2014 – 3,14⁽²⁾

Statystyczna liczba mieszkańców na 1 mieszkanie w 2024 – 2,77⁽²⁾

Prognozowana liczba mieszkańców na 1 mieszkanie w 2044 – 2,03

Zapotrzebowanie na nową zabudowę – 3 605 mieszkańców

x 70% – 2 524 mieszkańców

x 130% – 4 687 mieszkańców

¹ GUS-Bank Danych Lokalnych 2024

Strefa wielofunkcyjna SW (wielorodzinna)

Powierzchnia strefy SW	819 966 m ² (82ha)
Powierzchnia zabudowy w strefie SW	120 918 m ²
Powierzchnia zabudowy mieszkaniowej w strefie SW	82 649 m ²
Powierzchnia strefy SW niezabudowana	294 896 m ²
Powierzchnia strefy SW niezabudowana (bez dróg)	204 390 m² (20,4ha)
Średnia powierzchnia działki budowlanej w SZ	1172 m ²

Strefa wielofunkcyjna SJ (jednorodzinna)

Powierzchnia strefy SJ	7 517 382 m ² (756,1ha)
Powierzchnia zabudowy w strefie SJ	560 552 m ²
Powierzchnia zabudowy mieszkaniowej w strefie SJ	413 795 m ²
Powierzchnia strefy SJ niezabudowana	2 842 913 m ² (284,3ha)
Powierzchnia strefy SJ niezabudowana (bez dróg)	2 386 070 m² (238,6ha)
Uśredniona powierzchnia działki budowlanej w SJ	847 m ²

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową w całości obejmują tereny, gdzie obowiązujące plany miejscowe umożliwiają realizację funkcji mieszkaniowej

OBLICZENIA

- Wskaźnik dotyczący udziału pow. zabudowy mieszkaniowej w strefie w stosunku do pow. zabudowy w tej strefie (**W1**):

Suma pow. zab. m. w strefie/suma pow. zab. w strefie

$$SW - 82\,649 / 120\,918 = \mathbf{0,68}$$

co znaczy, że statystycznie na każde 100m² pow. zabudowy w strefie SW przypada 68m² pow. zab. mieszkaniowej.

$$SJ - 413\,795 / 560\,552 = \mathbf{0,71}$$

co znaczy, że statystycznie na każde 100m² pow. zabudowy w strefie SJ przypada 71m² pow. zab. mieszkaniowej.

- Wskaźnik dotyczący udziału powierzchni użytkowej mieszkań w powierzchni zabudowy mieszkaniowej w gminie (**W2**)

Suma powierzchnia uż. m./Suma powierzchni zab. m. w gminie

$$W2 = 614\,320 / 503\,818 = \mathbf{1,22}$$

co znaczy, że statystycznie na każde 100m² pow. zabudowy mieszkaniowej w gminie przypada 122 m² pow. użytkowej mieszkań.

- Wskaźnik korygujący odnoszący się do liczby osób na mieszkanie w 2024 r. tj. 2,03 os./mieszk. (**W3**):

$$W3 = 1 / 2,03 = \mathbf{0,49}$$

- Wskaźnik dotyczący prognozowanej powierzchni użytkowej na jednego mieszkańca w 2024 r. tj. 40 m² (**W4**)

$$W4 = 1 / 40 = \mathbf{0,025}$$

Wskaźniki zagospodarowania terenu w poszczególnych strefach wielofunkcyjnych (z zabudową mieszkaniową):

Strefa	Intensywność nadziemna /śr/ (I)	Wskaźnik korygujący dot. udziału pow. zabudowy mieszkaniowej w strefie /W1/	Wsk. udziału pow. użytkowej mieszkań w pow. zab. /W2/	Wskaźnik korygujący odnoszący się do liczby osób na mieszkanie /W3/	Wskaźnik dotyczący prognozowanej powierzchni użytkowej na jednego mieszkańca /W4/
SW	1,69	0,68	1,22	0,49	0,025

śr. – wartość uśredniona

- Wyliczenie chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w liczbie mieszkańców (Ch) dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną **SW**:

Chłonność (Ch) = Intensywność (I) x Wskaźnik korygujący (W) x Powierzchnia terenów niezabudowanych (P)

$$Ch = I \times W \times P$$

$$W = W1 \times W2 \times W3 \times W4$$

- Tabelaryczne zestawienie wskaźników i wyliczeń dotyczących chłonności dla terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie:

Strefa	Intensywność nadziemna /śr/	Wsk. udziału zab. mieszkaniowej w pow. zab. /śr/	Wsk. udziału pow. użytkowej mieszkań w pow. zab.	Wskaźnik korygujący odnoszący się do liczby osób na mieszkanie	Prognozowana pow. użytkowa na 1 mieszkańca	Pow. terenów niezabudowanych w strefie, z uwzględnieniem luk w istn. zabudowie	Uwagi/ Wynik (liczba mieszk.)
	I	W1	W2	W3	W4	P	
SW	1,69	0,68	1,22	0,49	0,025	204 390 m ²	
ChSW	1,69 x	0,68 x				204 390 =	3 510
						suma	3 510

śr. – wartość uśredniona

- Wyliczenie chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w liczbie mieszkańców (Ch) dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną **SJ**:

$$Ch = \frac{P * W1}{Pd_z} * Lm$$

Gdzie: P – pow. terenów niezabudowanych w strefie, z uwzględnieniem luk w istn. zabudowie

Pd_z – średnia pow. działki – **847**

W1 - wskaźnik dotyczący udziału pow. zabudowy mieszkaniowej w strefie w stosunku do pow. zabudowy w tej strefie – **0,71**

Lm – prognozowana liczba mieszkańców na 1 mieszkanie w 2044 – **2,03**

Strefa	Wsk. udziału zab. mieszkaniowej w pow. zab. /śr/	średnia pow.	prognozowana liczba mieszkańców	Pow. terenów niezabudowanych w strefie,
--------	--	--------------	---------------------------------	---

		działki w strefie	na 1 mieszkanie w 2044	z uwzględnieniem luk w istn. zabudowie
	W1	Pdz	Lm	P
SJ	0,71	847	2,03	2 386 070 m ²

Wyliczenie wskaźnika

$$Ch = \frac{2\,386\,070 * 0,71}{847} * 2,06 = 4\,060$$

Wyliczona łączna chłonność w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW (3 510 mieszkańców) i jednorodziną – SJ (4 060 mieszkańców) wynosi 7 570 mieszkańców.

Łączna chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, wyliczona w strefach z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW) i jednorodziną (SJ) wynosi **7 570** mieszkańców, czyli zdecydowanie powyżej (162%) zwiększonej o max. 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w mieście, która wynosi 4 687 mieszkańców. Wyznaczone w planie ogólnym miasta Rydułtowy strefy planistyczne z zabudową mieszkaniową (SW - wielorodzinna, SJ - jednorodzinna) nie wykraczają poza tereny w których obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego umożliwiają realizację funkcji mieszkaniowej.

W związku z powyższym nie ma możliwości wyznaczenia dodatkowych lub poszerzenia już wyznaczonych stref planistycznych z zabudową mieszkaniową w planie ogólnym miasta Rydułtowy.

- 3) strefa usługowa **1-48SU** o łącznej powierzchni ok. 63,2 ha. Obejmuje ona tereny istniejącej zabudowy usługowej jak również tereny wskazane w planie miejscowym pod tego typu funkcje. Strefa ta koncentruje się w środkowej części miasta.
- 4) strefa handlu wielkopowierzchniowego **1-2SH** o łącznej powierzchni ok. 20,2 ha. Obejmuje istniejące obiekty handlu wielkopowierzchniowego przy ul. Raciborskiej /1SH/ oraz teren, w którym obowiązujący plan miejscowy dopuszcza lokalizację tego typu obiektów handlowych również przy ul. Raciborskiej w północno-zachodniej części miasta /2SH/.
- 5) strefa gospodarcza **1-20SP** o łącznej powierzchni ok. 86 ha. Strefa ta obejmuje tereny na których prowadzona jest działalność wytwórcza, produkcyjna, magazynowa w obrębie strefy gospodarczej, zlokalizowanej w południowej części miasta /11SP/ wraz z terenami przyległymi /12-14SP, 19-20SP/. Ponadto pod działalność gospodarczą wskazano tereny w części północno-zachodniej miasta /7SP czy 16-17SP/ obejmujące istniejące zakłady produkcyjne oraz tereny gdzie obowiązujące plany miejscowe ustalają takie przeznaczenie.
- 6) strefa infrastrukturalna **1-25SI** o łącznej pow. ok. 6,6 ha. Obejmuje ona tereny najczęściej istniejących już obiektów infrastrukturalnych, miejską oczyszczalnię ścieków przy ul. Obywatelskiej /5SI/, stację elektroenergetyczną /2SI/, kotłownię miejskie przy ul. Leona /6-7SI/ lub przepompownię ścieków jak przy ul. Jana Barcioka /3SI/ oraz pozostałe tereny infrastruktury wskazane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
- 7) strefa zieleni i rekreacji **1-20SN** o łącznej powierzchni ok. 35,95 ha. Strefa ta została wskazana dla obszarów już wykorzystywanych dla tego rodzaju zagospodarowania tereny rekreacyjne na os. Na Wzgórzu /8SN/ czy przy ul. Chopina /18-19SN/, park sensoryczny przy ul. Ofiar Terroru /13SN/, ogrody działkowe przy ul. Raciborskiej /1SN/ czy ogrody działkowe PZD Zgoda na os. Karola /6SN/ lub ogrody działkowe przy ul. Spokojnej /2SN/, dawny cmentarz ewangelicki przy ul. Jana Barcioka /7SN/.
- 8) strefa cmentarzy **1-4SC** o pow. ok. 11,9 ha. Ta strefa planistyczna obejmuje tereny istniejących czynnych cmentarzy komunalnych przy ul. Spokojnej /3SC/, ul. Św. Jacka /4SC/ czy cmentarz

parafialny przy ul. Księdza B. Szyski /1SC/ oraz teren planowanego, zgodnie z planem miejscowym, cmentarza komunalnego w obrębie ulic Jesionowej i Gajowej /2SC/.

- 9) strefa górnictwa **1-3SG** o pow. 90,7 ha. Obejmuje teren KWK ROW Ruch Rydułtowy wraz z hałdą /1SG i 3SG/ oraz obręb złoża piasków i żwirów Rydułtowy I, w południowej części miasta w okolicach ul. Nowej /2SG/.
- 10) strefa otwarta **1-37SO** o łącznej powierzchni ok. 257,35 ha. Strefa ta obejmuje głównie tereny zieleni naturalnej w tym lasów i łąk na obszarze całego miasta z wyraźną koncentracją wokół hałdy (po stronie wschodniej i południowo-zachodniej).
- 11) strefa komunikacyjna **1-35SK** o łącznej powierzchni ok. 90,5 ha. Strefa ta obejmuje istniejącą:
- linię kolejową nr 140 relacji Katowice Ligota – Nędza /6-7SK/;
 - drogę wojewódzką nr 935 relacji Racibórz - Rybnik - Żory - Pszczyna (ul. Raciborska) klasy G /2SK/;
- oraz projektowaną, której lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczającej teren w planie miejscowym:
- drogę wojewódzką nr 935 w nowym śladzie w części północno-wschodniej miasta klasy GP /5SK/;
 - drogę wojewódzką nr 933 w nowym śladzie w części południowo-zachodniej miasta klasy GP /13SK/;

Ponadto jako strefy komunikacyjne wskazano miejskie drogi o klasie technicznej Z.

Pozostałe drogi publiczne w mieście o niższej klasie technicznej niż Z nie mogły zostać objęte strefą komunikacyjną. Wszystkie strefy planistyczne w profilu podstawowym mają wpisany teren komunikacji, więc drogi tak publiczne jak i wewnętrzne będą mogły być w tych strefach utrzymane, modernizowane jak i realizowane w nowym przebiegu.

W planie ogólnym gminy nie wyznaczono obszaru uzupełnienia zabudowy (OUZ) natomiast wyznaczono obszar zabudowy śródmiejskiej.

Miasto Rydułtowy pokryte jest w całości planami miejscowymi. Obszar uzupełnienia zabudowy zasadniczo wyznacza się w gminach bez planu miejscowego. Po utracie ważności studium, najpóźniej od 1 lipca 2026r. w obszarach bez planu miejscowego będzie można wydać decyzję o warunkach zabudowy pod warunkiem, że zostanie uchwalony plan ogólny gminy a teren objęty wnioskiem, co do zasady, będzie położony w obszarze uzupełnienia zabudowy.

Mając na uwadze charakter miejski gminy wyznaczono obszar zabudowy śródmiejskiej. Obszar ten, w myśl ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wyznacza się dla intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej w mieście (art. 2 pkt. 23 ustawy). Wobec powyższego obszar ten został ustanowiony dla fragmentów następujących stref planistycznych wskazanych w planie ogólnym dla miasta Rydułtowy - 6SW, 8-9SW, 25SW, 40SU, 26SJ, 22SW, 41SU, 45SJ, 10SW o powierzchni ponad 10 ha. Obszar ten wyznaczono w obrębie ścisłego centrum miasta, wzdłuż ul. Ofiar Terroru. Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt 1 lit. b ww. ustawy w planie miejscowym dla terenu położonego w obszarze zabudowy śródmiejskiej dopuszcza się wskazanie minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszego niż 2/3 minimalnego wskaźnika określonego dla strefy planistycznej obejmującej ten teren. Ponadto warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie dopuszczają pewne odstępstwa od przyjętych norm dla zabudowy śródmiejskiej.

4.2. Ustalenia planu

Jak wynika z art. 13b ustawy, ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy w szczególności:

- 1) politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;

Ten przepis wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. natomiast ustalenia pierwszego planu ogólnego gminy w danej gminie określa się, uwzględniając politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią rozwoju gminy lub strategią rozwoju ponadlokalnego, których opracowanie zostało wszczęte od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Miasto Rydułtowy posiada Strategię Rozwoju na lata 2016-2025, przyjętą Uchwałą Nr 17.180.2016 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 18 lutego 2016 r. sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Rydułtowy na lata 2016-2025” czyli przed wejściem w życie reformy planistycznej z 2023 r.

Wizja rozwoju miasta określona w strategii to:

Rydułtowy to zadbane śląskie miasto, otwarte na świat, zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości życia.

Natomiast Misją Miasta Rydułtowy jest prowadzenie polityki rozwoju opartej na:

- dążeniu do poprawy standardów życia w mieście;
- uwzględnieniu potrzeb różnych grup mieszkańców;
- uwzględnieniu potrzeb środowiska naturalnego;
- wykorzystaniu w możliwie najskuteczniejszy sposób zewnętrznych źródeł finansowania.

Logikę interwencji oparto o obszary strategiczne, zgodnie z poniższą matrycą:

Obszar strategiczny	Cel strategiczny	Pole operacyjne
Mieszkańcy	Wysoka jakość kapitału ludzkiego, wzrost poziomu integracji mieszkańców oraz rozwój i promocja przedsiębiorczości	Edukacja
		Usługi czasu wolnego
		Zatrudnienie i przedsiębiorczość
		Włączenie społeczne
Przestrzeń i środowisko	Poprawa jakości życia mieszkańców w oparciu o wysokie standardy infrastruktury oraz przyjazne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kultury i przyrody	Infrastruktura drogowa i komunikacja
		Gospodarka niskoemisyjna, infrastruktura sieciowa i gospodarka odpadami
		Rozwój infrastruktury społecznej
		Ład przestrzenny
		Bezpieczeństwo publiczne
		Atrakcyjność inwestycyjna
Zarządzanie Miastem	Wzrost efektywności zarządzania w samorządzie lokalnym oraz rozwój współpracy z otoczeniem	Współpraca z otoczeniem
		Standaryzacja procesów
		Nowoczesna administracja samorządowa

Odnosząc się szczególnie do zakresu strategii związanego z problematyką planowania przestrzennego, wpisana jest ona w Pole operacyjne nr 2.4. Ład przestrzenny.

Celem pola operacyjnego 2.4. jest podniesienie estetyki przestrzeni publicznej.

Planowane kierunki działania Miasta Rydułtowy to:

2.4.1. Opracowanie i wdrożenie programu rewitalizacji.

2.4.2. Inwestycje poprawiające estetykę przestrzeni publicznej, nadające jej nowe funkcje społeczne, gospodarcze, kulturalne, edukacyjne, etc.

2.4.3. Rozbudowa bazy mieszkaniowej i podniesienie standardów wyposażenia technicznego budynków i mieszkań będących w zasobie gminy.

2.4.4. Opracowywanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Planowane projekty Miasta Rydułtowy:

- Rewitalizacja pogórniczego osiedla „Kolonja Karola” w Rydułtowach,
- Kształtowanie przestrzeni publicznych Miasta.

Plan ogólny miasta wpisuje się w sprecyzowane w strategii obszary oraz wskazane cele poprzez wyznaczenie odpowiednich stref planistycznych oraz ustalenie w ich obrębie odpowiednich standardów urbanistycznych. Sam fakt posiadania przez miasto planu ogólnego umożliwi w przyszłości bezpośrednią realizację pola operacyjnego 2.4.4. Opracowywanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie trwają prace nad sporządzeniem nowej Strategii Rozwoju Miasta Rydułtowy na lata 2026-2035 na podstawie Uchwały nr 7.55.2024 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 26 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Rydułtowy na lata 2026-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

W projekcie strategii, określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Rydułtowy, w odniesieniu do wypracowanej w ramach Strategii wizji jego rozwoju w perspektywie 2035 r.

Wybrane kierunki zmian i ww. zasad, adekwatne to treści planu ogólnego miasta to:

I ZASADY

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Racjonalne wykorzystanie zasobów terenowych poprzez ograniczanie rozproszonej zabudowy na rzecz intensyfikacji, porządkowania oraz podnoszenia standardu zabudowy i ładu przestrzennego istniejących struktur osadniczych.
- Rozwój głównej struktury osadniczej miasta w nawiązaniu do istniejących układów przestrzennych i koncentracja zabudowy oraz uzupełnianie jej ciągów, w tym poprzez modernizację, przebudowę i nadawanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom oraz przestrzeniom.
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej głównie z wykorzystaniem rezerw terenów już wyznaczonych w dokumentach planistycznych.
- Rozwój zabudowy przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego oraz z uwzględnieniem zasad służących adaptacji do zmian klimatu.
- Uwzględnianie możliwości wystąpienia skutków działalności górniczej na powierzchni w postaci szkód górniczych oraz obowiązujących kategorii górniczych określonych przez zakład prowadzący eksploatację na przedmiotowym obszarze.
- Wyłączenie z zabudowy terenów wskazywanych do wyłączenia na podstawie przepisów szczególnych.

II ZASADY

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy chronić tereny dolin cieków wodnych przed zabudową i intensywnym zagospodarowaniem.
- Należy chronić przed dalszym zainwestowaniem i intensywnym zagospodarowaniem cenne przyrodniczo tereny miasta (lasy, tereny zadrzewione, tereny łąk i pastwisk itp.) oraz dążyć do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych, w tym poprzez rozwijanie sieci terenów zielonych i tworzenie spójnego systemu zieleni miejskiej – powierzchniowej, punktowej, wyspowej i linearnej, w tym m.in. tworzenie parków kieszonkowych w przestrzeni publicznej i ogrodów tematycznych (edukacyjnych) przy placówkach oświatowych. Uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych form zieleni musi odbywać się z wykorzystaniem rodzimego składu gatunkowego.
- Należy chronić i dążyć do zachowania istniejących szczególnie cennych elementów systemu przyrodniczego obszaru, w tym m.in. terenów w granicach Otuliny Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, Stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej „Skałka” oraz pomników przyrody.
- Należy dążyć do zachowania funkcji hydrologicznej i przyrodniczej doliny płynącej przez miasto rzeki, zbiorników wodnych, stawów.
- Należy dążyć do zachowania istniejących korytarzy przewietrzania.
- Należy dążyć do ochrony walorów krajobrazowych miasta, w tym specyfiki krajobrazu priorytetowego Rydułtowy wyznaczonego w Audycie Krajobrazowym Województwa Śląskiego.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do zachowania istniejącego historycznego układu zabudowy na terenie stref ochrony konserwatorskiej.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Obiekty handlu wielkopowierzchniowego na terenie miasta należy lokalizować zgodnie z zasadami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz z uwzględnieniem wymogów przepisów szczególnych dla tego rodzaju inwestycji. Jako tereny potencjalnie przeznaczone pod lokalizację tego typu obiektów wskazuje się tereny w rejonie planowanych węzłów dróg wojewódzkich.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w mieście na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy lokalizować na terenach i obiektach, dla których określono taką możliwość w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
- Należy dążyć do ograniczania wielkopowierzchniowych inwestycji w rejonie występowania stanowisk roślin chronionych lub ich zabezpieczenia zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.

Projekt POG realizuje również powyższe wytyczne poprzez racjonalne wyznaczenie stref planistycznych wraz z odpowiednimi wskaźnikami zabudowy i zagospodarowania terenu.

2) Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ został przyjęty Uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. Ustalenia projektu planu ogólnego, szczególnie w zakresie wyznaczenia wielofunkcyjnych stref planistycznych, odpowiadają przyjętym wnioskowi i rekomendacjom z powyższego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa dla Miasta Rydułtowy, oczywiście odpowiednio dla skali i zakresu tego aktu planowania przestrzennego. Ustalenia ww. planu odnoszące się do Miasta Rydułtowy w zakresie:

1. Celów i kierunków polityki przestrzennej:

Cel 1 Nowoczesna gospodarka — Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji,

Cel 3 Przestrzeń — Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego (kierunek 3.1, 3.2 oraz strefa ochronna radaru meteorologicznego Ramża — 30 km),

Cel 4 Relacje z otoczeniem — Infrastrukturalne powiązania regionu.

2. Zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych dla:

- miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego - Aglomeracji Rybnickiej,
- obszaru terenów zamkniętych,
- obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi (tu obszary szczególnego zagrożenia powodzią — $Q_{10\%}$, $Q_{1\%}$ i $Q_{0,2\%}$),
- obszaru cennego przyrodniczo (tu w szczególności otulina Parku krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, a także występowanie warunków sprzyjających powstawaniu powierzchniowych ruchów masowych gruntu — osuwisk),
- obszaru ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszaru udokumentowanych złóż kopalin (tu złoża: węgla kamiennych, kruszyw naturalnych)
- obszaru przygranicznego,
- obszaru wymagającego rewitalizacji.

Zadania samorządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego w tabeli nr 7 dla Miasta Rydułtowy to:

- Budowa i przebudowa drogi wojewódzkiej 935
- Budowa i przebudowa drogi wojewódzkiej 933 - Budowa Drogi Głównej Południowej Rydułtowy-Pawłowice.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego określa zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych *co oznacza takie projektowane wykorzystania przestrzeni, które zakłada zachowanie równowagi między wszystkimi elementami środowiska, tak aby przy racjonalnym wykorzystywaniu potencjału przyrodniczego możliwe było zaspokojenie potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń.*

Ustalenia planu ogólnego Miasta Rydułtowy wpisują się w powyższe zadania poprzez:

- racjonalne wyznaczenie stref planistycznych,
- ograniczenie wskazania stref planistycznych z zabudową mieszkaniową do terenów, gdzie obowiązujące plany miejscowe ustalają przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowych czy usługowych,
- ustalone w tych strefach gminne standardy urbanistyczne które wynikają z obowiązujących ustaleń planistycznych oraz istniejącego zagospodarowania terenu.

3) Znajdujące się na obszarze gminy:

- **formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,**

Na terenie Miasta Rydułtowy występują następujące formy ochrony przyrody:

- stanowisko dokumentacyjne,
- pomniki przyrody.

Stanowisko dokumentacyjne Skałka

Wychodnia piaskowców karbońskich reprezentujących warstwy Porębskie – grupa 600, piętro namur A (skały osadowe o charakterze paralitycznym). Celem ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego jest zachowanie jego walorów naukowych i dydaktycznych, a także cennego pod względem geologicznym i historycznym odsłonięcia prezentującego geologię regionu górnośląskiego. Stanowisko zostało utworzone Uchwałą Nr 35.331.2017 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 14 września 2017 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego „Skałka”

W POG to stanowisko dokumentacyjne położone jest w strefie otwartej 24SO.

pomniki przyrody

Na terenie Miasta Rydułtowy występuje 6 pomników przyrody, których charakterystykę prezentuje poniższa tabela.

Lp.	Data ustanowienia	Opis pomnika	Opis granicy	Akty prawne
1.	27.10.2000	Buk pospolity (Buk zwyczajny) – <i>Fagus sylvatica</i> – wiek 270 lat	Rydułtowy, obok tunelu kolejowego	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
2.	27.10.2000	Buk pospolity (Buk zwyczajny) – <i>Fagus sylvatica</i> – wiek 255 lat	Rydułtowy, obok tunelu kolejowego	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
3.	27.10.2000	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> – wiek 230 lat	Rydułtowy, w rejonie budynku przy ul. O.	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy

Lp.	Data ustanowienia	Opis pomnika	Opis granicy	Akty prawne
			Augustyna Kordeckiego 76 i 78	Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
4.	27.10.2000	Dąb szypułkowy – Quercus robur – wiek 220 lat	Rydułtowy, ul. K. Przerwy-Tetmajera, obok zakładu opieki zdrowotnej	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
5.	27.10.2000	Klon pospolity (Klon zwyczajny) – Acer platanoides – wiek 230 lat	Rydułtowy, przy ul. Traugutta 267, w sąsiedztwie restauracji pod nazwą „Willa” i placu zabaw	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
6.	24.09.2025	Dąb szypułkowy – Quercus robur	Rydułtowy, przy ul. Pod Dębem	Uchwała nr 18.140.2025 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 28 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody na terenie Miasta Rydułtowy

Pomniki te położone są w różnych strefach planistycznych. Każda z tych stref, zgodnie z Rozporządzeniem w profilu podstawowym lub dodatkowym ma wskazane tereny zieleni urządzonej bądź naturalnej.

Ponadto w zachodniej części Miasta przebiega Otulina Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Jako Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich objęto ochroną prawną zwarte połączenie lasów rudzkich i pszczyńskich, łąki i nieużytki towarzyszące gęstej sieci rzecznej, a także bardzo tu popularne stawy rybne oraz inne elementy przestrzenne, bezpośrednio lub pośrednio związane z zapoczątkowaną 750 lat temu działalnością Cystersów. Najmniejsza odległość granicy miasta od granicy samego parku krajobrazowego wynosi około 3 km. Ustawa o ochronie przyrody nie przewiduje możliwości wprowadzania w otulinie parku krajobrazowego zakazów, o których mowa w art. 17 tej ustawy, także plan ochrony, sporządzany dla parku krajobrazowego nie obejmuje otuliny parku.

- **obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,**

Zgodnie z Mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i Mapami ryzyka powodziowego (MRP) udostępnionymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na terenie miasta występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią co jest związane z obecnością cieku wodnego Nacyna. Identyfikuje się tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%).

Wszystkie wymienione obszary lokalizują się we wschodniej części Miasta, wzdłuż doliny Nacyny.

W POG obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q10% (woda dziesięcioletnia) i Q1% (woda stuletnia) znajdują się w strefie otwartej 13SO.

- **obszary gruntów zmeliorowanych,**

Na obszarze miasta występują rowy melioracyjne, połączone ze sobą, z naturalnymi ciekami i zbiornikami wód stojących o charakterze antropogenicznym które zlokalizowane są w czterech obszarach:

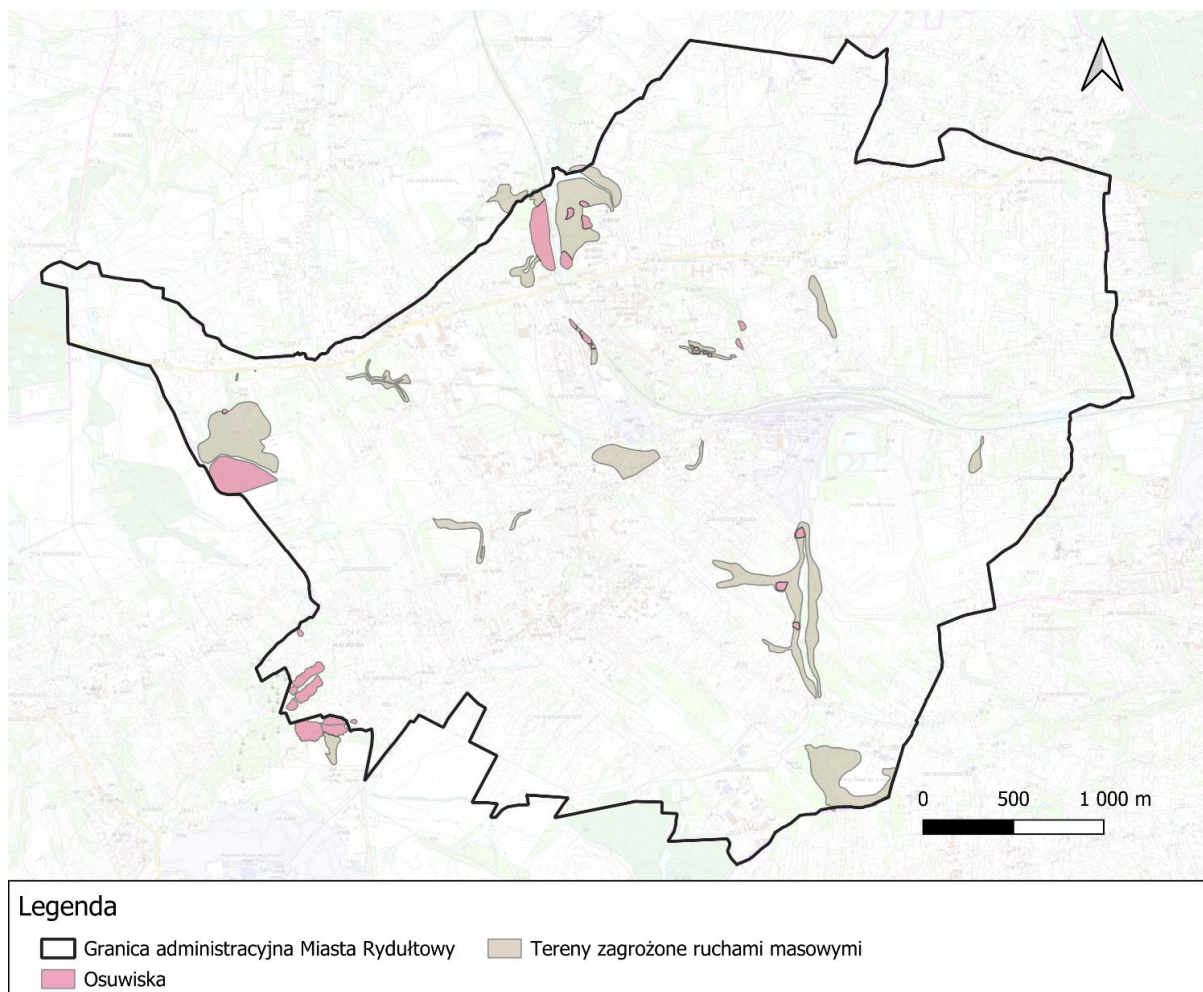
- a) zachodni kraniec Miasta - w dolinie cieku,
- b) zachodni fragment Miasta - w dolinie Rowu Rydułtowskiego - zbiorniki o charakterze retencyjnym,
- c) północny fragment Miasta - na północ od osiedla Na Wzgórzu i Radlik, w dolinie cieku Gzel,
- d) wschodni fragment Miasta - podnóże Hałdy „Szarlota” - zbiorniki mają charakter osadników wykorzystywanych w działalności eksploatacyjnej.

Rowy melioracji szczegółowej odprowadzają zlewniowo wody deszczowe z powierzchni szczelnych, nieoczyszczone ścieki oraz wody z użytków rolnych.

○ **tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,**

Na terenie Miasta Rydułtowy występują tereny osuwiskowe oraz tereny zagrożone osuwiskami zgodnie z informacjami przekazanymi przez Starostę Wodzisławskiego jako właściwego organu administracji geologicznej. Lokalizację obszarów osuwiskowych wskazano za obrazowaniami dostępnymi w Systemie Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO).

Na terenie Miasta identyfikuje się 31 osuwisk z czego 9 ma status aktywnego osuwiska a 10 okresowo aktywnego osuwiska. Osuwiska zlokalizowane są w części zachodniej Miasta (w linii północ południe) oraz w części centralnej Miasta (układ północny zachód - południowy wschód). Lokalizację prezentuje mapa poniżej. Ponadto wskazuje się około 20 obszarów zagrożonych osuwiskami na terenie Miasta Rydułtowy.

Lokalizacja osuwisk i obszarów zagrożonych ruchami masowymi

W projekcie planu ogólnego gminy obszary gdzie następuje koncentracja wspomnianych powyżej osuwisk objęte są strefą otwartą 20SO (część zachodnia miasta) oraz strefą zieleni i rekreacji 12SN (część północna miasta) oraz 15 SN (część południowo-wschodnia miasta). Większość obszarów zagrożonych ruchami masowymi położona jest w strefach otwartych.

○ **strefy ochronne ujęć wody,**

W granicach miasta, zgodnie z informacją Marszałka Województwa Śląskiego brak jest ujęć wód podziemnych i ich proponowanych stref ochronnych oraz brak ustanowionych stref ochrony obejmującej teren ochrony pośredniej.

○ **obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,**

W granicach miasta nie zostały wyznaczone strefy ochronne wód śródlądowych.

○ **tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,**

Na obszarze miasta znajduje się obszar i teren górniczy „Rydułtowy II”, które obejmują obszar całego miasta. W obszarze jak i terenie górniczym „Rydułtowy II” prowadzona jest eksploatacja węgla oraz metanu pokładów węgla (MPW) przez Polską Grupę Górniczą SA Oddział KWK ROW Ruch

Rydułtowy. Obszar kopalni oraz hałdy odpadów pokopalnianych objęty jest odpowiednio strefą górnictwa 1SG i 3SG.

Ponadto zwraca się uwagę na liczne, nieczynne szyby górnicze, zinwentaryzowane częściowo, położone tak na gruntach prywatnych jak i publicznych. Często brak jest dokumentacji z likwidacji takich szybów co stanowi potencjalne ryzyko dla zmiany zagospodarowania terenu i w ich obrębie szczególnie polegające na budowie obiektów kubaturowych

○ **udokumentowane złoża kopalni, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,**

Na terenie miasta następujące złoża kopalni:

- złoża węgla kamiennego Anna – południowa część miasta;
- złoża węgla kamiennego Anna 1 – południowy fragment miasta;
- złoża węgla kamiennego Marcel – południowo-wschodnia część miasta;
- złoża węgla kamiennego Rydułtowy – południowa część miasta;
- złoża węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej „Rydułtowy I” w obrębie którego wyznaczono obszar i teren górniczy „Rydułtowy II”;
Złoża te znajduje się pod powierzchnią całego miasta. Eksploatowane jest przez Polską Grupę Górniczą SA Oddział KWK ROW Ruch Rydułtowy.
- złoża piasku „Rydułtowy” w południowej części miasta. W POG objęte jest strefą górnictwa 2SG.

Wyznaczenie odpowiednich stref górnictwa w obrębie obszaru gdzie prowadzona jest eksploatacja złoża węgla kamiennego i towarzyszącego metanu (1SG i 3SG) oraz w obrębie złoża piasków (2SG) gwarantuje ochronę tych złóż umożliwiając obecną i planowaną w przyszłości ich eksploatację.

○ **obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,**

Nie dotyczy.

○ **zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,**

W Mieście Rydułtowy znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego:

- obiekty wpisane do rejestru „A” zabytków województwa śląskiego:
 - a) budynek dawnej wagi drobnicowej oraz portierni przy ul. Leona – strefa górnictwa 1SG;
 - b) zespół budynków na terenie szpitala miejskiego - pawilon główny, budynek interny I, budynek interny II i III, kostnica przy ul. Plebiscytowej 47 – strefa usługowa 42SU;
 - c) zespół szybu wentylacyjnego III Czernica (dawny szyb „Dicke”) przy ul. Pietrkowickiej 34 – strefa gospodarcza 10SP;
- obiekty wpisane do rejestru „B” zabytków województwa śląskiego:
 - a) krzyż kamienny pokutny przy ul. Plebiscytowej 9 – strefa usługowa 35SU,
 - b) kolumna z figurą Najświętszej Marii Panny u zbiegu ulic Ofiar Terroru i św. Maksymiliana Kolbego – strefa usługowa 36SU,

- c) krzyż kamienny „Męki Pańskiej” u zbiegu ulic Ofiar Terroru i św. Maksymiliana Kolbego – strefa usługowa 36SU,
- d) krzyż kamienny pokutny przy ul. św. Jacka 6 – strefa usługowa 22SU.

W gminnej ewidencji zabytków, zmienionej Zarządzeniem nr 76.UR.P.2024 Burmistrza Miasta Rydułtowy z dnia 15 maja 2024r. ujęte są następujące zabytki:

L.p.	obiekt	adres (ulica)
budynki		
1	budynek mieszkalny	ul. Barwna 1
2	budynek mieszkalny	ul. Barwna 6
3	budynek mieszkalno-usługowy (część)	ul. Gen. Józefa Bema 5
4	kościół parafialny p.w. św. Jacka	ul. Św. Jacka 6
5	budynek mieszkalny - plebania parafii p.w. św. Jacka	ul. Św. Jacka 6
6	budynek mieszkalny - dawne koszary wojskowe	ul. Adama Mickiewicza 21, 23
7	budynek użyteczności publicznej	ul. Adama Mickiewicza 33
8	budynek mieszkalny	ul. Obywatelska 42
9	budynek mieszkalny	ul. Obywatelska 46
10	budynek użyteczności publicznej	ul. Obywatelska 50
11	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Obywatelska 58
12	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „U Szuty")	ul. Ofiar Terroru 1
13	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „Żydkowiec")	ul. Ofiar Terroru 14
14	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Ofiar Terroru 20
15	budynki mieszkalno-usługowe	ul. Ofiar Terroru 33, 45, 47
16	budynek usługowy (Urząd Miasta)	ul. Ofiar Terroru 36
17	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „U Połomskiego")	ul. Ofiar Terroru 39
18	budynek usługowy – część (stare kino)	ul. Ofiar Terroru 40
19	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „U Orzala")	ul. Ofiar Terroru 41
20	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Ofiar Terroru 43
21	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Ofiar Terroru 49
22	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „Bieńkowiec - Barnabas")	ul. Ofiar Terroru 56
23	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „Ćmolowiec")	ul. Ofiar Terroru 62
24	budynek mieszkalno-usługowy (d. tzw. „Sklep Rudolfa Rubereka")	ul. Ofiar Terroru 70
25	budynek mieszkalny	ul. Ofiar Terroru 78
26	budynki mieszkalne	ul. Ofiar Terroru 80, 81
27	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 11
28	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 12
29	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 14
30	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 15
31	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 16
32	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 17
33	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 18

34	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 19
35	budynek mieszkalny - osiedle domów robotniczych „Karlik"	ul. Osiedle Karola 20
36	budynek mieszkalny	ul. Piecowska 34
37	budynek klasztoru NMP	ul. Plebiscytowa 2
38	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Plebiscytowa 5
39	kościół parafialny p.w. św. Jerzego	ul. Plebiscytowa 9
40	dom parafialny p.w. św. Jerzego	ul. Plebiscytowa 9
41	budynek użyteczności publicznej - szpital	ul. Plebiscytowa 47
42	budynek użyteczności publicznej - przychodnia lekarska	ul. Kazimierza Przerwy - Tetmajera 150
43	budynek użyteczności publicznej	ul. Raciborska 150
44	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „Młyn Bezuch")	ul. Raciborska 223
45	budynek mieszkalno-usługowy (dawny tzw. „Kaskadowiec")	ul. Raciborska 244
46	budynek użyteczności publicznej (willa Radlika)	ul. Raciborska 369
47	budynek mieszkalny	ul. Raciborska 403
48	budynek mieszkalny	ul. Raciborska 433
49	budynek mieszkalny	ul. Raciborska 440 - 444
50	budynek mieszkalny	ul. Radoszowska 38
51	budynek użyteczności publicznej (1935 - 37)	ul. Skalna 1
52	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Szczerbicka 54
53	budynki	ul. Romualda Traugutta 243, 267
54	budynek mieszkalny	ul. Romualda Traugutta 273
55	budynek mieszkalno-usługowy	ul. Romualda Traugutta 278
56	budynek usługowy (część)	ul. Romualda Traugutta 295
Zabytki techniki		
57	zakład produkcyjno-usługowy (dawna cegielnia C. Herzera)	ul. Bohaterów Warszawy 152D
58	budynek dawnej wagi drobnicowej oraz portierni	ul. Leona
59	zespół szybu wentylacyjnego III (dawny szyb „Dicke")	ul. Pietrkowicka 34
60	tunel kolejowy (murowany, długość)	ul. Ofiar Terroru - Raciborska
61	budynek kompresorów Leon III (budynek rozdzielni elektrycznej)	ul. Ofiar Terroru
62	budynek stacji (była hala sprężarek) oraz styczny budynek maszyny wyciągowej Leon III	ul. Ofiar Terroru
Mała architektura		
63	krzyż kamienny kapliczkowy przydrożny	ul. Bohaterów Warszawy / Gabriela Narutowicza
64	krzyż	ul. Boh. Warszawy / Fryderyka Chopina
65	kapliczka słupowa	ul. Gajowa / Gen. Józefa Bema
66	krzyż drewniany	ul. Krzyżkowska 111 / Wodna
67	kolumna z figurą Najświętszej Marii Panny (Maryjna), kamienna z figurami świętych	ul. Ofiar Terroru, Św. Maksymiliana Kolbe
68	krzyż kamienny „Męki Pańskiej"	ul. Ofiar Terroru, Św. Maksymiliana Kolbe
69	krzyż kamienny cmentarny	ul. Ofiar Terroru
70	kaplica domkowa z figurą św. Jerzego	ul. Ofiar Terroru, plac kościelny
71	kaplica architektoniczna	ul. Pietrkowicka 20
72	krzyż kamienny pokutny	ul. Plebiscytowa 9, plac kościelny
73	grota maryjna	ul. Plebiscytowa 9
74	krzyż kamienny przydrożny	ul. Kazimierza Przerwy – Tetmajera (naprzeciw numeru 141)

75	krzyż kamienny przydrożny	ul. Raciborska, obok nr 481
76	krzyż kamienny przydrożny	ul. Raciborska / Piecowska / Ks. Bolesława Szyski
77	krzyż kamienny przydrożny	ul. Raciborska / Juliana Tuwima
78	krzyż kamienny kapliczkowy przydrożny	ul. Radoszowska, obok nr 143
79	krzyż pokutny	ul. Św. Jacka 6, plac kościelny
80	krzyż kamienny przydrożny	ul. Radoszowska / Św. Jacka
81	kaplica architektoniczna cmentarna	ul. Spokojna
82	krzyż kamienny kapliczkowy cmentarny	ul. Spokojna
83	krzyż kamienny przydrożny	ul. Marcina Strzody, obok nr 43
84	krzyż kamienny kapliczkowy przydrożny	ul. Szczerbicka, obok nr 29
85	krzyż kamienny cmentarny	ul. Ks. Bolesława Szyski
86	kaplica architektoniczna	ul. Urbana, obok nr 11
87	dawny cmentarz ewangelicki	ul. Jana Barcioka
88	dawny cmentarz rzymskokatolicki	ul. Ofiar Terroru
89	cmentarz rzymskokatolicki	ul. Św. Jacka
90	cmentarz rzymskokatolicki	ul. Spokojna
Inne obiekty		
91	stożek nr 1 hałdy kopalnianej przy KWK „Rydułtowy - Anna” (Szarlota)	Leona
Stanowiska archeologiczne		
92	AZP 102-42/3, nr w miejscowości 68	przy zbiegu ulic Uroczej i Błękitnej
93	AZP 102-42/4, nr w miejscowości 69	przy ul. Uroczej
94	AZP 102-42/8, nr w miejscowości 73	przy ul. Walerego Wróblewskiego
95	AZP 102-42/9, nr w miejscowości 74	przy ul. Walerego Wróblewskiego
96	AZP 102-42/10, nr w miejscowości 75	przy ul. Walerego Wróblewskiego
97	AZP 102-42/11, nr w miejscowości 76	przy ul. Walerego Wróblewskiego
98	AZP 102-42/12, nr w miejscowości 77	na przedłużeniu ulicy Spokojnej w kierunku ul. Orlovskiej

Prawna ochrona ww. obiektów obecnie jest zapewniona poprzez ich ujęcie w rejestrze zabytków, a obiekty ewidencyjne oraz wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej, w myśl obowiązujących przepisów objęte są formą ochrony zabytków poprzez ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jakiegokolwiek działania inwestycyjne w obrębie tych obiektów będą wymagały odpowiednich uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Przyjęte w POG gminne standardy urbanistyczne odpowiadają obowiązującym planom miejscowym, w obrębie których znajdują się ww. zabytki.

Ponadto na obszarze miasta zlokalizowane są następujące dobra kultury współczesnej

Numer ewidencji	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis
34/01	znak pamięci	ul. Ofiar Terroru	Tablica upamiętniająca ofiary hitlerowskiego terroru. Tablica znajduje się w miejscu, w którym w latach 1942 - 45 znajdowała się filia obozu w Oświęcimiu
34/02	znak pamięci	ul. Ofiar Terroru, naprzeciw Urzędu Miasta	Pomnik Walk i Zwycięstwa lat 1919, 1920, 1921, 1939-1945 będący symbolem hołdu dla tych, którzy polegali w walkach o wyzwolenie narodowe i społeczne
34/03	znak pamięci	ul. Raciborska	Obelisk wzniesiony dla upamiętnienia wybuchu I Powstania Śląskiego oraz 20. rocznicy najazdu hitlerowskiego na Polskę. Wzniesiony w miejscu, w którym 18 sierpnia 1919 roku poległ pierwszy powstaniec Jerzy Demczyk

34/04	grób wojenny	po między ul. Spokojną i Kasprzaka, cmentarz parafialny	Grób zbiorowy wojenny Jana Kozłowskiego, Myłaka, Surka, Wojaka i dwóch nieznanymi żołnierzy Wojska Polskiego poległych 1 września 1939 – pomnik
34/05	grób wojenny	po między ul. Spokojną i Kasprzaka, cmentarz parafialny	Zbiorowa mogiła wojenna Powstańców Śląskich 16 nazwisk – pomnik
34/06	grób wojenny	ul. Lipowa, kalwaria	Grób zbiorowy wojenny więźniów „Polenlager” Nr 58 w Pszowie koło Rybnika i prawdopodobnie jeńców radzieckich – pomnik nagrobkowy
34/07	pomnik	ul. Jana Barcioka	Pomnik upamiętniający miejsce dawnego cmentarza ewangelickiego

Ww. obiekty zostały objęte odpowiednimi strefami planistycznymi adekwatnymi do obszaru na którym się znajdują.

○ **obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,**

W granicach miasta nie ma pomników zagłady.

○ **tereny zamknięte i ich strefy ochronne,**

Na obszarze miasta tereny zamknięte to tereny kolejowe ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu tj.:

- linia kolejowa nr 140 relacji Katowice Ligota – Nędza, odcinek Rybnik Towarowy RT11 - Sumina /strefa komunikacji 6-7SK/.
- fragment bocznicy kolejowej obsługującej czynną kopalnię węgla kamiennego - /strefa górnictwa 1SG/

○ **obszary ograniczonego użytkowania,**

W granicach miasta nie ma ustanowionych obszarów ograniczonego użytkowania wyznaczonych na podstawie art. 135 ustawy prawo ochrony środowiska.

Dla terenów przylegających do istniejącej linii kolejowej nr 140 (strefa komunikacji 6-7SK), gdzie obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych ustalono strefy planistyczne zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W bezpośrednim sąsiedztwie istniejących cmentarzy w Rydułtowach (1SC, 3-4SC) oraz projektowanego cmentarza (2SC) w obrębie strefy ochrony sanitarnej 50 m, gdzie przepisy nie dopuszczają realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej nie wyznaczano nowych stref z zabudową mieszkaniową ponad to co wynika z obowiązującego planu miejscowego.

○ **obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,**

Obszary wymagające przekształceń (w tym rewitalizacji) i rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej to:

- tereny pokopalniane w rejonie szybu Leon III (strefa gospodarcza 18SP),
- dawna hałda odpadów pogórnich, mogąca podlegać m.in. przekształceniom polegającym na rozbiórce hałdy lub jej części (strefa sportu i rekreacji 12SN)

- tereny pokolejowe w rejonie dawnego dworca kolejowego (strefa usługowa 14SU);

Obszary wymagające rekultywacji (w kierunku leśnym) - tereny dawnego i obecnie prowadzonego wydobywania kopalin metodą odkrywkową w rejonie ul. Bohaterów Warszawy (strefa górnictwa 2SG oraz strefa otwarta 31SO).

Granice obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji należy oznaczyć w planach miejscowych, w sposób dostosowany do skali rysunku planu miejscowego oraz określić sposoby i oczekiwane rezultaty planowanych działań, biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania zagospodarowania i położenie tych obszarów w strukturze przestrzennej miasta, w tym wyznaczone w POG strefy planistyczne wraz z ustalonymi w ich obrębie gminnymi standardami urbanistycznymi.

- **obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,**

W granicach miasta nie zostały wyznaczone obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji. W latach 2007 – 2023 działania rewitalizacyjne w mieście były prowadzone na podstawie kilkakrotnie zmienianego i aktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Rydułtów.

- **obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją**

Nie dotyczy.

- **grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne,**

Jak wynika z wniosku złożonego do POG przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na terenie Miasta Rydułtowy (zgodnie z treścią Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rydułtowy na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028) powierzchnia gruntów rolnych wynosi 794,2599 ha co stanowi ok. 53,73% powierzchni ogólnej miasta. Ze struktury użytków rolnych wynika, że na terenie miasta gleby należące do I i II klasy bonitacyjnej nie występują, natomiast gleby klas III stanowią ok. 5% powierzchni użytków rolnych.

Wskazane w POG strefy planistyczne z funkcjami o charakterze inwestycyjnym np. z zabudową mieszkaniową, gospodarczą, usługową itd. nie wykraczają poza tereny inwestycyjne wskazane w obowiązujących planach miejscowych.

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie przepisów odrębnych. Wszystkie lasy (grunty o użytku Ls) na terenie miasta co do zasady są objęte strefą otwartą SO, która w profilu podstawowym ma wskazany m.in. teren lasu. Pojedyncze grunty leśne mogą znajdować się w innych strefach planistycznych. Wszystkie strefy planistyczne posiadają w swoich profilach podstawowych lub dodatkowych teren lasu.

- **zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,**

W granicach miasta nie znajdują się zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

- **obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;**

Nie dotyczy.

4) Rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu

Infrastruktura społeczna

Na terenie miasta utrzymuje się obiekty infrastruktury społecznej. Ponadto zapewnia się rezerwy przestrzenne dla rozwoju infrastruktury społecznej dla mieszkańców jak i turystów do skonkretyzowania w ustaleniach planów miejscowych bądź w wybranych lokalizacjach.

Standardy wyposażenia:

- oświata:
 - Miejski Żłobek w Rydułtowach;
 - 4 przedszkola publiczne, 2 przedszkola niepubliczne;
 - 4 szkoły podstawowe;
 - Zespół Szkół Licealnych i Technicznych w Rydułtowach czy Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Rydułtowach;
 - prywatna szkoła muzyczna I stopnia;
- usługi zdrowia z obiektami świadczącymi podstawową opiekę zdrowotną – Powiatowy Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim, przychodnie medyczne, apteki;
- usługi kultury z obiektami Rydułtowskiego Centrum Kultury „Feniks” /12SU/, Biblioteka Publiczna Miasta Rydułtowy /8SU/, obiektami kultu religijnego wraz z zielenią towarzyszącą.
- obsługi ogólnej ludności jak: Urząd Miasta w Rydułtowach /15SU/, Państwowa Straż Pożarna w Rydułtowach /37SU/, Ochotnicza Straż Pożarna w Rydułtowach /37SU/ i Ochotnicza Straż Pożarna Radoszowy /38SU/, Urząd Pocztowy w Rydułtowach /23SW, 68SJ/, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach /3SU/, jednostkami obsługi bankowej;
- sportu, rekreacji i zieleni w formie boisk sportowych (z uzupełniającym wykorzystaniem obiektów i urządzeń szkolnictwa), ścieżek spacerowych, rowerowych, placów zabaw, terenów zielonych z m.in. obiektami Rydułtowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji /2SN/.
- trzech istniejących cmentarz w Rydułtowach (1SC. 3-4SC) oraz rezerwy terenu pod nowy cmentarz (2SC).

Infrastruktura transportowa i techniczna

Sieć drogową w gminie tworzą:

- drogi wojewódzkie:
 - nr 935 relacji Racibórz - Rybnik - Żory - Pszczyna (ul. Raciborska) – strefa komunikacji 1-3SK;
- drogi powiatowe:
 - 5023S relacji Rydułtowy – Pszów (ul. Krzyżkowicka) – strefa komunikacji 10-11SK;
 - 5024S relacji Pszów - Rydułtowy – Radlin (ul. Romualda Traugutta, Plebiscytowa, Bohaterów Warszawy) - strefa komunikacji 8-9SK;
 - 5025S relacji Rydułtowy - Łuków - Sumina (ul. Gen. Józefa Bema, Czernicka) - strefa komunikacji 4SK i 8SK;
- drogi gminne
- drogi wewnętrzne.

Ponadto w POG wskazano korytarze planowanych do realizacji nowych dróg wojewódzkich, których lokalizacja została potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczającej teren w obowiązującym planie miejscowym:

- drogę wojewódzką nr 935 w nowym śladzie w części północno-wschodniej miasta /5SK/;
- drogę wojewódzką nr 933 w nowym śladzie w części południowo-zachodniej miasta /13SK/;

Wszystkie drogi publiczne istniejące o klasie technicznej min. Z są objęte strefami komunikacyjnymi SK.

Transport kolejowy

Przez teren miasta przebiega:

- linia kolejowa nr 140 relacji Katowice Ligota – Nędza, odcinek Rybnik Towarowy RT11 - Sumina /strefa komunikacji 6-7SK/.

Zaopatrzenie w wodę

Utrzymuje się istniejące gminne systemy zaopatrzenia w wodę których administratorem jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. z Wodzisławia Śląskiego oraz Ciepłownia Rydułtowy.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Miasto obsługiwane jest przez system odprowadzenia kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Rydułtowach /5SI/, którym administruje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. z Wodzisławia Śląskiego.

Zaopatrzenie w energię

1) elektroenergetyka:

Miasto zasilane jest przez lokalne linie rozdzielcze średniego napięcia – 20 kV, swoistą magistralą jest napowietrzna linia średniego napięcia w relacji Lubliniec-Dobrodzień. Tereny zurbanizowane na obszarze miasta zasilane są przez system stacji rozdzielczych i linii elektroenergetyczne niskiego napięcia.

Przez teren miasta przebiegają ponadto linie elektroenergetyczne wysokich napięć (110 kV) – 11 linii napowietrznych oraz 1 linia kablowa.

2) – ciepło:

Energia cieplna wytwarzana jest przez spalanie paliw stałych (głównie węgiel kamienny w postaci pierwotnej) i gazowych w lokalnych kotłowniach i paleniskach domowych oraz w Ciepłowni „Rydułtowy” (kotłownia węglowa o łącznej mocy 58 MW – strefa infrastrukturalna 6-7SI).

3) lokalizacja OZE na obszarze gminy z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

Każda strefa planistyczna w POG w profilu podstawowym wskazuje teren infrastruktury.

5) Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;

Uchwałą Nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął Audyt krajobrazowy województwa śląskiego.

Na obszarze miasta Rydułtowy został wyznaczony jeden krajobraz priorytetowy.

Kod krajobrazu: 24-341.15-066

Nazwa: Rydułtowy

Typ, podtyp krajobrazu 13c. Tereny czynnej eksploatacji podziemnej

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych:

1. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
2. Zachowanie historycznych obiektów przemysłowych, w tym unikatowej Hałdy Szarlota i zabytkowych obiektów KWK Rydułtowy.
3. Zachowanie osi widokowej na Hałdę Szarlota.
4. Zachowanie punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.

Wszystkie rekomendacje i wnioski, które zawiera Audyt krajobrazowy województwa śląskiego dla krajobrazu priorytetowego w obrębie Rydułtów zostały uwzględnione przy sporządzaniu POG. Strefy planistyczne o charakterze inwestycyjnym nie wykraczają poza tereny wskazane w obowiązujących planach miejscowych pod takie zagospodarowanie. Wskazany parametr wysokościowy w poszczególnych strefach planistycznych nawiązuje do istniejących budynków i nie przekracza parametrów wskazanych w planach miejscowych dzięki czemu możliwe jest utrzymanie w przyszłości punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, szczególnie wzdłuż wspomnianej w charakterystyce krajobrazu ul. Mickiewicza.

6) Opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska**TERENY PREFEROWANE DO ROZWOJU FUNKCJI PRZYRODNICZEJ**

Do pełnienia funkcji przyrodniczej wskazane zostały przede wszystkim obszary i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. Otulina Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, pomniki przyrody i stanowisko dokumentacyjne, a także obszary rolnicze i trawiaste (agrocenoza), ekotony, doliny cieków oraz stawów hodowlanych i zbiorników wodnych, tereny zadrzewione, lasy oraz tzw. Zielone Wyspy Miasta (tereny zielone w Rydułtowach: Seledynowa Wyspa przy starym Dworku, Szmaragdowa Wyspa przy Willi Radlika, Malachitowa Wyspa przy Starej Dyrekcji i Miętowa Wyspa w Radoszowach), zieleń miejska i przydomowa.

TERENY PREFEROWANE DO LOKALIZACJI FUNKCJI MIESZKANIOWEJ ORAZ USŁUGOWEJ

Terenami preferowanymi do lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i zabudowy usługowej są przede wszystkim obszary, na których istnieją już takie formy zainwestowania. Na obszarach tych w części bardziej zurbanizowanej zabudowa winna odbywać się poprzez zagospodarowanie wolnych przestrzeni między budynkami. Uzupełnianie polegać będzie na intensyfikacji istniejących struktur przestrzennych obiektami nowymi, gwarantującymi racjonalizację i estetykę wykorzystania terenu. Obszary przewidziane do porządkowania znajdują się głównie w obrębie istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Uporządkowanie tych terenów polegać będzie na dogęszczeniu zainwestowania przy jednoczesnym przywróceniu ładu przestrzennego.

TERENY PREFEROWANE DO LOKALIZACJI FUNKCJI PRODUKCYJNEJ LUB MAGAZYNOWEJ

Terenami preferowanymi do lokalizacji nowych obiektów produkcyjnych i magazynowych są przede wszystkim obszary, na których istnieją już takie formy zainwestowania. Zasadne jest lokalizowanie obiektów poprzez ich skupienie w wyznaczonych obszarach tworząc spójne jednostki o charakterze produkcyjnym, przemysłowym. Słuszne byłoby lokalizowanie obiektów tego typu na obszarach zdegradowanych, przekształconych już antropogenicznie i niewykazujących znacznych wartości przyrodniczych. Tereny powinny być wyposażone w infrastrukturę odpowiednią techniczną oraz muszą mieć zapewnione odpowiednie połączenia komunikacyjne. Uciążliwość zakładów powinna być ograniczona, szczególnie w sąsiedztwie większych skupisk zabudowy mieszkaniowej.

TERENY PREFEROWANE DO LOKALIZACJI FUNKCJI KOMUNIKACYJNYCH

Tereny komunikacyjne powinny wykazywać harmonijny rozwój i kontynuację już istniejącej sieci komunikacyjnej. Istotne są odpowiednie parametry dróg i jezdní dopasowane do klasy drogi, możliwości obsługi komunikacyjnej terenów przyległych oraz jej przepustowości.

TERENY PREFEROWANE DO ROZWOJU FUNKCJI ROLNICZEJ

Grunty rolne stanowiące użytki rolne o klasach bonitacji III, a także użytki rolne wszystkich klas wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, torfowiska i oczka wodne podlegają ochronie, w związku z czym nie należy dopuszczać do zmiany ich przeznaczenia na cele nie rolne i nie leśne zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. u. z 2024 r., poz. 82), poza ewentualnym uzupełnieniem istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej. Ochroną przed zabudową powinny być także objęte łąki wzdłuż cieków wodnych. Ośrodki produkcji rolniczej mogą powstać jedynie na terenach rolnych po uzyskaniu odpowiednich uzgodnień służb sanitarnych i ochrony środowiska.

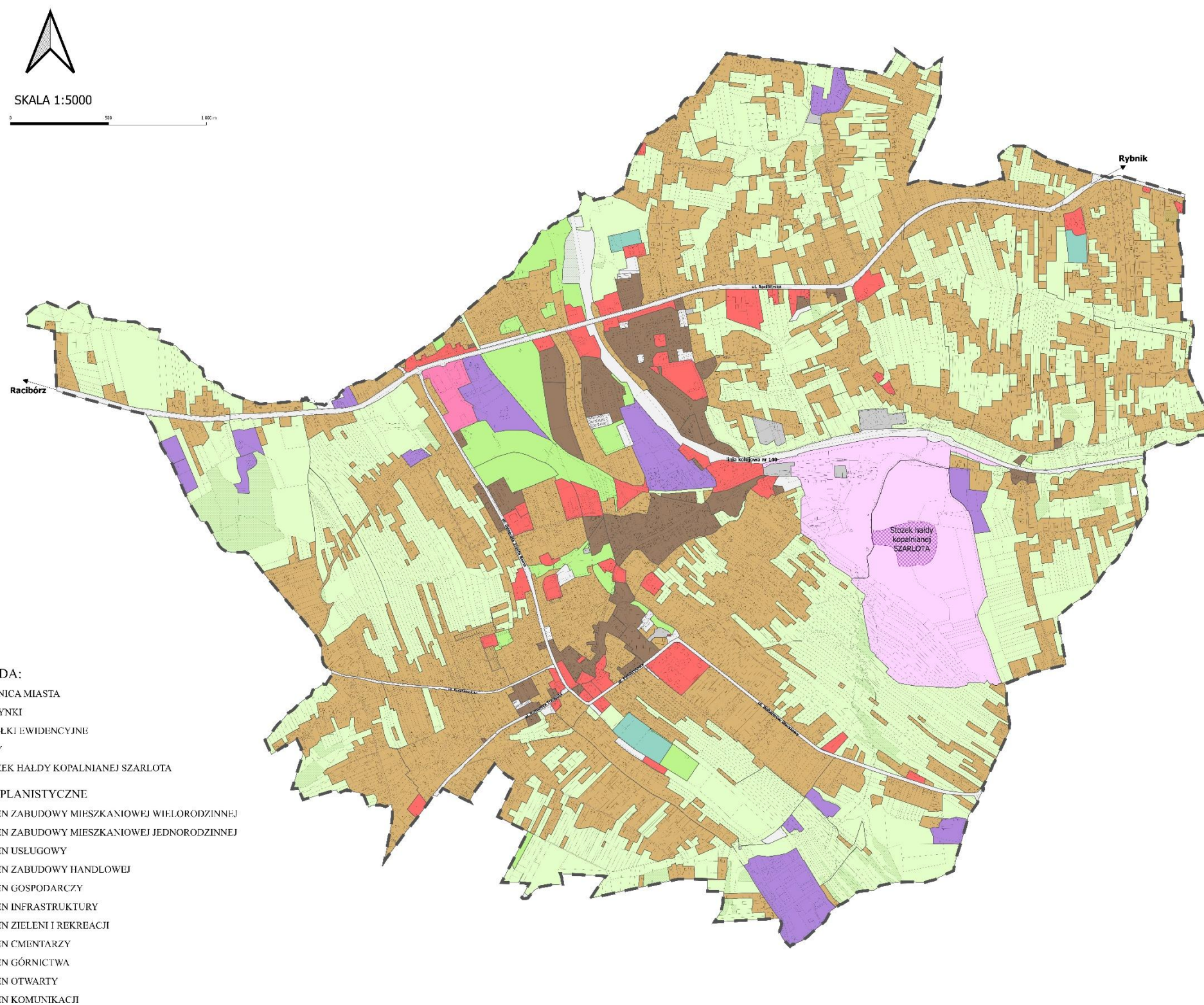
OGÓLNE ZASADY ZAGOSPODAROWANIA I DZIAŁAŃ

- zaleca się rozwój osiedli zabudowy jednorodzinnej poprzez uzupełnianie luk budowlanych lub harmonijnego rozwoju bezpośrednio przy terenach już zainwestowanych;
- zaleca się niedopuszczanie do rozpraszania zabudowy (w tym związanej z produkcją rolniczą), wyznaczenie terenów dla ekspansji urbanizacji (osadnictwa) na terenach najmniej konfliktowych, a równocześnie o korzystnych warunkach fizjograficznych;
- zaleca się wydzielanie stref ekotonowych w miejscach, gdzie zabudowa będzie bezpośrednio sąsiadowała z terenami biologicznie czynnymi;

- zaleca się uwzględniać przy planowaniu nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę konieczność tworzenia stref przejściowych pomiędzy zabudową mieszkaniową i przemysłową np. poprzez tworzenie stref usług bądź tereny biologicznie czynne;
- zaleca się uwzględnianie możliwości wystąpienia skutków działalności górniczej na powierzchni w postaci szkód górniczych oraz obowiązujących kategorii górniczych określonych przez zakład prowadzący eksploatację na przedmiotowym obszarze;
- nowa zabudowa winna być lokalizowana w odpowiedniej odległości od drogi wojewódzkiej, w celu zminimalizowania jej negatywnego wpływu (w szczególności hałasu i emisji zanieczyszczeń do powietrza);
- zaleca się zapewnić istniejącym i nowopowstającym budynkom dostęp do zorganizowanej, sprawnie działającej sieci kanalizacyjnej;
- obiekty nieprzyłączone do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków muszą posiadać rozwiązania zastępcze (zbiorniki bezodpływowe lub oczyszczalnie indywidualne);
- zaleca się prowadzenie monitoringu wód podziemnych i powierzchniowych w kontekście ewentualnego zanieczyszczenia wynikającego z działalności obiektów produkcyjnych/przemysłowych;
- zaleca się wykorzystanie zorganizowanego, zbiorczego systemu grzewczego, zwłaszcza w nowopowstających budynkach/osiedlach oraz wszędzie tam, gdzie wykonanie takiej sieci jest możliwe i ekonomicznie uzasadnione;
- zaleca się zabezpieczenie cieków przed napływem biogenów, głównie w formie pasów biofiltrów wzdłuż brzegów koryt i tworzenie „zamkniętych” systemów gospodarek wodno-ściekowych;
- budynki korzystające z indywidualnych systemów grzewczych powinny korzystać z wysokosprawnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz przyjaznych środowisku paliw dobrej jakości;
- dopuszcza się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii;
- zaleca się prowadzenie monitoringu stanu powietrza atmosferycznego w kontekście ewentualnego zanieczyszczenia wynikającego z działalności zakładu górniczego oraz pozostałych obiektów produkcyjnych/przemysłowych, jak również stosowanie nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii;
- zaleca się zachowanie istniejących korytarzy przewietrzania, które wpływają na ogólną poprawę jakości powietrza atmosferycznego;
- zaleca się bezwzględne zachowanie funkcji hydrologicznej i przyrodniczej doliny płynących przez gminę rzek, zbiorników wodnych, stawów i śródlęśnych jezior;
- zaleca się ochronę zasobów przyrodniczych na terenie Miasta Rydułtowy;
- zaleca się właściwe kształtowanie przestrzeni terenów wskazanych do pełnienia funkcji przyrodniczej, w szczególności wprowadzenie systemów zadrzewień śródpolnych, wzbogacających krajobraz oraz zabezpieczających gleby przed erozją;
- zaleca się zachowanie ciągłości, funkcjonalności i drożności korytarzy ekologicznych (jeśli takie zostałyby zidentyfikowane);
- zaleca się zachowanie walorów przyrodniczych korytarzy ekologicznych (jeśli takie zostałyby zidentyfikowane);
- zaleca się zachowanie siedlisk roślinności oraz obszary lęgowe i żerowiska dla licznych przedstawicieli fauny przedmiotowego obszaru;

- zaleca się wyłączenie z zabudowy terenów znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie wód, co ma na celu nie tylko ograniczenie zagrożenia powodziowego, ale również ochronę zachowanych tu siedlisk przyrodniczych;
- zaleca się wyłączenie z zabudowy terenów osuwisk i zagrożonych osuwiskami;
- zaleca się ochronę zasobów gleb użytków rolnych

UPROSZCZONA INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA MIASTA RYDUŁTOWY

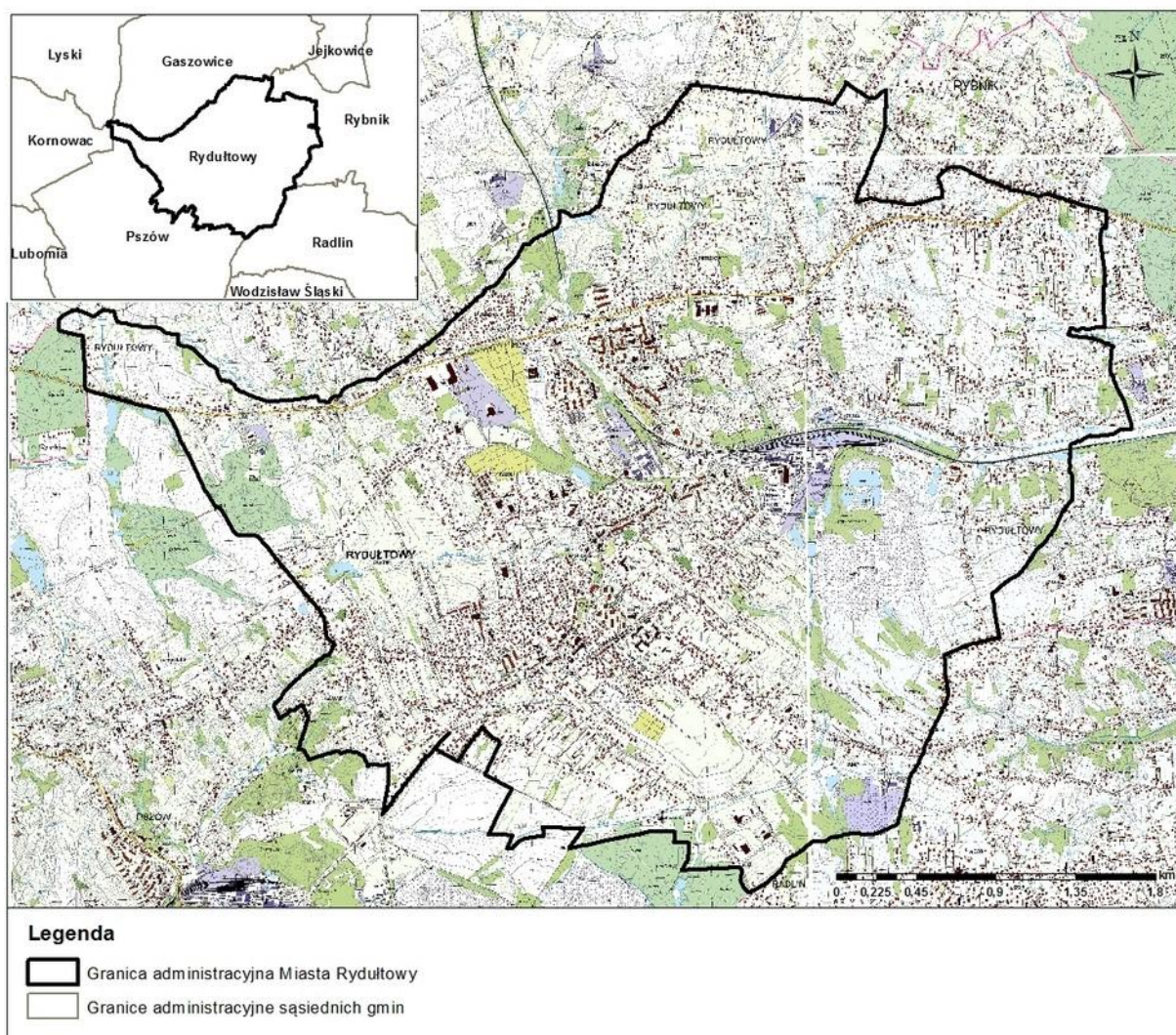
Rysunek 1. Graficzne przedstawienie Planu Ogólnego Miasta Rydułtowy

5. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

5.1. Portret Miasta

Miasto Rydułtowy jest położone w południowo-zachodniej części województwa śląskiego i w północnej części powiatu wodzisławskiego. Rydułtowy jako jednostka administracyjna graniczy z miastami: Pszów, Radlin, Rybnik oraz z gminami Gaszowice, Lyski i Kornowac. Miasto zajmuje powierzchnię ok. 14,96 km². W jego strukturze wyróżnia się obręby: Radoszowy, Rydułtowy Dolne i Rydułtowy Górne. Dominującą osią komunikacyjną w układzie gminy jest droga wojewódzka nr 935 w ciągu ul. Raciborskiej oraz linia kolejowa.

Pod względem gospodarczym Miasto usytuowane jest w konurbacji rybnickiej. Ponadto Miasto znajduje się w granicach Rybnickiego Okręgu Węglowego.

Rysunek 2 Lokalizacja terenu objętego opracowaniem

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski Miasto Rydułtowy leży w obrębie następujących jednostek:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa:

- Prowincja Wyżyny Polskie
 - Podprowincja Wyżyna Śląsko-Krakowska
 - Makroregion Wyżyna Śląska
 - Mezoregion Płaskowyż Rybnicki²

Rzeźba terenu jest powiązana z budową geologiczną obszaru, a także z zaszły i obecnymi procesami geomorfologicznymi. Ostateczną determinantą jest natomiast czynnik ludzki, który intensywnie modeluje powierzchnię terenu.

Według podziału na jednostki geomorfologiczne Polski Południowej Klimaszewskiego (1972)³ Miasto Rydułtowy zlokalizowane jest w następujących jednostkach geomorfologicznych: położone w prowincja Kotliny Podkarpackie, podprowincja Kotliny Podkarpackie Zachodnie, makroregion Kotlina Raciborsko-Oświęcimska, mezoregion Kotlina Oświęcimska, region Płaskowyż Rybnicki.

Z kolei zgodnie z regionalizacją geomorfologiczną autorstwa Gilewskiej (1999)⁴, przedmiotowy obszar zlokalizowany jest w całości w prowincji Karpaty Zachodnie, podprowincji Kotliny Podkarpackie Zachodnie, makroregionie Kotlina Oświęcimska, mezoregionie Płaskowyż Rybnicki. Blisko pogranicza z makroregionem Nizina Śląska i mezoregionem Kotlina Raciborska.

Płaskowyż Rybnicki charakteryzuje się falistą powierzchnią, która wznosi się na płaskowyżu na wysokość około 285 - 301 m n. p. m. Powierzchnia ta jest rozczłonkowana licznymi, na ogół krótkimi dolinami o znacznym nachyleniu. Dolinki rozcinają powierzchnie płaskowyżu sięgając około 28-30 m wgłąb, są na ogół dość wąskie. Zasadniczo dwie formy dolinne na terenie Rydułtów (dolina Nacyny oraz dolny odcinek doliny Potoku Rydułtowskiego) mają odmienny charakter. Zaznaczają się jako doliny stosunkowo szerokie i płytkie.

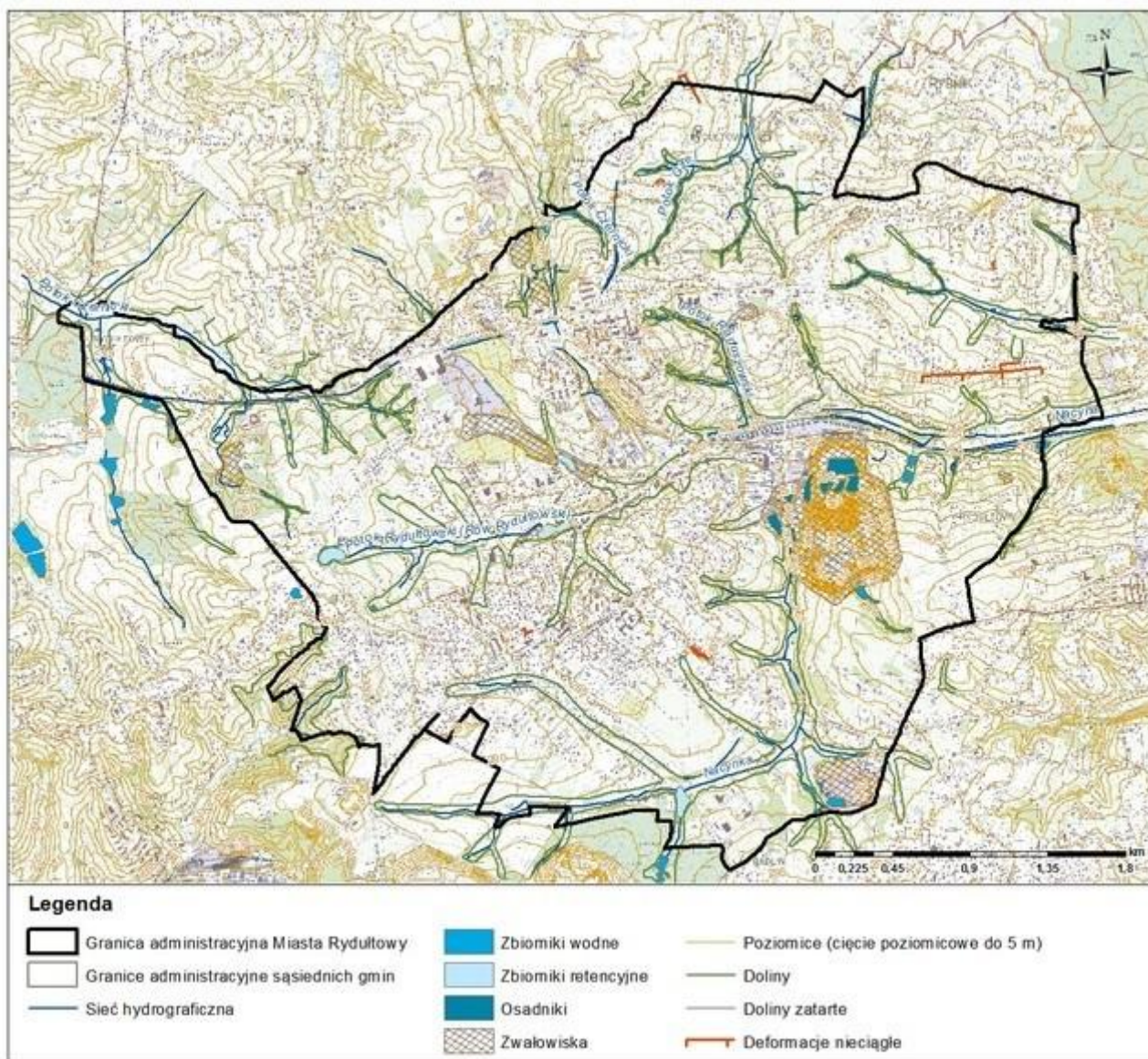
W północnej części Miasta wyraźnie zaznacza się górna krawędź wierzchowiny Płaskowyżu Rybnickiego. Przebieg krawędzi płaskowyżu, a także głównych garbów jego wierzchowiny, nawiązuje do przedczwartorzędowej rzeźby podłoża, a tym samym do struktur zrębowych w górotworze karbońskim ułożonych równoleżnikowo.

Rejon ulic Szczerbickiej, Pietrzkowickiej i Piecowskiej (poza bezpośrednim sąsiedztwem ul. Raciborskiej) oraz północno-zachodni fragment Miasta znajdują się na skłonie Płaskowyżu Rybnickiego opadającym w kierunku północnym i północno-zachodnim w stronę Wysoczyzn Przywyzynnych już w obrębie Kotliny Raciborskiej.

² Regionalna geografia fizyczna Polski. Praca zbiorowa pod red. A. Richlinga i innych, GDOŚ, Poznań 2021.

³ Klimaszewski M.: Podział geomorfologiczny Polski Południowej [w:] Klimaszewski M. (red.): Geomorfologia Polski t. I Polska Południowa. Góry i Wyżyny, PWN, Warszawa 1972.

⁴ Gilewska S.: Rzeźba [w]: Starkel L. (red.): Geografia Polski. Środowisko Przyrodnicze, PWN, Warszawa 1999, s. 243-288.

Rysunek 3 Wybrane elementy z zakresu ukształtowania terenu i hydrografii Miasta Rydułtowy

Pierwszy z fragmentów skłonu płaskowyżu obniża się do 250 - 260 m n. p. m. Jest rozcięty ułożonym wachlarzowato systemem dolinnym Potoku Gzel, co mocno różnicuje lokalne ekspozycje stoków. Dna dolin mają szerokość około 20 - 60 m, jedynie u zbiegu poszczególnych dolin dno doliny cieku rozszerza się do około 90 m. Dna dolin często podkreślone są wyraźnymi krawędziami podcięć erozyjnych zboczy o wysokości od 1 do 4 m, bądź większej w górnych odcinkach systemu dolinnego (tam przybierają formę typową dla parowów). Górne partie zboczy dolin płynnie łączą się ze stokiem wysoczyzny, co zaznacza jedynie zmiana kierunku ekspozycji. Nachylenia terenu najczęściej mieszczą się w przedziale 2 - 8%, osiągają 8 - 12% w sąsiedztwie podcięć erozyjnych, a w ich obrębie często wynoszą 30 - 45%.

W północno-zachodniej części Rydułtów zarysowuje się niewielkie (264 m n. p. m.) kopulaste wzniesienie, które opada wypukłym stoki o nachyleniu 5 - 12% w kierunku płaskodennej, stosunkowo szerokiej (90 - 150 m) doliny Potoku Czernickiego. Przy granicy Miasta dno doliny znajduje się na wysokości 241 m n. p. m.

Główny element rzeźby w północnej części Miasta tworzy spłaszczony garb o szerokości 400-1000 m, sięgający 300 m n. p. m. w rejonie Orłowca i Osiedla Na Wzgórzu. Szerokość tej formy zmienia się nieregularnie, lecz ogólnie zmniejsza się w kierunku wschodnim, podobnie jak wysokość wzniesienia, obniżającego się przy północno-zachodniej granicy Miasta do około 280 m n. p. m. Boczne odgałęzienie garbu ciągnie się w kierunku południowo-wschodnim, a dalej wschodnim. Szerokość początkowa (około 240) m szybko maleje, podobnie jak wysokość formy.

W części wschodniej znajduje się dolina Potoku Radoszowskiego. Jest to młoda forma, stosunkowo wąska i słabo wcięta w podłoże (poza odcinkiem górnym, który stanowi głęboko wcięty parów o zboczach wysokości między 3 a 4 metry). Dolina ta jest zawieszona na stoku opadającym ku dolinie Nacyny, jednocześnie jest do niej prawie równoległa. Nachylenia terenu w tym rejonie wynoszą na ogół 2 - 8%, miejscami do 12%, tylko zbocza parowu i miejscowo występujące niewysokie podcięcia dna doliny charakteryzuje nachylenie 30 - 45% i większe.

W części zachodniej, w rejonie ul. Gen. Józefa Bema, wąska (około 400 m) odnoga prowadzi w kierunku północno-zachodnim poza Rydułtowy i obniża się zdecydowanie wraz ze skłonem Płaskowyżu Rybnickiego. Druga odnoga o szerokości 300 - 500 m biegnie w kierunku południowo zachodnim (utrzymując wysokość ponad 287 m n. p. m.) i w rejonie ul. Jesionowej łączy się z kolejnym, większym wzniesieniem. Teren pomiędzy rozwidlonym garbem jest silnie rozcinany gęstą siecią dolinek i parowów o ułożeniu pierzasto-wachlarzowym. Nachylenia terenu bardzo rzadko są tu mniejsze od 5%. Zwykle mieszczą się w przedziale 5 - 12%, a w rejonach o największym zagęszczeniu parowów (na zachód od ul. Gen. Józefa Bema, las na południe od szybu Agnieszka) 8 - 15% i więcej (30 - 45%). Przeważają ekspozycje od północnej do zachodniej. Wysokość zboczy parowów osiąga 5 m.

Środkową część Płaskowyżu Rybnickiego na obszarze Miasta rozcina generalnie równoleżnikowa dolina Potoku Rydułtowskiego (Rowu Rydułtowskiego) oraz Nacyny. W górnym biegu dolina Rowu Rydułtowskiego ma duże nachylenie w profilu podłużnym (2%), a szerokość rzędu 60-100 m. Do przekroju ul. Jana III Sobieskiego uchodzi do niej sześć płytkich dolinek o dużych spadkach, wyciętych przez wody okresowe. Poniżej profil podłużny doliny Potoku Rydułtowskiego staje się prawie płaski. Na odcinku do rejonu ul. Leona uchodzą dwie kolejne doliny boczne. Prawe zbocze doliny Potoku Rydułtowskiego w niższym biegu zaznacza się w terenie zboczem o wysokości 4 - 10 m, w którego budowie biorą udział odporne piaskowce karbońskie wyerodowane przez wody płynące. Zbocze zostało miejscami przemodelowane wskutek eksploatacji piaskowca. Powstała stroma skarpa o wysokości względnej przekraczającej odcinkami 10 m i nachyleniu wynoszącym niejednokrotnie ponad 45°. Ukształtowanie doliny sprzyja krótkotrwałym, lokalnym wezbraniom w razie wystąpienia opadów nawałnych.

W rejonie zbiegu doliny Potoku Rydułtowskiego i Nacyny powierzchnia terenu została całkowicie przekształcona antropogenicznie. Z prawej strony uchodzą w tym miejscu trzy zróżnicowanej wielkości parowy, głęboko wcięte w podłoże. Najdłuższy rozwinął się w system z trzema formami bocznymi. Zbocza parowów osiągają 5 - 7 m wysokości. Są strome, w wielu miejscach nachylenie zboczy sięga 45°. W sąsiedztwie parowów nachylenie stoków wynosi 5 - 12%, a miejscami 15% i więcej.

Na wschód od ujścia Potoku Rydułtowskiego dno doliny Nacyny ma szerokość 140 - 200 m. Profil podłużny jest silnie zniekształcony. Najpierw na odcinku około 750 m dno doliny obniża się o 8 m, a następnie pozostaje płaskie na odcinku wykraczającym poza Rydułtowy (245 - 246 m n. p. m.). Do doliny Nacyny uchodzi pięć niewielkich form bocznych. Zbocza doliny są stosunkowo wysokie (kilkanaście metrów) o znacznym nachyleniu (często 15 - 20%), stopniowo przechodzą w stoki wysoczyzny o nachyleniach 5 - 15%.

W południowo-zachodniej części Miasta znajduje się rozległe wzniesienie z wierzchowiną na wysokości od około 293 m do 301 m n. p. m., o nachyleniach 0 - 2%, rzadziej 2 - 5% i tylko wyjątkowo ponad 8%. W rejonie Kalwarii wzniesienie rozcina rozwidlony system trzech dużych parowów uchodzących do doliny Syrynki (ciek w okolicach Pszowa i Syryni). Parowy mają szerokość do 100 - 120 m, wysokość zboczy do 14 - 16 m. Nachylenia zboczy są zmienne od 15% do 45%, a lokalnie nawet około 30°. W kierunku północno-wschodnim wierzchowina łagodnie (nachylenia na ogół poniżej 8%) obniża się ku znacznie wzniesionym górnym odcinkom systemu dolin denudacyjnych Potoku Rydułtowskiego. W kierunku wschodnim powierzchnia wierzchowiny konsekwentnie obniża się do 284 m n. p. m. (rejon Rynku), a dalej, stopniowo się zwężając, utrzymuje się na wysokości 284 - 289 m n. p. m. Nachylenia powierzchni wynoszą 0 - 5%.

Południową część Miasta zajmuje łagodny garb, nachylony ku wschodowi. Doliny mają tu nieckowaty kształt, są szerokie i płytkie, o niewielkim nachyleniu podłużnym. Wzdłuż południowej granicy Miasta biegnie górny odcinek doliny Nacyny, od około 600 m poniżej źródła (Pszów). Dno doliny o szerokości 60 - 70 m jest płaskie, słabo wcięte w podłoże. Na odcinku około 1,5 km obniża się z 282 m do 270 m n. p. m. powyżej ul. Nowej. Podcięcia erozyjne zboczy doliny są na tym odcinku fragmentaryczne i nie przekraczają 0,5 - 1 m wysokości, wyżej płynnie przechodząc w łagodnie opadające stoki wysoczyzny. W przekroju ul. Marcina Strzody uchodzą z obu stron doliny dopływów o podobnych parametrach, a wyżej, z prawej strony - dwie niewielkie dolinki prowadzące od hałdy Wrzosy. Nachylenia terenu wynoszą 2 - 5%, rzadziej 5 - 8%. Mniej więcej między ul. Nową i ul. Bohaterów Warszawy dolina skręca ku północy, przyjmując po drodze ujścia dolin trzech małych dopływów o długości około 700 m i szerokości den dolin 40 - 50 m. Doliny boczne są tu nieco głębiej wcięte w podłoże (do 2,0 - 2,5 m przy ujściu). Poza podcięciami zboczy dolin nachylenie terenu nie przekracza 8%. Poniżej ul. Bohaterów Warszawy dolina Nacyny nabiera cech doliny przełomowej. Płaskie dno zwęża się do 30 - 50 m, strome podcięcia zboczy sięgają 6 - 8 m wysokości, wyżej przechodząc w zbocza o nachyleniu do 8 - 15%. Szerokość doliny, wyraźniej wyodrębnionej, wynosi ponad 200 m. Prawe zbocze południkowego odcinka doliny przechodzi w stok o nachyleniu w granicach 2 - 5%, sięgając 294 m n. p. m. przy ul. Gabriela Narutowicza i 304 m n. p. m. przy ul. Barwnej. Wysoczyznę rozcina górny bieg doliny bocznej wciętej w podłoże o około 6 - 8 m (w tym strome podcięcia dolnej partii zboczy do około 3,5 m) i nachyleniach zboczy 8 - 20%.

Rzeźba powierzchni Miasta jest w znacznym stopniu przekształcona antropogenicznie, w niektórych miejscach wielokrotnie. Obniżenia dolinne i rozdzielające je garby są zdeformowane wskutek długotrwałej podziemnej eksploatacji węgla kamiennego, jednak wielkopromienne odkształcenia nie spowodowały zaniku żadnego z naturalnych elementów rzeźby. Występują hałdy odpadów pogórnich - czynne i nieczynne, wyrobiska po eksploatacji odkrywkowej kopalni, w większości przypadków zasypane, nasypy i wkopy oraz powierzchnie zrównania.

Największy obszar głębokich antropogenicznych zmian rzeźby obejmuje około 94 ha w rejonie ujścia Potoku Rydułtowskiego do Nacyny. Doliny cieków zostały tu zupełnie przeobrażone i częściowo zasypane wskutek budowy kopalni oraz linii kolejowej i jej tunelu (m. in. niewielka dolinka uchodząca do Potoku Rydułtowskiego została całkowicie zlikwidowana podczas głębienia wykopu podejścia do tunelu kolejowego).

Tereny sąsiednie, zajęte przez obiekty zakładu głównego KWK ROW Ruch Rydułtowy oraz szybu Leon III, zostały zrównane pod zabudowę (na terenie szybu Leon III zasypało porzuconą odkrywkę gliny, a część terenu nadsypało skałą płoną zrównując usypaną wcześniej hałdę). Nadpoziomowa hałda przy zakładzie głównym KWK ROW Ruch Rydułtowy zajmuje (wraz z osadnikami) 43 ha, natomiast około 33 ha pokrywa masywna bryła o wysokości względnej kilkudziesięciu metrów

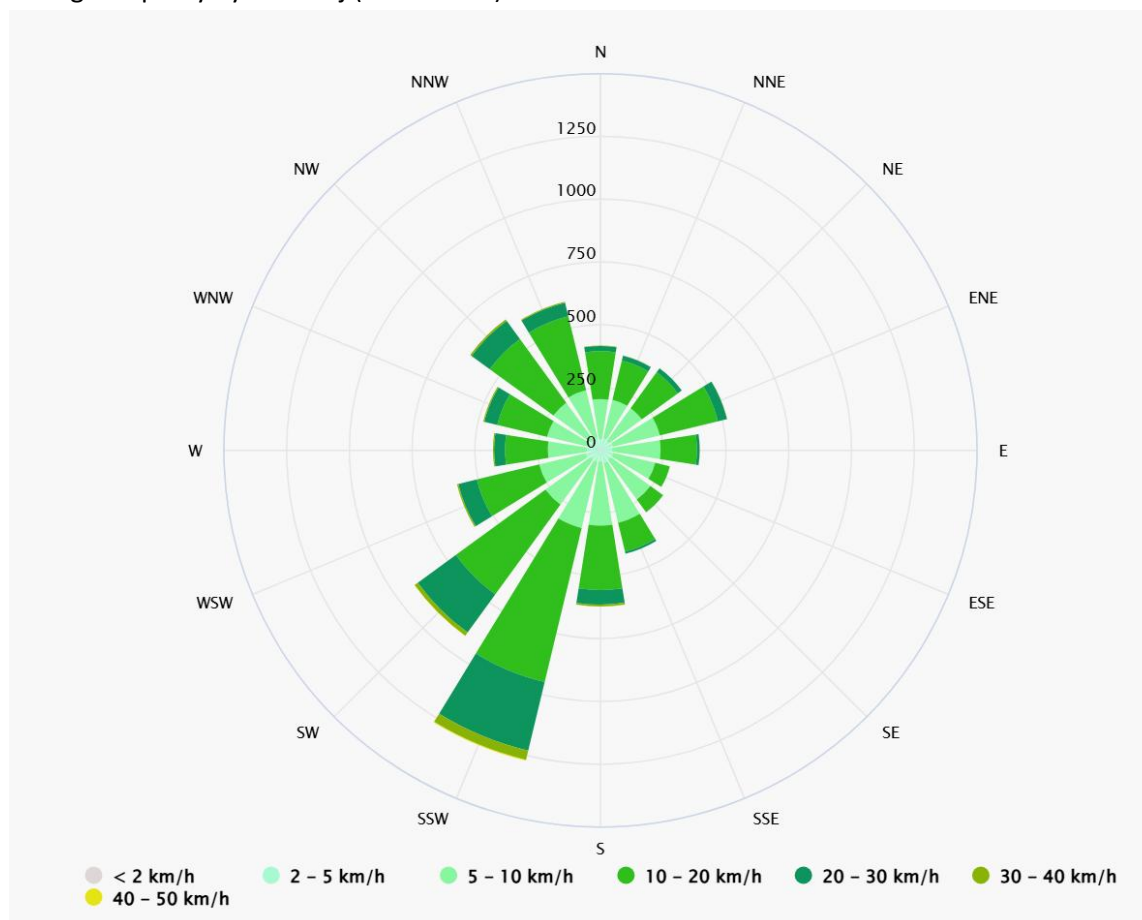
i większej. W jej północnej partii stożek „Szarłota” ma wysokość względną około 134 m od najniższej podstawy, sięgając 406 m n. p. m. Stożek jest dominantą krajobrazową o znaczeniu ponadlokalnym, widoczną z miejsc położonych w odległości wielu kilometrów.

5.2. Istniejący stan środowiska

5.2.1. Klimat

Klimat występujący na terenie Miasta Rydułtowy jest kształtowany przez ścierające się masy powietrza podzwrotnikowego – dochodzące z południa przez Bramę Morawską, arktycznego i podbiegunowego napływające z północy, morskiego – znad Atlantyku i kontynentalnego – z Europy Wschodniej. Rydułtowy są położone w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego, cechującego się dużą zmiennością i aktywnością atmosferyczną, z sezonowymi wpływami klimatu kontynentalnego i atlantyckiego.

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej Gumińskiego⁵ obszar Miasta Rydułtowy położony jest we wschodniej części XVIII dzielnicy podsudeckiej. Istotne znaczenie ma bliskość Bramy Morawskiej i dominujący, południowo-zachodni kierunek wiatrów (25% czasu rocznego), sprzyjające napływowi ciepłych mas powietrza. Tworzy to korzystne warunki dla wegetacji roślin (długi okres wegetacyjny, około 210 – 230 dni w roku) oraz wpływa na stosunkowo krótki okres grzewczy (222 dni) i zalegania pokrywy śnieżnej (50 – 90 dni).

Rysunek 4 Róża wiatrów dla Miasta Rydułtowy

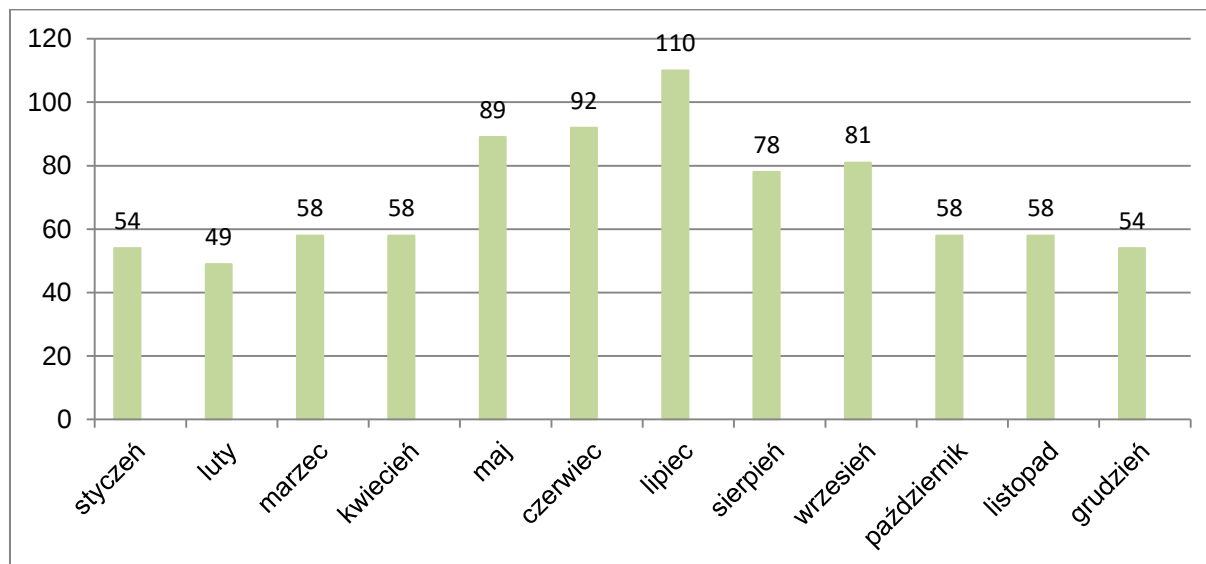
⁵ Gumiński R.: Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegl. Met Hydrolog., I, 1, 1948.

Przeważają wiatry bardzo słabe i słabe (średnio o prędkości 3,1 m/s) z dużym udziałem ciszy (35% czasu rocznego), co ogranicza możliwość wymiany mas powietrza. Średnia temperatura roczna w wieloleciu 1991 – 2021 wynosiła 9,4°C. Najcieplejsze miesiące to lipiec i sierpień (19,7°C i 19,4°C). Najzimniejsze to styczeń i luty (-1,5°C i -0,5°C). Miesiącem z największą ilością słonecznych godzin dziennie jest lipiec, w którym jest średnio 10,93 godzin słonecznych. Miesiąc z najmniejszą ilością słonecznych godzin dziennie w Rydułtowach to styczeń ze średnio 3,34 godzinami słonecznymi dziennie. Średnia wieloletnia opadów z okresu 1991 – 2021 wynosi 839 mm. Najwyższe opady notuje się w lipcu – średnio 110 mm, najniższe w lutym – 49 mm. Najniższa wilgotność względna w ciągu roku występuje w kwietniu (67%). Miesiące o największej wilgotności to listopad, grudzień i styczeń (82%). Najmniej deszczowych dni należy spodziewać się w kwietniu (10,73 dni), a najbardziej deszczowych w lipcu (14,23 dni). Możliwe jest występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych - przejściowa strefa klimatu cechuje się zwłaszcza dużą aktywnością burz, głównie w okresie od maja do września (średnio w roku notuje się 15 – 20 dni z burzą). Mogą występować także bardziej długotrwałe opady o dużym natężeniu (deszcze nawalne).

Tabela 1 Uśrednione wartości temperatury w okresie 1991-2021

Miesiące/ wskaźnik	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
śr. temperatura (°C)	-1,5	-0,3	3,7	9,4	14,2	17,7	19,7	19,4	14,8	9,9	5,4	0,5

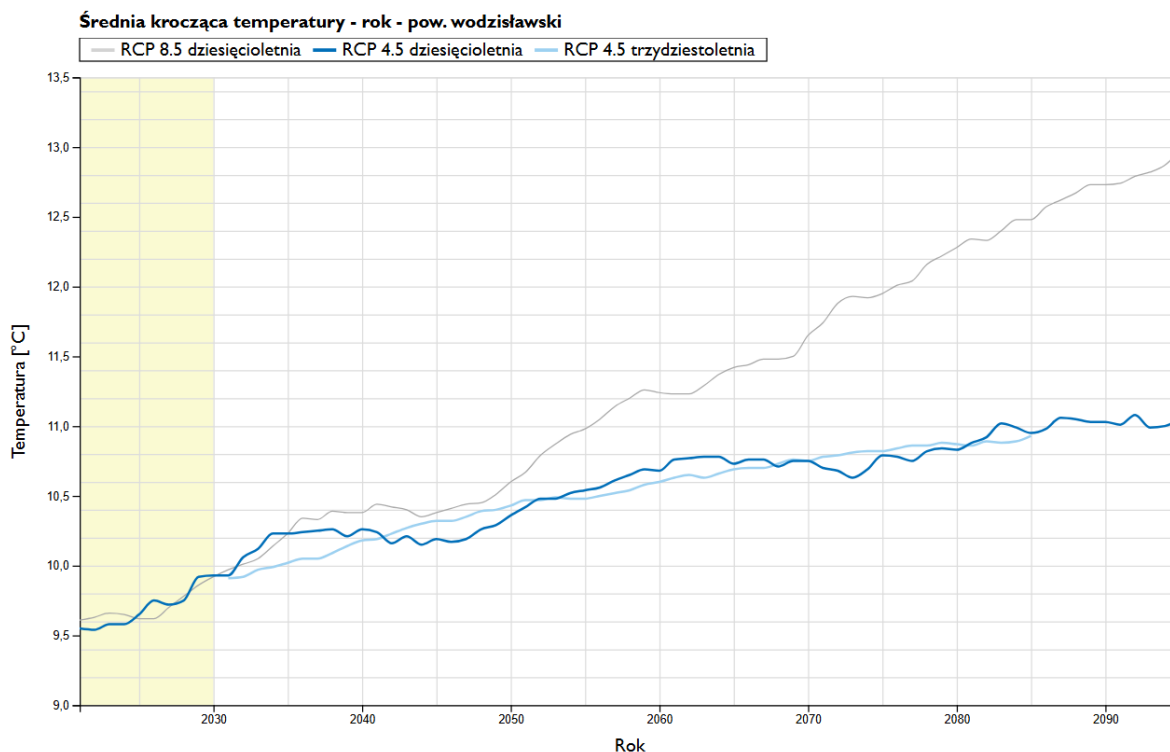
źródło: www.pl.climate-data.org

Rysunek 5 Uśrednione wielkości opadów w okresie 1991-2021
(www.pl.climate-data.org)

Warto podkreślić, że średnia temperatura wzrasta ze względu na zachodzące zmiany klimatu. Przewiduje się dalszy wzrost wartości w następnych dziesięcioleciach. Wykres poniżej przedstawia średnią kroczącą temperatury (metoda statystyczna stosowana do analizy szeregów czasowych), dla powiatu wodzisławskiego. Można zaobserwować, że w scenariuszu RCP 4,5 (opracowany przy założeniu wprowadzania nowych technologii w celu uzyskania wyższej niż obecnie redukcji emisji

gazów cieplarnianych) średnia temperatura powietrza wzrasta dochodząc do poziomu prawie 11°C w okolicach roku 2085. W scenariuszu RCP 8,5, który zakłada utrzymanie aktualnego tempa wzrostu emisji gazów cieplarnianych, w formule „business as usual” można zauważyć, że wzrost średniej temperatury jest znacznie gwałtowniejszy. Poziom 11°C zostaje przekroczony już w okolicach roku 2055, natomiast pod koniec stulecia średnia temperatura wynosi już 13°C.

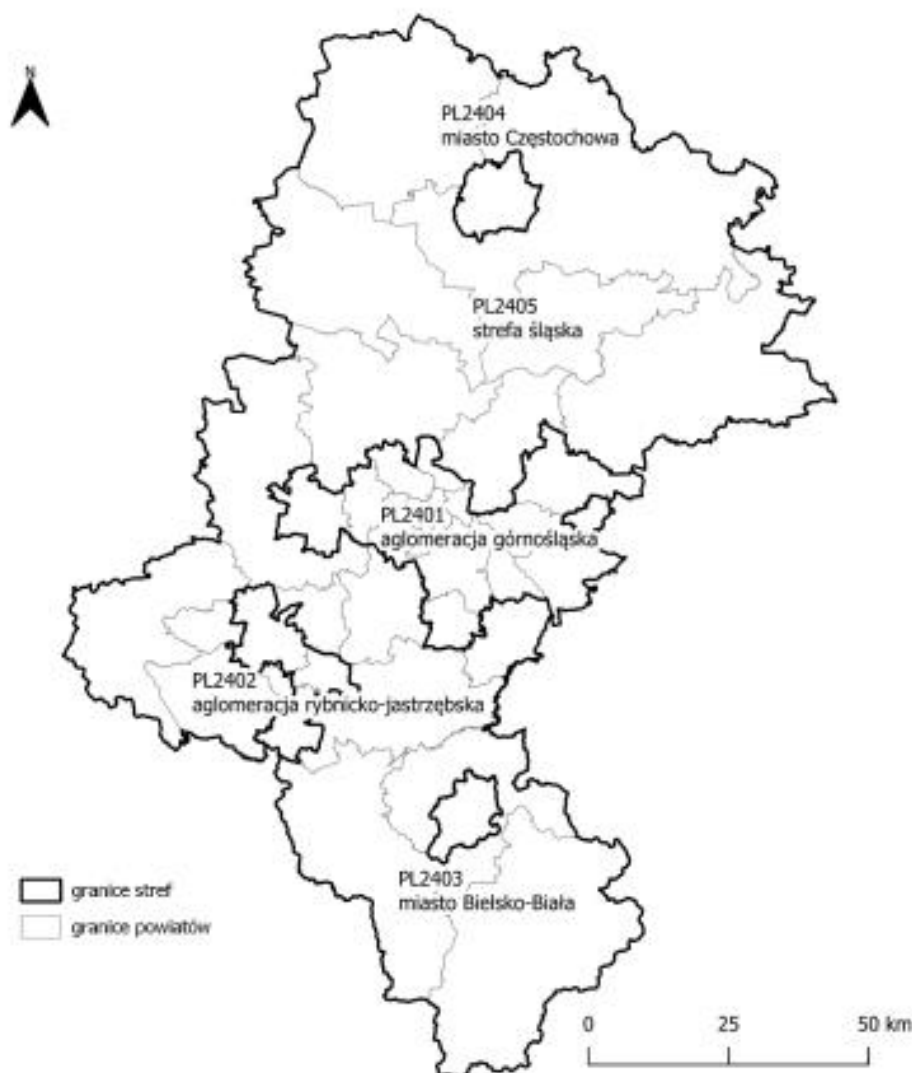

Rysunek 6 Prognozy zmian średniej temperatury powietrza na terenie powiatu wodzisławskiego (www.klimada2.ios.gov.pl)

5.2.2. Jakość powietrza

Zgodnie z m.in. art. 88 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego wyznaczono 5 stref:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401 - obejmuje 14 miast na prawach powiatu: Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402 - obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój,
- miasto Bielsko-Biała - kod strefy PL2403 - strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców,
- miasto Częstochowa - kod strefy PL2404 - strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców,
- strefa śląska – kod strefy PL2405 – pozostały obszar województwa, obejmuje 17 powiatów ziemskich: bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko-lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Rysunek 7 Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza

Roczna ocena jakości powietrza dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, prowadzona jest w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r., poz. 2279).

Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych / docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki (SO₂);
- dwutlenek azotu (NO₂);
- tlenek węgla (CO);
- benzen (C₆H₆);
- ozon (O₃);

- pył zawieszony PM10;
- pył zawieszony PM2,5;
- ołów (Pb) w pyłe zawieszonym PM10;
- arsen (As) w pyłe zawieszonym PM10;
- kadm (Cd) w pyłe zawieszonym PM10;
- nikiel (Ni) w pyłe zawieszonym PM10;
- benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe zawieszonym PM10.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki (SO₂);
- tlenki azotu (NO_x);
- ozon (O₃).

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy – zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

Klasa A poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego;

Klasa C poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy;

Klasa D1 poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu);

Klasa D2 poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 2 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy śląskiej

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
strefa śląska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2,

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024

Tabela 3 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin dla strefy śląskiej

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
strefa śląska	A	A	A

¹⁾ Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa śląska uzyskała klasę D2.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024

W porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM10 została zakwalifikowana do gorszej klasy - klasy C. Miasto Rydułtowy zostało zakwalifikowane do gmin na których występują przekroczenia poziomu docelowego B(aP), dopuszczalnego PM10 i celu długoterminowego ozonu. Analizując dane z ostatnich 10 lat można jednak zaobserwować stopniową poprawę jakości powietrza pomimo zmiennych warunków meteorologicznych.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna).

W poniższej tabeli zestawiono stężenia dla wybranych zanieczyszczeń w Mieście Rydułtowy zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024 wykonanego przez IOŚ-PIB.

Tabela 4 Stężenia dla wybranych zanieczyszczeń w Mieście Rydułtowy

Wskaźnik	Wynik
PM10 średnia roczna [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] (poziom dopuszczalny 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
min.	28,2
max.	39,0
średnia	33,2
PM10 36 maksimum [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] (poziom dopuszczalny 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
min.	47,6
max.	63,7
średnia	53,3
PM2,5 średnia roczna [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] (poziom dopuszczalny 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
min.	20,0
max.	20,4
średnia	20,4
B(a)P średnia roczna [ng/m^3] (poziom docelowy po zaokrągleniu 1,5 ng/m^3)	
min.	2,59
max.	9,38
średnia	6,72

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024
 Poniżej przedstawiono wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, w mieście Rydułtowy, za lata 2021 - 2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji pomiarowej.

Tabela 5 Stężenia zanieczyszczeń powietrza w mieście Rydułtowy uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania

Zanieczyszczenie	2021	2022	2023	2024	Poziom dopuszczalny/docelowy
NO ₂ µg/m ³	16-18	15-18	14-19	14-18	40
SO ₂ µg/m ³	7-9	7-9	6-7	6-7	20
PM10 µg/m ³	35-40	30-40	24-35	28-39	40
PM2,5 µg/m ³	25-30	23-25	17-20	20	20
Benzen µg/m ³	2	1-2	1	1	5
Ołów µg/m ³	0,01	0,02	0,01	0,01	0,5
Arsen ng/m ³	0,9	1	0,8-1,9	0,6-1,2	6
Kadm ng/m ³	0,5	0,4	0,4	0,3	5
Nikiel ng/m ³	1	4	7	0,9	20
B(a)P ng/m ³	5,64-13,43	3,67-7,59	2,22-5,44	2,59-9,38	1
CO mg/m ³	0,5	0,4	0,3-0,4	0,4	10

źródło: Regionalny Wydział monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach

Zgodnie z powyższym, w latach 2021-2024 na terenie miasta Rydułtowy nie wystąpiły przekroczenia w zakresie zanieczyszczeń gazowych (dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla), metali zawartych w pyłe zawieszonym PM10 (ołów, arsen, kadm, nikiel) oraz dla wartości średniorocznej pyłu zawieszonego PM2,5 w latach 2023-2024. Norma średnioroczna dla pyłu zawieszonego PM2,5 dla miasta Rydułtowy została przekroczona w latach 2021-2022. W latach 2021-2024 średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na terenie miasta przekroczyły poziom docelowy, wynoszący 1 ng/m³.

5.2.3. Hałas

Hałasem jest każdy niepożądany, nieprzyjemny, dokuczliwy, a nawet szkodliwy dźwięk, który praktycznie towarzyszy każdej działalności człowieka. Powszechność występowania hałasu powoduje wiele negatywnych skutków, szczególnie dla jakości życia i zdrowia człowieka.

Ochrona przed hałasem dotyczy metod i sposobów zarówno w strefie emisji (powstawania), jak i imisji (odbioru) hałasu. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Dopuszczalne poziomy hałasu muszą stanowić bezwzględnie przestrzeganą normę w odniesieniu do terenów chronionych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. 2014 poz. 112). Są one zależne od funkcji urbanistycznej, jaką spełnia dany teren oraz od pory doby.

Na terenie objętym opracowaniem głównymi źródłami hałasu są:

- a) górnictwo, działalność produkcyjna i usługowa o większej uciążliwości akustycznej

Istotnym źródłem hałasu na przedmiotowym obszarze może być górnictwo, działalność produkcyjna i usługowa związana z funkcjonującymi obiektami. Tutaj poziom hałasu jest kształtowany w głównej mierze przez charakter procesu technologicznego, stosowanych materiałów oraz wygłuszenie obiektów. Zagrożenia akustyczne o niskim natężeniu nie stanowią obciążenia dla środowiska. Istniejące w granicach opracowania obiekty mają głównie wpływ ograniczony do granic władania terenem lub maksymalnie od najbliższego sąsiedztwa. Obserwuje się jednak odseparowanie powierzchniowe dużych terenów wydobywczych, przemysłowych i produkcyjnych (bądź ich części będących głównym emitentem hałasu) od obszarów zwartej zabudowy mieszkalnej czy też istotniejszych obiektów użyteczności publicznej, co jest zjawiskiem bardzo pozytywnym w zakresie ochrony przed hałasem. Zgodnie z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647) w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie przeprowadzonych pomiarów, że poza zakładem przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. Organem ochrony środowiska właściwym do wydania przedmiotowej decyzji co do zasady jest starosta, chyba że zachodzą przesłanki z art. 378 ust. 2-2a pkt 1 i 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647). Wówczas organem właściwym będzie regionalny dyrektor ochrony środowiska albo marszałek województwa. Starosta Wodzisławski wydał decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu pochodzące z instalacji myjni samochodowej samoobsługowej zlokalizowanej w Rydułtówach na terenie nieruchomości o numerze działki 369/9, k. m. 2, obręb Rydułtowy Górne w Rydułtówach.

b) działalność rolnicza (marginalna)

Na terenie objętym opracowaniem można odnotować nieznaczne sezonowe oddziaływanie związane z prowadzoną działalnością rolniczą. Działalność rolnicza, uprawa pól i hodowla zwierząt opiera się w dużej mierze o procesy transportowe i magazynowe, gdzie źródłem hałasu są maszyny i urządzenia rolnicze. Oddziaływanie akustyczne wynikające z tego działu gospodarki narodowej wzrasta wraz z mechanizacją procesu uzyskiwania plonów i utrzymywania stad hodowlanych. Zabiegi agrotechniczne (tj. oranie, bronowanie, koszenie zboża) wykonywane są sezonowo przy użyciu sprzętu rolniczego. Zwalczanie uciążliwego hałasu regulowane jest przez szereg norm dotyczących szkodliwości hałasu w pojazdach i maszynach rolniczych oraz Dyrektywami Parlamentu Europejskiego w sprawie poziomu hałasu odczuwanego przez kierującego kołowymi ciągnikami rolniczymi lub leśnymi. Mechanizacja rolnictwa ulega ciągłym zmianom, co związane jest z dostosowaniem do wymogów Unii Europejskiej⁶.

c) komunikacja drogowa (głównie droga wojewódzka nr 935) - liniowe źródło hałasu

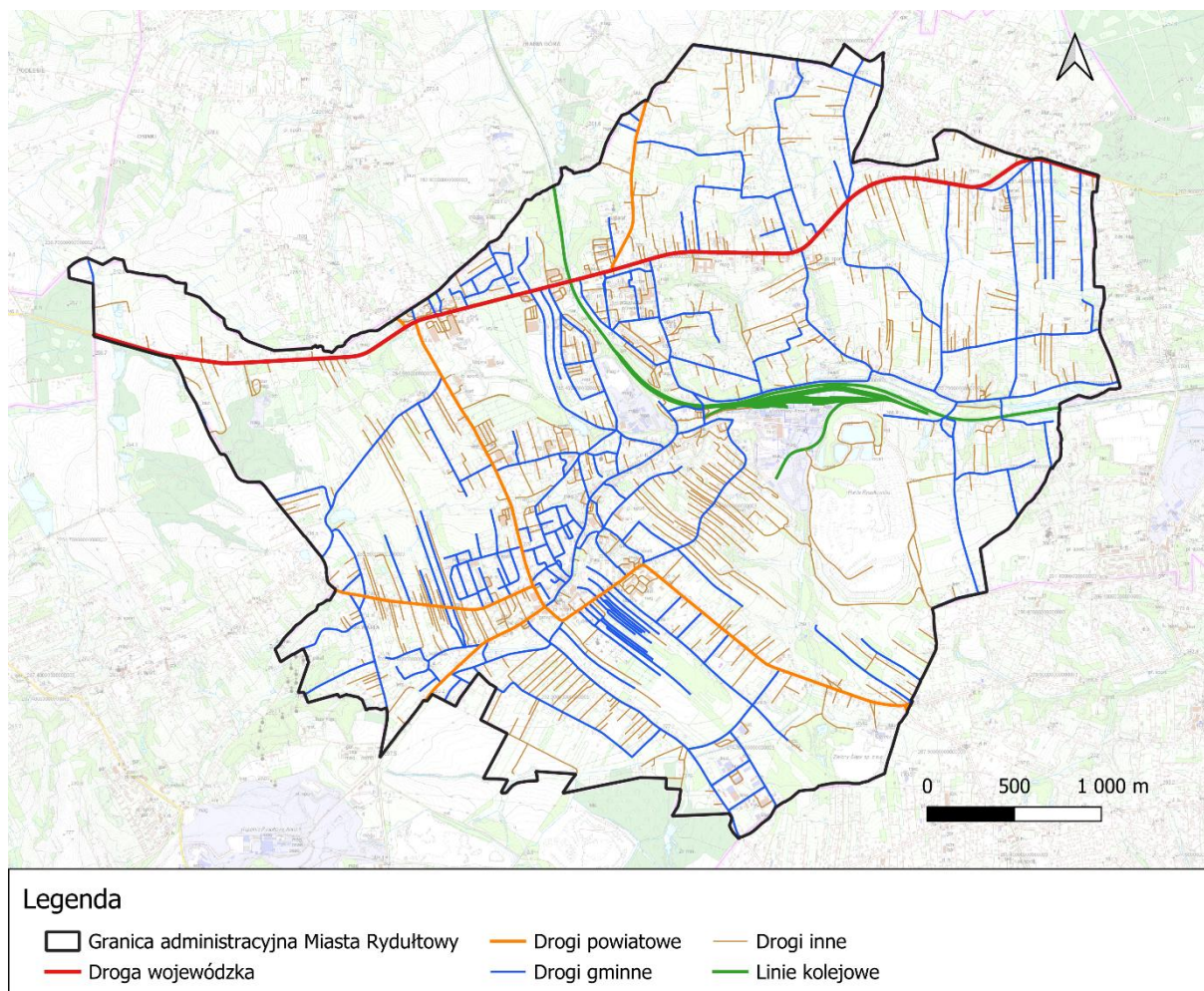
Hałas komunikacyjny związany z komunikacją kołową. Głównym emitentem hałasu są pojazdy poruszające się po drogach utwardzonych. Układ komunikacyjny Miasta Rydułtowy tworzą przede wszystkim droga wojewódzka oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Przez obszar Miasta przebiega w układzie równoleżnikowym droga wojewódzka nr 935 relacji Racibórz – Rybnik – Żory - Pszczyna w ciągu ulicy Raciborskiej. Drogi powiatowe o numerach 5023S (w ciągu ulicy Krzyżkowickiej), 5024S (w ciągu ulic Plebiscytowej i Bohaterów Warszawy), 5025S (w ciągu ulic Bema i Czernickiej) oraz 5026S (w ciągu ulicy Piecowskiej) zapewniają połączenie z drogami dojazdowymi oraz dojazd do poszczególnych posesji. Drogi powiatowe na terenie Miasta mierzą łącznie 8,1 km. Natomiast drogi gminne stanowią rozwiniętą sieć komunikacyjną (około 112 dróg posiadających swoje nazwy)

⁶ Caban J., Maksym P., Marcuk A., Drożdż P.: Wybrane zagadnienia zanieczyszczenia środowiska hałasem pochodzącym z pracy maszyn i urządzeń rolniczych. Autobusy: technika, eksploatacja, systemy transportowe. 17(12):55-58. Instytut Naukowo-Wydawniczy "SPATIUM". sp. z o.o., 2016

i zapewniają dojazd do poszczególnych osiedli oraz posesji. Mierzą one łącznie 70 km. Poniżej zamieszczono aktualne zestawienie ulic w Mieście Rydułtowy, które posiadają status dróg gminnych.

Aktualne zestawienie ulic w Mieście Rydułtowy

Armii Krajowej	Barbary	Jana Barcioka
Barwna	gen. Józefa Bema	Benedykta
ks. Franciszka Blachnickiego	Błękitna	Bohaterów Warszawy
Bolesława Krzywoustego	Tadeusza Boya-Żeleńskiego	Władysława Broniewskiego
Bukowa	Fryderyka Chopina	Ciasna
Antoniego Czechowa	Czernicka	Dobra
Frontowa	Gajowa	św. Jacka
Jadwigi	Jagiellońska	Jana III Sobieskiego
Jasna	Jesionowa	Kalwaryjska
Marcina Kasprzaka	Kazimierza	Klonowa
Jana Kochanowskiego	św. Maksymiliana Kolbe	Kolejowa
o. Augustyna Kordeckiego	Wojciecha Korfanteo	Zygmunta Krasińskiego
Krucza	Krzywa	Krzyżkowicka
Łącząca	Ładna	Joachima Lelewela
Leona	Licealna	Stanisława Ligonia
Lipowa	gen. Stanisława Maczka	Karola Miarki
Adama Mickiewicza	Mikołaja	Miła
Miodowa	Gustawa Morcinka	Narcyzowa
Gabriela Narutowicza	Niewiadomska	Niwki
Nowa	Obywatelska	Ofiar Terroru
Orłowska	Orzechowa	Osiedle Karola
Osiedle na Wzgórzu	Osiedle Orłowiec	Pawia
Piecowska	Pietrkowicka	Plebiscytowa
Pod Dębem	Podleśna	Kazimierza Przerwy-Tetmajera
Raciborska	Radosna	Radoszowska
Mikołaja Reja	Sadowa	gen. Władysława Sikorskiego
Skalna	Skowronków	Słowicza
Spokojna	Storczykowa	Strefa Gospodarcza
Andrzeja Struga	Strzelców Bytomskich	Marcina Strzody
Studzienna	ks. Józefa Szafranka	Szczerbicka
Szpaków	Szpitalna	ks. Bolesława Szyski
Tęczowa	Romualda Traugutta	Juliana Tuwima
Tygrysia	Urbana	Uroczą
Wąska	Henryka Wieniawskiego	Wiśniowa
Wjazdowa	Władysława	Władysława Łokietka
Władysława Warneńczyka	Wodna	Walerego Wróblewskiego
Wspólna	Stanisława Wyspiańskiego	Żelazna
Zygmunta	Żytnia	

Rysunek 8 Układ komunikacyjny w Mieście Rydułtowy (wg danych BDOT, stan na 24.06.2025 r.)

Największe natężenie ruchu odnotowywane jest na drodze wojewódzkiej oraz na drogach powiatowych. Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu drogowego mają parametry źródła, tj. parametry ruchu drogowego, natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich oraz prędkość pojazdów. Bardzo duży wpływ odgrywa stan techniczny pojazdów oraz stan nawierzchni drogi. Poza wymienionymi czynnikami dodatkowy wpływ na poziom emitowanego hałasu ma też płynność ruchu i styl jazdy. O wielkości natężenia hałasu decydują również: ukształtowanie terenu, odległość odbiorcy od jezdni, kształt i sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, roślinność itp.), sposób jego zagospodarowania oraz ewentualne przeszkody. Zwiększone natężenie ruchu drogowego na terenie opracowania, poza ruchem tranzytowym, występuje w godzinach porannych i popołudniowych, w czasie dojazdów do miejsc pracy czy nauki.

d) komunikacja kolejowa - liniowe źródło hałasu

Hałas związany z komunikacją kolejową. Hałas powstający wzdłuż linii kolejowych jest bezpośrednio związany z ruchem pociągów. Przez Rydułtowy przebiega linia kolejowa nr 140 Katowice Ligota – Nędza, niezaliczona do linii o znaczeniu państwowym (pierwszorzędna, pasażersko-towarowa, zelektryfikowana, jednotorowa w rejonie stacji Rydułtowy i bocznic KWK ROW Ruch Rydułtowy jest wielotorowa). Linia ta na odcinku 727 m przebiega w tunelu. Trasa ta obsługiwana jest przez Koleje Śląskie - linia S7 relacji Katowice Orzesze – Rybnik – Rydułtowy – Racibórz.

Poziom i zasięg oddziaływania akustycznego jest uzależniony od rodzaju składu taboru kolejowego poruszającego na tym odcinku, prędkością przejazdu, długością składów i przede

wszystkim ich stanem technicznym, a także położeniem poziomu torowiska względem terenów otaczających. Dla kolei zelektryfikowanej hałas kolejowy kształtuje się na jednakowym poziomie na obszarze całego kraju. Badania wykonane na tego typu liniach, wykazują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu (tj. 50 dB dla pory nocnej) w odległości 150 m od skrajnego toru. Lokalnie mogą wystąpić niekorzystne zmiany ze względu na stan infrastruktury (torowiska), prędkości przejazdu, rodzaju taboru kolejowego, stanu taboru kolejowego, położenia torowiska (nasyp, wawóz, teren płaski).

W tabeli poniżej zebrano wartości dopuszczalne dla terenów podlegających ochronie przed oddziaływaniem akustycznym.

Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

Reasumując, należy stwierdzić, iż głównym źródłem wzmożonego hałasu i pogorszenia warunków akustycznych w granicach Miasta Rydułtowy są działalność przemysłowa (głównie w granicach władania terenem), sieć dróg i związany z nią ruch pojazdów kołowych (powodujący lokalnie przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, szczególnie dla terenów gęstej zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych w najbliższym sąsiedztwie drogi wojewódzkiej), linia kolejowa

i związany z nią ruch pociągów (powodujący lokalnie przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, szczególnie bezpośrednio wzdłuż linii kolejowej) oraz działalność rolnicza (sezonowo, marginalnie).

W ostatnich latach nie prowadzono pomiarów poziomów hałasu na terenie Miasta w ramach realizacji Państwowego monitoringu Środowiska, odcinek drogi wojewódzkiej nie był także objęty badaniem w ramach opracowywana mapy hałasu dla dróg wojewódzkich o natężeniu pojazdów ponad 3 mln rocznie. W ramach badań hałasu drogowego Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim, w 2021 roku przeprowadził pomiary dla drogi powiatowej DP 5024S na odcinku ul. Traugutta i drogi powiatowej DP 5025S, na odcinku ul. Bema. Pomiary wykonano w czterech punktach referencyjnych.

Tabela 7 Wyniki pomiarów hałasu od dróg powiatowych na terenie Miasta Rydułtowy w 2021 r.

Punkt pomiarowy	Wartość równoważnego poziomu dźwięku A		Dopuszczalny poziom hałasu		Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	
	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]
P1 ul. J. Bema 179	65,8	59,0	61	56	4,8	3,0
P2 ul. J. Bema 19	61,4	54,0	65	56	4,4	2,0
P3 ul. R. Traugutta 267	63,1	57,5	65	56	-	1,5
P4 ul. R. Traugutta 203	63,6	58,6	61	56	2,6	2,6

źródło: Regionalny Wydział monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach

Wyniki pomiarów wykazały przekroczenia dopuszczalnych norm dla pory dnia jak również nocy. W 2022 r. na zlecenie Powiatowego Zarządu Dróg w Wodzisławiu Śląskim, na terenie miasta Rydułtowy, dla wyżej wymienionych odcinków dróg, wykonano strategiczną mapę hałasu. Analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego na odcinku drogi powiatowej 5024S wykazała, że zabudowa mieszkaniowa znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym.

Dla wskaźników L_{DWN} i L_N. Klasy przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów dla wskaźnika L_{DWN} i L_N w przypadku hałasu drogowego na wykazanym odcinku drogi zawierają się w przedziale: 1,0 – 5,0 [dB], w zakresie wskaźnika L_{DWN} i L_N. Natomiast analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego na odcinku drogi powiatowej 5025S wykazała, że zabudowa mieszkaniowa znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym dla wskaźników L_{DWN} i L_N. Klasy przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów dla wskaźnika L_{DWN} i L_N w przypadku hałasu drogowego na wykazanym odcinku drogi zawierają się w przedziale: 1,0 – 5,0 [dB] i 5,1-10,0 [dB] w zakresie wskaźnika L_{DWN} i 1,0 – 5,0 [dB] w zakresie wskaźnika L_N.

Monitoring hałasu przemysłowego

W ramach badań hałasu przemysłowego, w 2021 roku na terenie Miasta Rydułtowy wykonano pomiary w rejonie 1 zakładu, w 2 punktach pomiarowych.

Tabela 8 Wyniki pomiaru hałasu przemysłowego w 2021 r. na terenie Miasta Rydułtowy

Punkt pomiarowy	Wartość równoważnego poziomu dźwięku A		Dopuszczalny poziom hałasu		Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	
	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]
P1 Na terenie posesji przy ul. J. Barcioka 14A w świetle zamkniętego okna	51,8	52,6	50	40	1,8	12,6
P2 Na terenie posesji przy ul. J. Barcioka 14A w świetle zamkniętego okna	52,2	54,6	50	40	2,2	14,6

źródło: Regionalny Wydział monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach

Wyniki pomiarów wykazały przekroczenia dopuszczalnych norm dla pory dnia jak również nocy.

5.2.4. Wody

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).

- **Jednolita część wód powierzchniowych** – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
 - jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
 - sztuczny zbiornik wodny,
 - struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
 - morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;
- **Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym Miasto Rydułtowy znajduje się w zlewni Odry. Wody powierzchniowe zasilane są w sposób naturalny przez opady atmosferyczne. Wielkości przepływów na ciekach są zmienne i uzależnione od intensywności opadów. Maksymalne przepływy występują w okresie wiosennym oraz w czasie wzmożonych opadów letnich - reżim śnieżno-deszczowy.

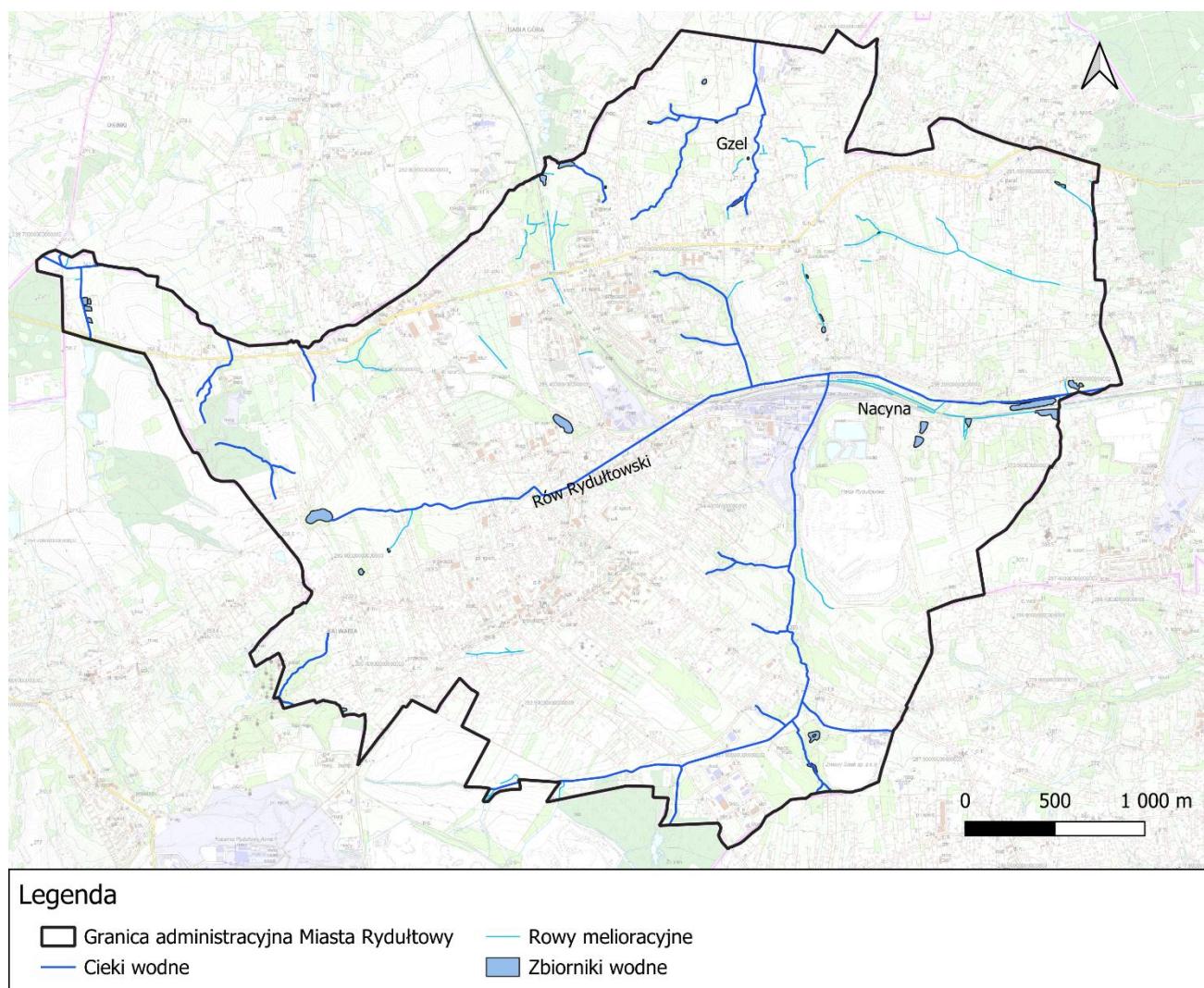
Rydułtowy stanowią obszar źródłiskowy, położony w górnych odcinkach Nacyny (źródła znajdują się na terenie Pszowa) z Potokiem Rydułtowskim, Suminy z Rowem Czernickim (I i II) oraz Potoku Gzel.

Głównym ciekim jest Nacyna, do której w granicach Miasta uchodzi lewostronnie Potok Rydułtowski oraz szereg rowów melioracji szczegółowej. Na odcinku przebiegającym przez teren KWK ROW Ruch Rydułtowy została ujęta w podziemny kanał. Nacyna stanowi odbiornik oczyszczonych ścieków z oczyszczalni „Rydułtowy” - stanowią one znaczną, często przeważającą część wód cieku.

Wody Potoku Rydułtowskiego poniżej ul. Jana III Sobieskiego ujęte są w kolektor kanalizacji deszczowej w ul. Ofiar Terroru. Do skanalizowanego odcinka cieku odprowadzane są wody z kilku rowów.

Rowy melioracji szczegółowej odprowadzają zlewniowo wody deszczowe z powierzchni szczelnych, nieoczyszczone ścieki oraz wody z użytków rolnych.

Cieki płyną często zdegradowanymi, w wyniku eksploatacji górniczej, dolinami rzecznyymi. Obserwowane są zaburzenia pierwotnych spadków terenu, zmiany bazy erozyjnej rzek, utrudnione zachowanie kierunku przepływu wody. Cieki na wielu odcinkach zostały przebudowane lub zyskały techniczną zabudowę koryta. Miejscami doliny rzek przyjmują formę koryt betonowych bądź są całkowicie skanalizowane (orurowane).

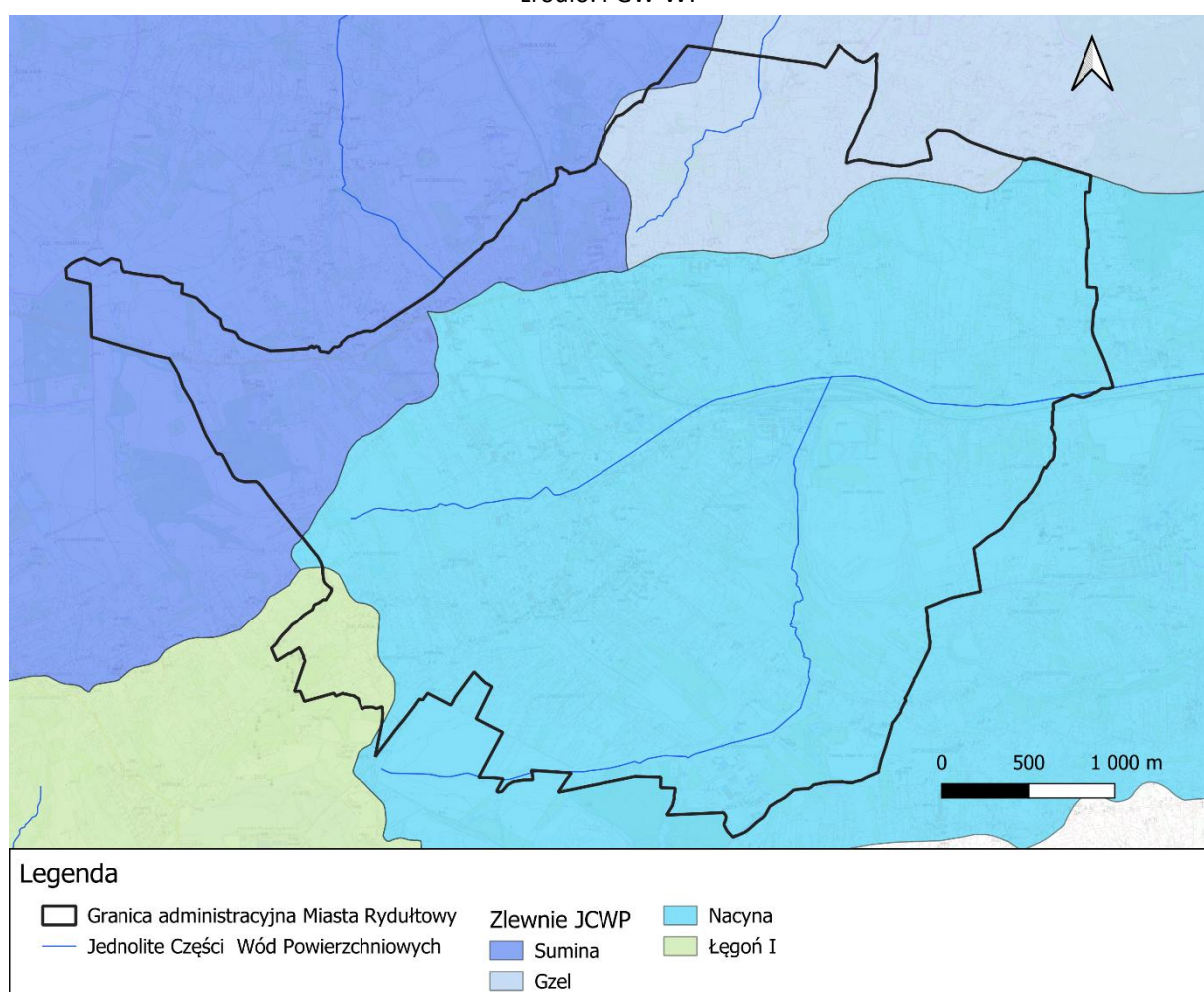
Rysunek 9 Elementy sieci hydrograficznej na terenie miasta Rydułtowy

Teren Miasta Rydułtowy położony jest w obszarze dorzecza Odry w 4 zlewniach jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zebranych w tabeli poniżej.

Tabela 9 JCWP obejmujące swoim zasięgiem obszar Miasta Rydułtowy

Kod	Nazwa	Kategoria	Typ	Status
RW6000061156899	Sumina	rieczna	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód
RW600006115651499	Gzel	rieczna	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód
RW6000061156545	Nacyna	rieczna	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód
RW600015115169	Łęgoń I	rieczna	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk	silnie zmieniona część wód

źródło: PGW WP

Rysunek 10 Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)**Jakość wód powierzchniowych**

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) wynika z m.in. z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów

biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, wyróżnia się jednolite części wód powierzchniowych naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i jednolite części wód powierzchniowych silnie zmienione i sztuczne, dla których określa się potencjał ekologiczny. Ocena stanu JCWP jest prowadzona na podstawie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz na podstawie wyników klasyfikacji stanu chemicznego.

W celu wykonania klasyfikacji stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego dokonuje się interpretacji wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych, w tym specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz elementów hydromorfologicznych, w odniesieniu do wartości granicznych klas jakości, określonych w odpowiednich przepisach dla poszczególnych wskaźników jakości wód.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat stanu JCWP obejmujących obszar Miasta Rydułtowy. Wszystkie JCWP wykazują zły stan oraz zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Tabela 10 Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Rydułtowy

Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
Sumina	umiarkowany	fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe
Gzel	umiarkowany	azot ogólny, azot azotanowy	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, górnictwo - rzeki główne
Nacyna	nie można dokonać oceny (brak badań biologicznych)	nie dotyczy	poniżej dobrego	nikiel	zły	Główne źródło presji zasilających: ścieki przemysłowe i komunalne Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe Główne źródło presji chemicznych: ozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze

Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
						składowisk, punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk; nieznane (substancje zakazane)
Łęgoń I	umiarkowany	przewodność	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji zasilających: ścieki przemysłowe i komunalne Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe

źródło: Karty charakterystyki JCWP, PGW WP

Wody podziemne

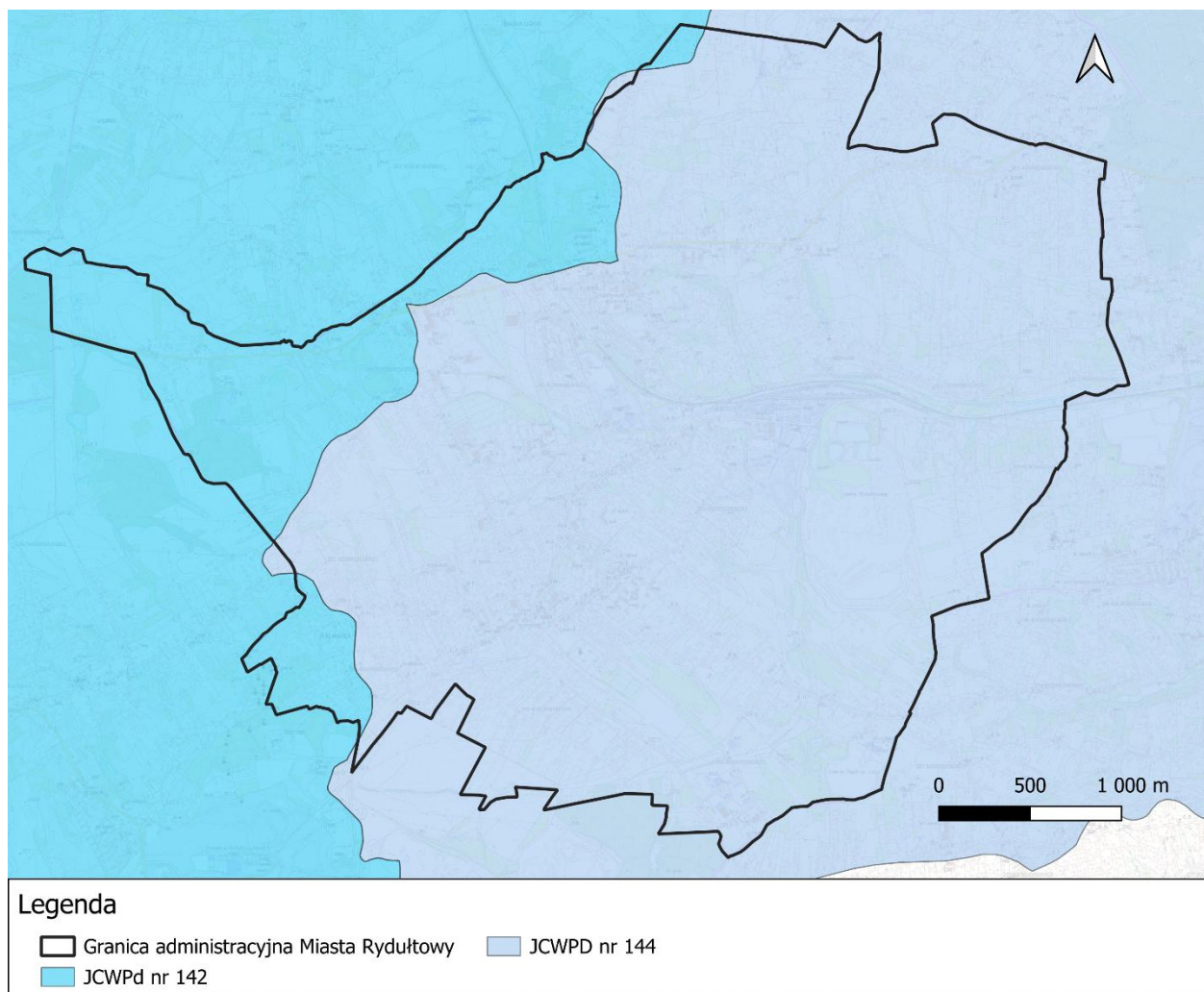
Obszar Miasta Rydułtowy zlokalizowany jest w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd): nr 142 i nr 144.

Tabela 11 Charakterystyka JCWPd w obrębie których zlokalizowane jest Miasto Rydułtowy

Numer JCWPd	142	144
Kod JCWPd	GW6000142	GW6000144
Powierzchnia [km ²]	761,52	408,41
Obszar dorzecza	Odry	Odry
Region wodny	Górnej Odry	Górnej Odry
Obszar bilansowy	Górna Odra (Odra po Koźle), Kłodnica, Osobłoga i Stradunia, Przyodrże (GL)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	(1) pobór punktowy z ujęć wód podziemnych, (2) presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem	(1) pobór punktowy z ujęć wód podziemnych oraz odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW), (2) presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	ilościowa, chemiczna	chemiczna, chemiczna_A, ilościowa
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona	zagrożona ilościowo i chemiczne

źródło: Karty charakterystyki JCWP, PGW WP

W JCWPd nr 142 zasilanie wód podziemnych odbywa się w wyniku infiltracji wód opadowych, w obszarze wychodni pierwszego czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Starsze poziomy czwartorzędowe i poziomy neogenu, triasu i karbonu nie posiadają wychodni na obszarze JCWPd. Ich zasilanie odbywa się poprzez przesączanie opadów atmosferycznych poprzez słabo- lub półprzepuszczalne osady czwartorzędu lub neogenu, poprzez okna hydrogeologiczne w tych osadach bądź poprzez kontakt lateralny z innymi warstwami wodonośnymi. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe, z których najważniejszą jest Odra, która wpływa na regionalny system drenażu, praktycznie w całej JCWPd. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych. Wyrobiska górnicze znajdują się we wschodniej części JCWPd wyrobiska KWK ROW Ruch Rydułtowy. Kopalnie węgla kamiennego spowodowały w centrum eksploatacji (na obszarze JCWPd 144) osuszenie górotworu do głębokości 200-400 m, a obszar ich oddziaływania obejmuje wschodnią część JCWPd 142. Oddziaływanie to obejmuje warstwy wodonośne karbonu i spągowe warstwy wodonośne neogenu (warstwy dębowieckie), w których przepływ następuje na wschód. Bezpośrednio nad obszarami górniczymi występuje obszar pozbawiony GPU, a w obszarze przyległym, naturalny kierunek drenażu, w wyższych poziomach wodonośnych, wyznaczony przez Odrę, jest zachodni i północno-zachodni.

Rysunek 11 Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Miasta Rydułtowy

W JCWPd nr 144 zasilanie poziomów czwartorzędowych następuje w wyniku infiltracji wód opadowych w zasięgu występowania piętra czwartorzędowego, bezpośrednio PPW lub poprzez przesączanie przez warstwy słabo przepuszczalne w zasięgu występowania GPU (Q). Starsze piętra wodonośne bezpośrednio zasilane są na wychodniach (w obszarze i poza obszarem jednolitej części wód podziemnych). Głębsze poziomy: neogeńskoczwartorzędowy (Q-Ng), neogeński (Ng), karbońsko-czwartorzędowy (Q-C3) i górnokarboński (C3) pośrednio zasilane są w wyniku przesączania oraz lateralnego przepływu na skutek wymuszonego zasilania spowodowanego drenażem górniczym. W warunkach naturalnych lokalną podstawę drenażu stanowi dolina Rudy z dopływami, natomiast podstawę regionalną – Odra. Sztuczne centra drenażu to m.in. ujęcia wód komunalnych i ujęcia górnicze oraz wyrobiska górnicze kopalń węgla kamiennego (drenaż piętra karbońskiego i pośrednio pięter młodszych). Południowo-zachodnia część JCWPd znajduje się w regionalnym leju depresji kopalń Rybnickiego Okręgu Węglowego.

Jakość wód podziemnych

Zgodnie z art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu

oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Klasy jakości wód podziemnych I-III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny. Opis poszczególnych klas jakości wód podziemnych zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 12 Znaczenie klas jakości wód podziemnych

Klasa jakości wód podziemnych	Opis klasy	
I	wody bardzo dobrej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka
II	wody dobrej jakości	wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby
III	wody zadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka
IV	wody niezadowalającej jakości	wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka
V	wody złej jakości	wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

źródło: GIOŚ

Przy ocenie stanu chemicznego wód w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie wartości fizykochemicznych, gdy jest to spowodowane przez naturalne procesy, a mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej, niższej klasy.

Monitoring krajowy wód podziemnych wykonywany jest na zlecenie GIOŚ przez PIG-BIP. Monitoring krajowy wód podziemnych jest podstawą do oceny wód podziemnych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz JCWPd. Zgodnie z wyżej przytaczanym rozporządzeniem klasyfikującym jednolite części wód podziemnych, oceny stanu JCWPd dokonuje się na podstawie oceny stanu ilościowego i stanu chemicznego, które mogą być dobre bądź słabe. Według § 14.1. Stan JCWPd ocenia się jako dobry, jeżeli zarówno jej stan chemiczny, jak i stan ilościowy, są oceniane jako dobre. Stan JCWPd ocenia się jako słaby, jeżeli jej stan chemiczny lub jej stan ilościowy jest oceniany jako słaby.

Tabela 13 Kompleksowa ocena stanu JCWPd obejmujących teren Miasta Rydułtowy

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny
142	dobry	dobry	dobry
144	dobry	dobry	dobry

źródło: Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022.

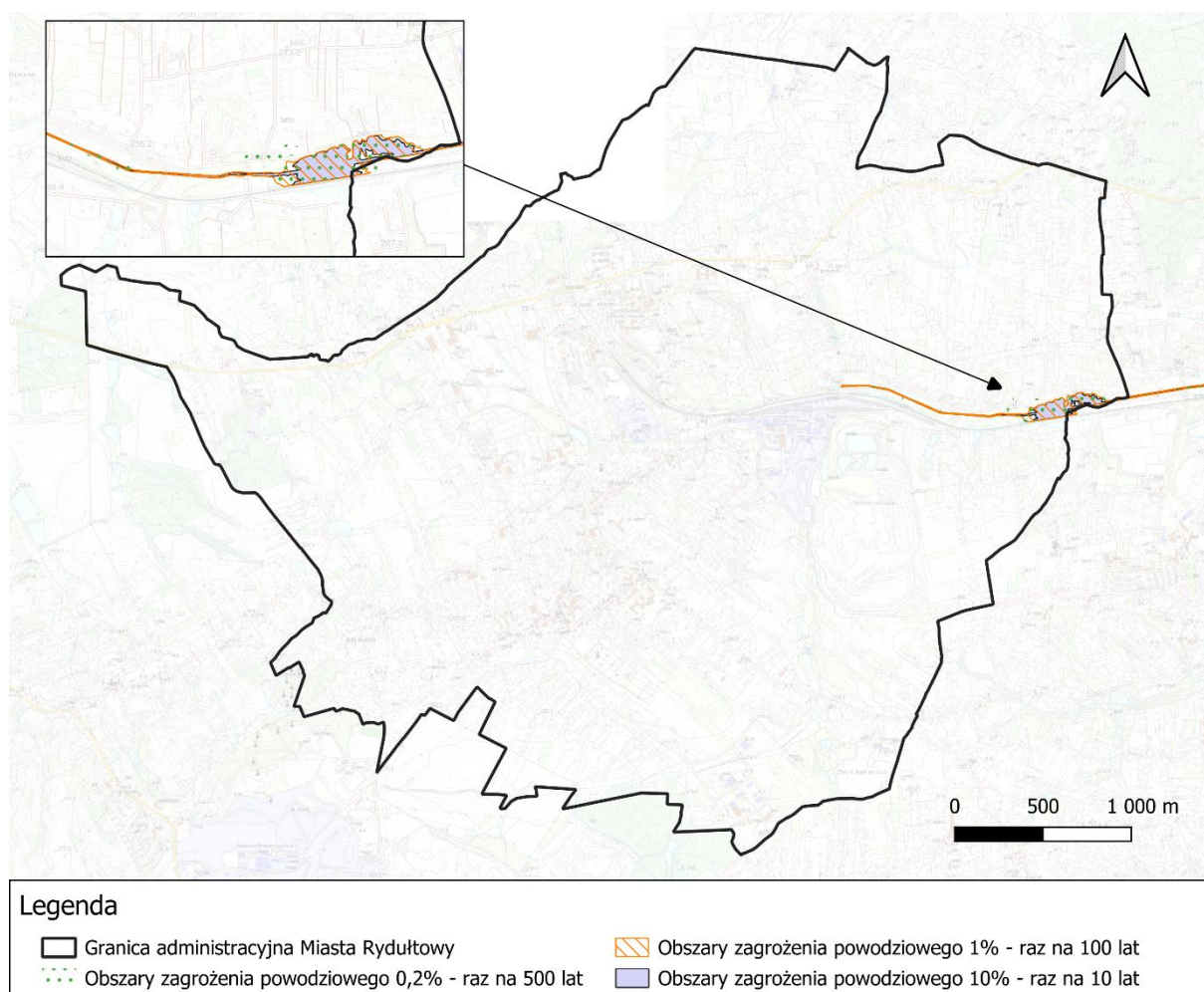
5.2.5. Zagrożenie powodzią

Zgodnie z Mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i Mapami ryzyka powodziowego (MRP) wskazuje się, że na terenie Miasta występują obszary zagrożone w przypadku powodzi. Pod pojęciem powodzi rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem wezbrania wody w systemach kanalizacyjnych.

Identyfikuje się tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
- średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%).

Wszystkie wymienione obszary lokalizują się we wschodniej części Miasta, wzdłuż doliny Nacyny.

Rysunek 12 Obszary zagrożenia powodzią na terenie Miasta Rydułtowy

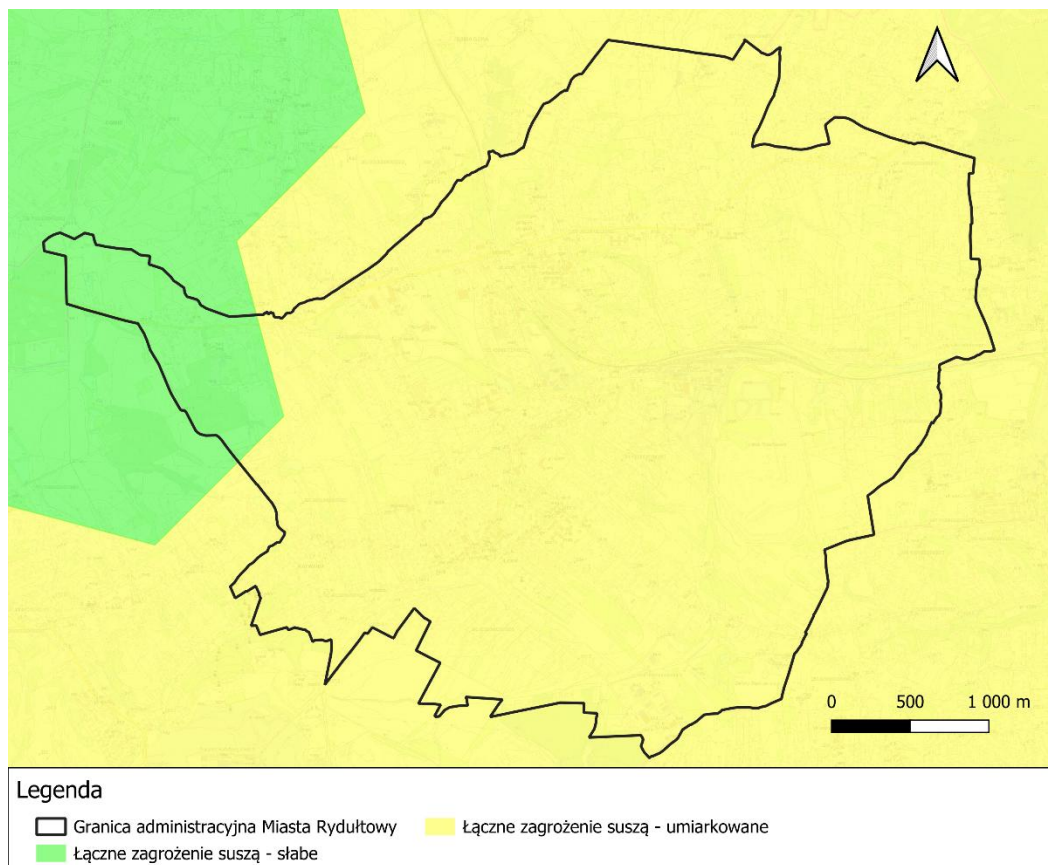
5.2.6. Zagrożenie suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- **Susza atmosferyczna** – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w cieplej porze roku, wzmagający intensywne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca). Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. W Polsce ten rodzaj suszy monitorowany jest przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB).
- **Susza rolnicza** – pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zaznaczyć należy, iż nie każdy okres bezopadowy i jednoczesny spadek wilgoci glebowej jest suszą rolniczą. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomasie i ograniczeń plonowania. Czas wystąpienia deficytu zasobów wodnych w glebie oraz ich dotkliwość zależą bezpośrednio od właściwości retencyjnych gleby – są zatem zmienne w czasie oraz w przestrzeni, stosownie do rozkładu przestrzennego typów gleb. Susza rolnicza prowadzi do wytworzenia strat bezpośrednich w ekosystemach naturalnych, ale przede wszystkim skutkuje stratami w produkcji rolnej i leśnej. W Polsce ten rodzaj suszy monitorowany jest przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB).
- **Susza hydrologiczna** – przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej. Jest to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do średniej wartości z wielolecia. Susza hydrologiczna to kolejny etap pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej. W Polsce ten rodzaj suszy monitorowany jest przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB).
- **Susza hydrogeologiczna** – susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni. W Polsce ten rodzaj suszy

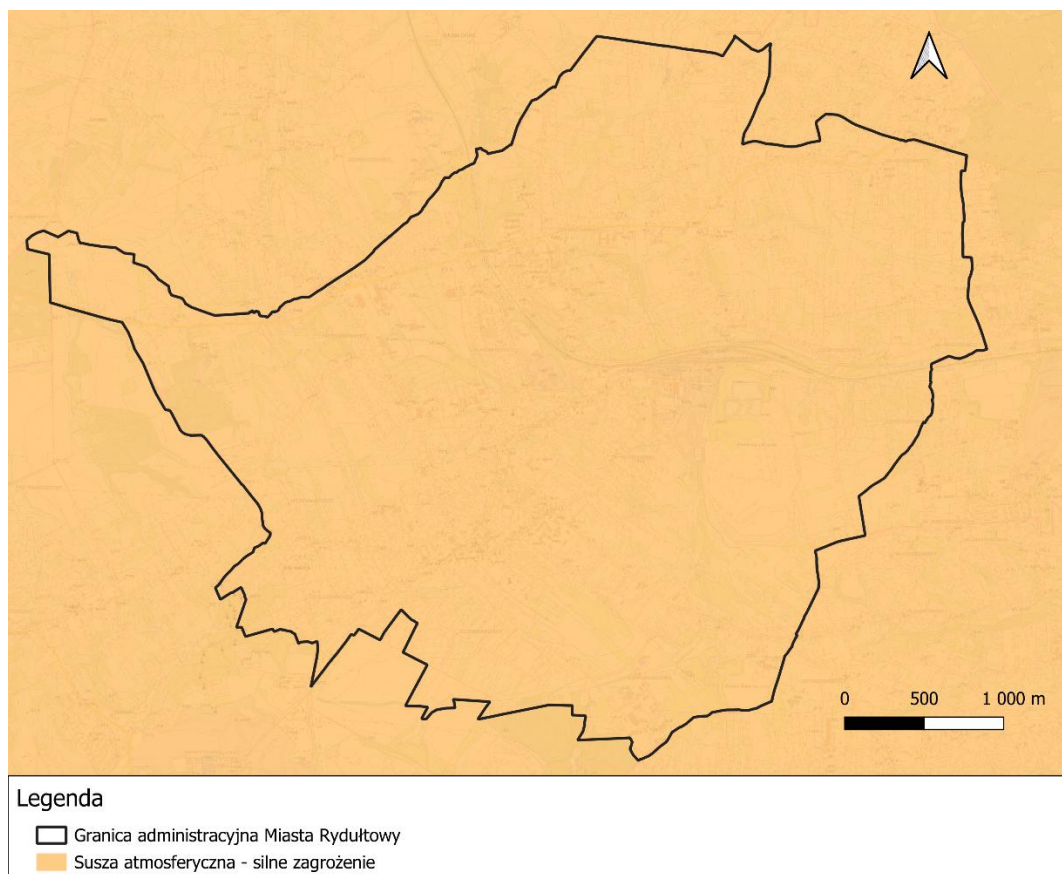
monitorowany jest przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB)⁷.

Zagrożenie poszczególnymi rodzajami suszy dla obszaru Miasta Rydułtowy, na podstawie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, przedstawione zostało poniżej.

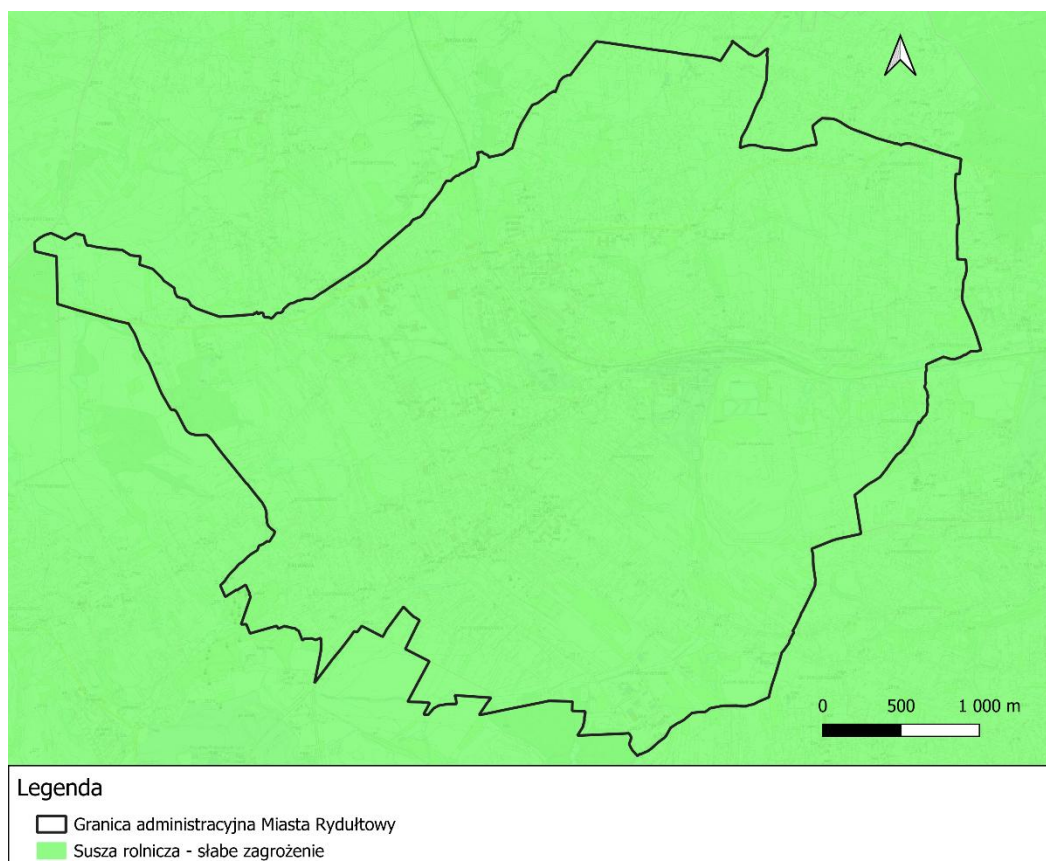

Rysunek 13 Łączne zagrożenie suszą dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)

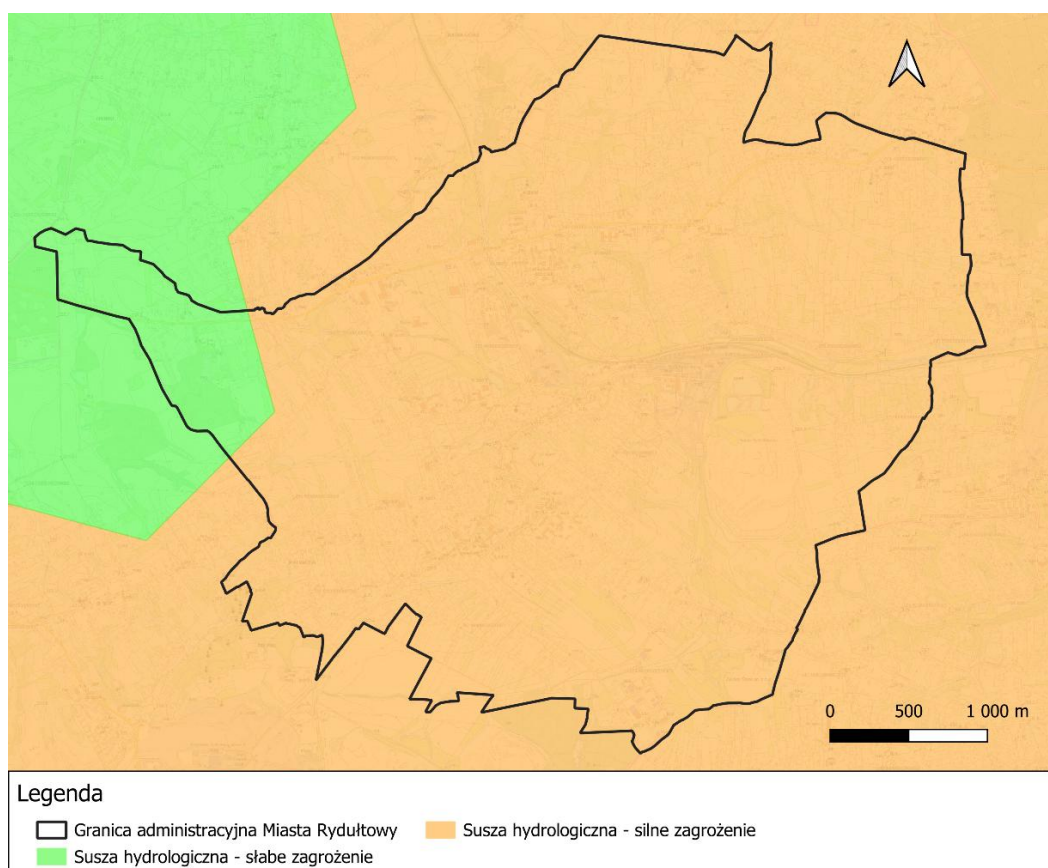
⁷ www.gov.pl/web/susza/susza

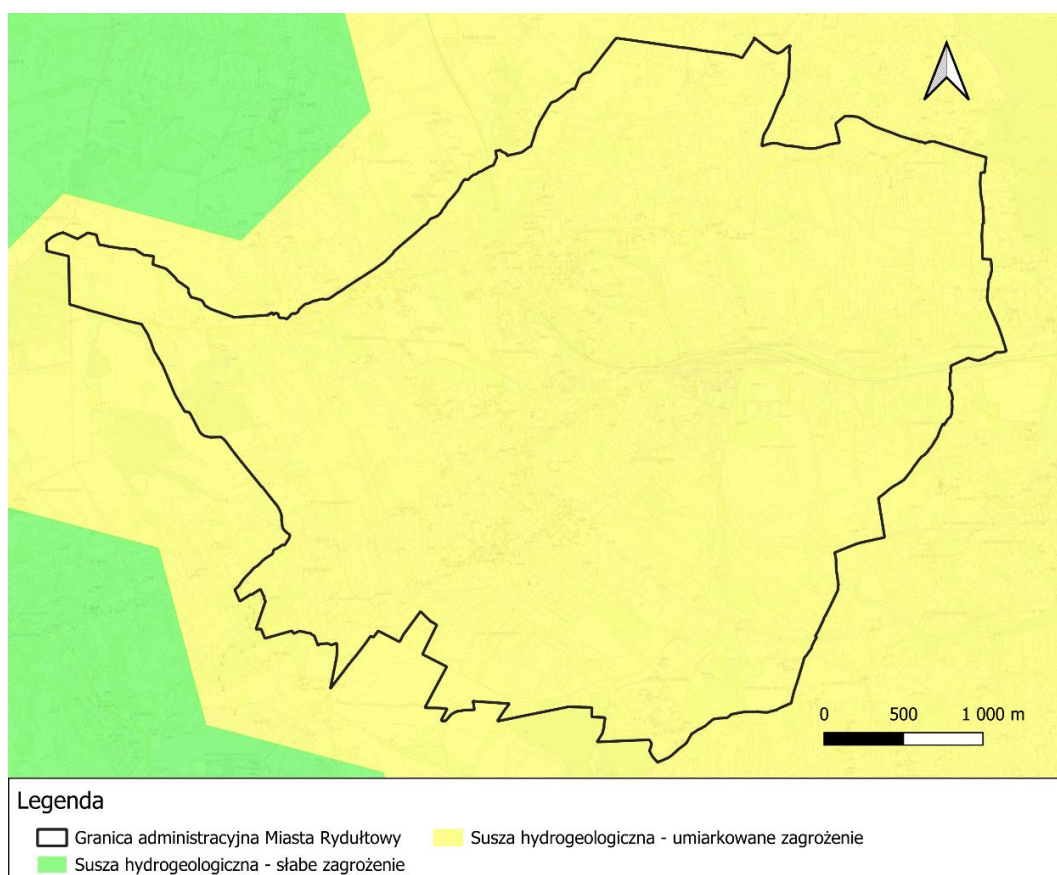
Rysunek 14 Zagrożenie suszą atmosferyczną dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)

Rysunek 15 Zagrożenie suszą rolniczą dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)

Rysunek 16 Zagrożenie suszą hydrologiczną dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane przestrzenne PGW WP)

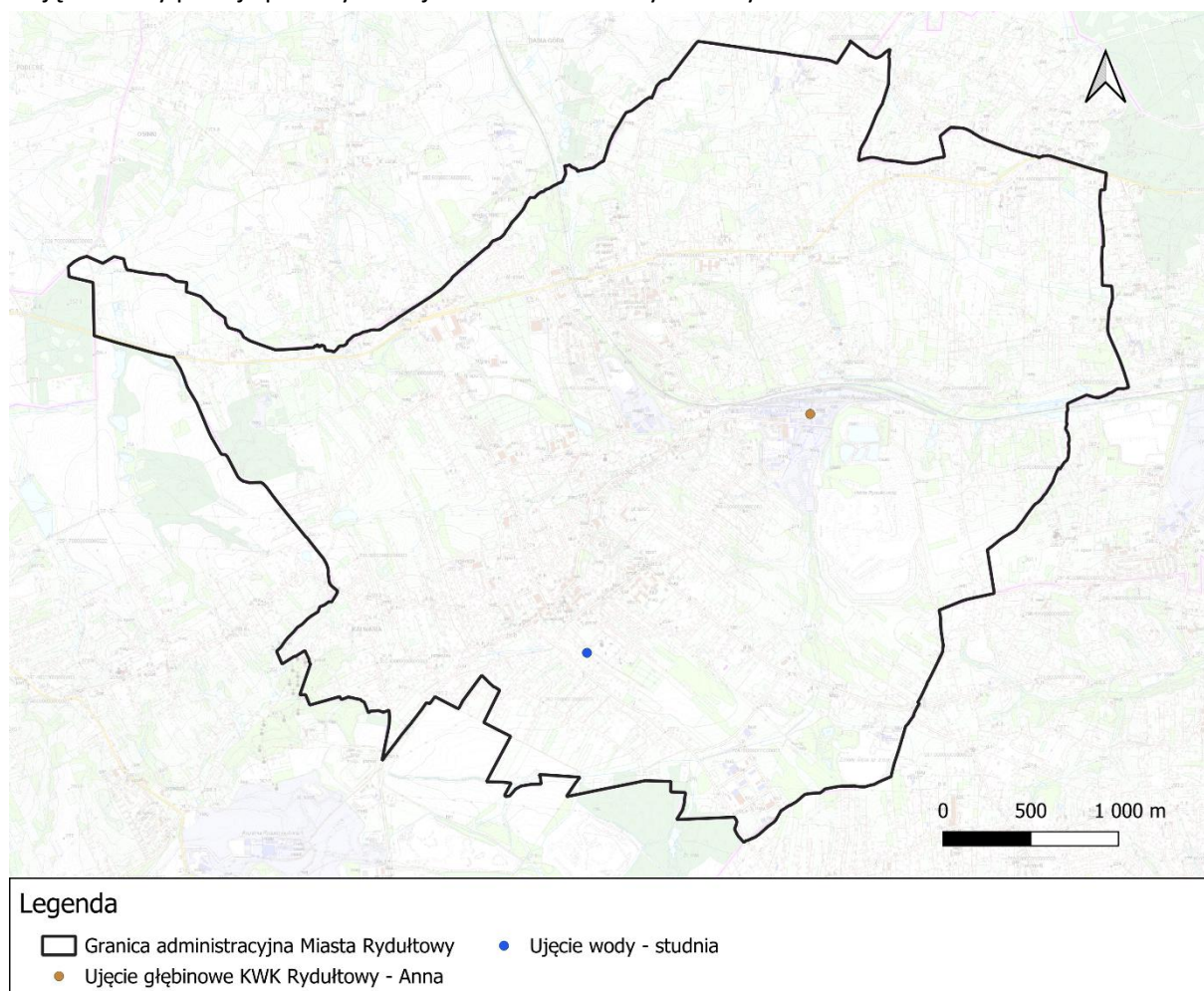

Rysunek 17 Zagrożenie suszą hydrogeologiczną dla obszaru Miasta Rydułtowy (źródło: dane PGW WP)

5.2.7. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Miasto Rydułtowy jest zaopatrywane w wodę z dwóch źródeł: w większości z systemu wodociągowego grupowego Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach (ujęcia wód powierzchniowych na Zbiorniku Goczałkowickim oraz z systemu Dzieńkowice (ujęcia wody na Sole). W skład systemu w rejonie Miasta wchodzi wodociągi magistralne DN 1000 mm i DN 500 mm oraz zbiorniki w Pszowie, położone w sąsiedztwie południowo-zachodniej części Rydułtów, a także z ujęcia wody pitnej i przemysłowej KWK ROW Ruch Rydułtowy.

Rysunek 18 Ujęcia wód na terenie Miasta Rydułtowy

Siecią wodociągową rozdzielczą (długość ok. 86 km) objętych jest 99,9% mieszkańców Miasta. Administratorem sieci wodociągowej dostarczającej wodę z systemu Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Wodzisławiu Śl., właścicielem sieci dostarczającej wodę z ujęcia kopalnianego - Ciepłownia Rydułtowy Sp. z o.o. Ponadto, niektóre budynki podłączone są do sieci wodociągowej na terenie Rybnika.

Zaopatrzenie w wodę wszystkich nieruchomości z istniejącej sieci wodociągowej eksploatowanej przez PWiK Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim jest możliwe poprzez przyłącza wodociągowe o przekroju nie mniejszym niż $\varnothing$ 32 mm lub poprzez budowę sieci wodociągowej o przekroju nie mniejszym niż $\varnothing$ 50 mm.

System zaopatrzenia w wodę w pełni zaspokaja istniejące potrzeby oraz posiada rezerwy przepustowości.

Tabela 14 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta Rydułtowy

Wskaźnik	Jednostka	2024 rok
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	86,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 024
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	20 005
Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	99,9
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	614,6
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,6
Awarie sieci wodociągowej	szt.	43

źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.

Odprowadzanie ścieków

Odbiór ścieków z nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej eksploatowanej przez PWiK Sp. z o.o. znajdującej się na terenie Miasta jest możliwy poprzez przyłącza kanalizacyjne grawitacyjne o przekroju nie mniejszym niż $\varnothing$ 160 mm lub przyłącza tłoczne. Część Miasta jest położona w Aglomeracji Wodzisław Śląski w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków (Uchwała nr VIII/32/2020 Zgromadzenia Międzygminnego Związku Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim z dnia 18.12.2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Wodzisław Śląski, Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego, 23.12.2020, poz. 9402). Aglomeracja, o równoważnej liczbie mieszkańców 94 891 RLM, z dwoma oczyszczalniami ścieków komunalnych: „Karkoszka II” w Wodzisławiu Śląskim przy ul. Czyżowickiej 131 oraz „Rydułtowy” w Rydułtowach przy ul. Obywatelskiej 97. Jedynie część Miasta jest objęta systemem zbiorczej kanalizacji sanitarnej o długości 95 km. Kanały ogólnospławne i częściowo sanitarne są w znacznym stopniu zdekapitalizowane (ze względu na materiał, z którego zostały wykonane, rodzaj ścieków oraz wpływy eksploatacji górniczej). Ścieki bytowo-gospodarcze z sieci kanalizacyjnej odprowadzane są na oczyszczalnię ścieków Rydułtowy (ul. Obywatelska). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest ciek Nacyna. Odbiór ścieków z nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej eksploatowanej przez PWiK Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim znajdującej się w obszarze objętym planem jest możliwe poprzez przyłącza kanalizacyjne grawitacyjne o przekroju nie mniejszym niż $\varnothing$ 160 mm lub przyłącza tłoczne. Na terenach nieskanalizowanych ścieki są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych (1 254 zbiorniki na koniec 2023 r.) i wywożone do oczyszczalni ścieków lub oczyszczane w 226 przydomowych oczyszczalniach ścieków (stan na koniec 2023 r.), bądź odprowadzane są bezpośrednio do gruntu i cieków. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Rydułtowy (Uchwała Nr 17.191.2020 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 26 marca 2020 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Rydułtowy wraz z późniejszymi zmianami) przewiduje, że właściciele nieruchomości, których budynki nie są przyłączone do kanalizacji sanitarnej oraz którzy nie korzystają z przydomowej oczyszczalni ścieków, zobowiązani są do opróżniania zbiorników bezodpływowych w sposób systematyczny, gwarantujący zabezpieczenie przed ich przepełnieniem lub przedostawaniem się nieczystości do środowiska. Częstotliwość usuwania nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości powinna być dostosowana do ilości zużywanej wody oraz pojemności zbiornika bezodpływowego, jednak nie mniejsza niż raz na dwa miesiące. Mycie pojazdów samochodowych można przeprowadzać poza myjniami i warsztatami naprawczymi pod warunkiem, iż powstające ścieki będą gromadzone

w sposób umożliwiający ich usunięcie zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ścieków pochodzących z mycia pojazdów samochodowych nie można odprowadzać do zbiorników wodnych lub do ziemi.

W części Miasta położonej ze względów technicznych i ekonomicznych poza aglomeracją (gdzie ustanowienie centralnego systemu zbierania i oczyszczania ścieków nie jest uzasadnione technicznie i ekonomicznie) przewiduje się budowę przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników nieczystości ciekłych (szamb). Budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej jest realizowana w ramach budowy lub przebudowy dróg.

Tabela 15 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Rydułtowy

Wskaźnik	Jednostka	2024 rok
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	95,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 312
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	480,4
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	14 390
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	71,9
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	8
Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	os.	29 733

źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.

5.2.8. Zasoby przyrodnicze

FLORA

Na terenie Miasta Rydułtowy udział siedlisk przyrodniczych jest dość zróżnicowany, obejmując zarówno cenne siedliska przyrodnicze, nawiązujące do przybliżonych naturalnym, jak i tereny ubogie, antropogenicznie przekształcone.

Flora i fauna Rydułtów należy do regionu Środkowoeuropejskiego Niżowo-Wyżynnego, podregionu Środkowopolskiego (Szafer, 1972). Dalsza regionalizacja wskazuje na dział A - Bałtycki, poddział A4 - Pas Wyżyn Środkowych, krainę 14 - Wyżynę Śląską. Jest to obszar, gdzie widoczne są znaczne wpływy człowieka na stan i skład środowiska przyrodniczego. Obecnie zasoby żywe środowiska określane są jako zagrożone.

Zgodnie z podziałem Polski na regiony geobotaniczne według Matuszkiewicza⁸ teren Miasta położony jest na obszarze Działu Wyżyn Południowopolskich (C), Krainy Górnośląskiej (C.3), Okręgu Rybnicko-Kędzierzyńskiego (C.3.2), Podokręgu Wodzisławskiego (C.3.2.d).

Potencjalną roślinność naturalną⁹ powinny stanowić zbiorowiska leśne: żyznej i kwaśnej uczyny niżowej Galio odorati-Fagetum, Luzulo pilosa-Fagetum, grądu subkontynentalnego Tilio-Carpinetum łęgu jesionowo-olszowego Fraxino-Alnetum oraz niżowej dąbrowy acydofilnej Calamagrosti Quercetum.

Na przestrzeni lat pod wpływem czynników antropogenicznych pierwotne siedliska ulegały przekształceniom, co pociągało za sobą zmiany w fizjonomii i strukturze gatunkowej poszczególnych fitocenozy. Antropogeniczne przemiany szaty roślinnej przejawiały się przede wszystkim wylesianiem terenów na potrzeby rolnictwa, a także osadnictwa i przemysłu.

⁸ Matuszkiewicz: Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ, Warszawa 2008 (dostęp online: www.igipz.pan.pl)

⁹ Matuszkiewicz: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ, Warszawa 2008 (dostęp online: www.igipz.pan.pl)

Do siedlisk występujących w granicach Miasta Rydułtowy należą: tereny otwarte o charakterze pól uprawnych, łąk czy nieużytków, zbiorowiska roślinności łąkowej i nawiązującej do łąkowej, roślinność towarzysząca zbiorowisko zbiornikom wodnym (choć w składzie gatunkowym znacznie okrojonym, ze względu na antropogeniczny charakter użytkowania zbiorników) a także zbiorowiska zadrzewień i roślinności leśnej oraz siedliska typowo antropogeniczne takie jak zieleń urządzone.

Na przedmiotowym terenie wskazuje się ponadto obszary o znacznych walorach rolniczych i leśnych.

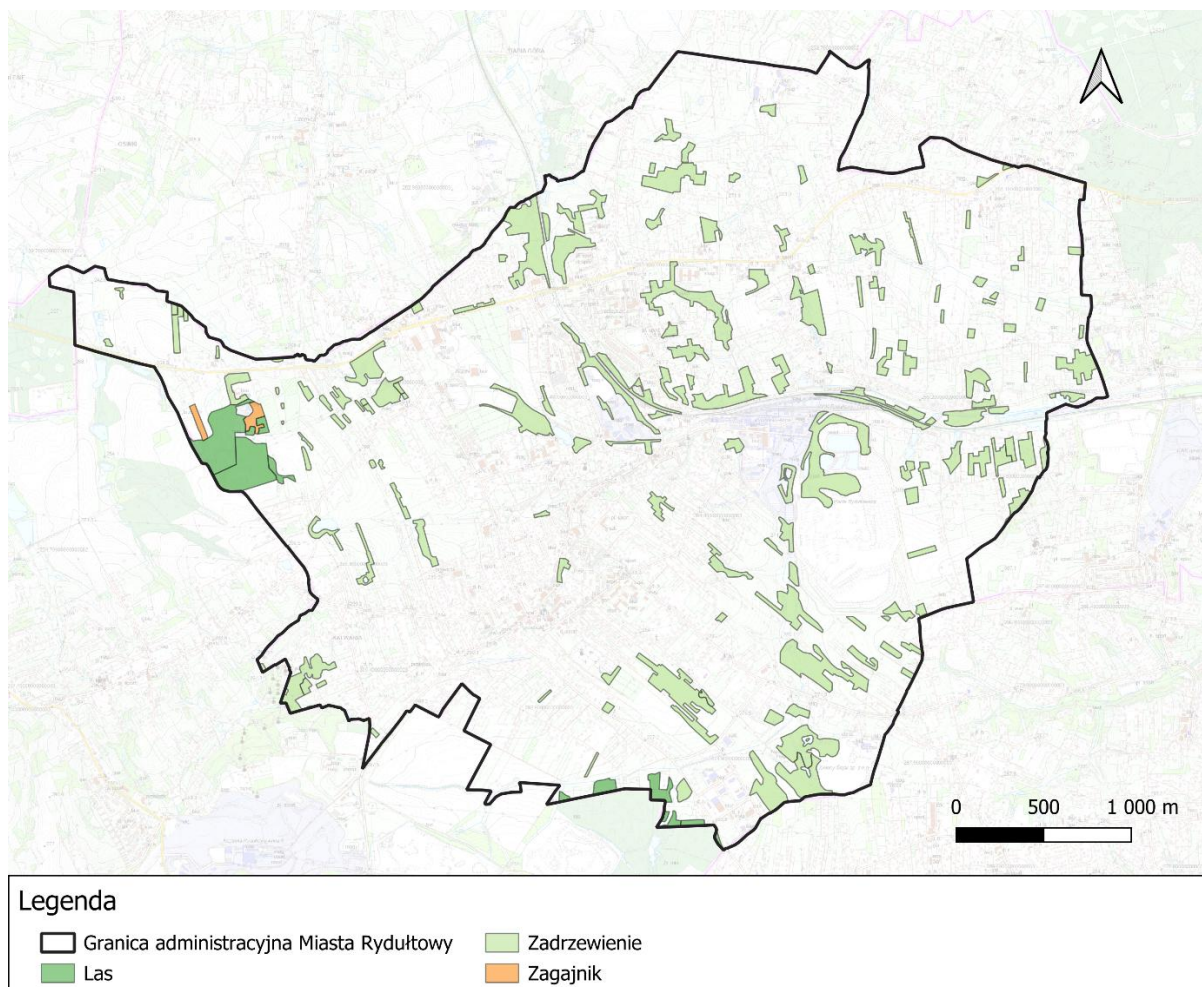
Lasy, zbiorowiska leśne i zadrzewienia

W rzeczywistości zbiorowiska leśne zajmują jednak znikomą część obszaru Miasta. Lasy występują tu z reguły w postaci izolowanych, małopowierzchniowych płatów (o powierzchni nieprzekraczającej 5 ha). Jedyny nieco większy kompleks leśny, o powierzchni kilkunastu hektarów, istnieje w zachodniej części Miasta, w rejonie szybu Agnieszka, na granicy z Krzyżkowicami (nawiązując tym samym do kilku innych podobnej wielkości kompleksów leśnych tuż za granicą Miasta). W lasach PGL Lasy Państwowe przeważają siedliska borowe (bór mieszany świeży) z dębem i sosną zwyczajną jako gatunkami głównymi, mniejszy udział mają olsy (olsza czarna, jesion, brzoza). W pozostałych lasach dominuje las mieszany świeży i świeży (buk, dąb, modrzew) oraz wilgotny (dąb, jesion, wiąz pospolity), a w dolinach i parowach - szczątkowe łągi jesionowo - olszowe w różnym stadium przekształcenia (degradacji) z udziałem brzozy, osiki, wierzby i olszy, a także zbiorowiska o charakterze grądowym, z dominującym grabem pospolitym i dębem bezszypułkowym.

Tabela 16 Struktura lasów położonych na terenie Miasta Rydułtowy w roku 2024

Wskaźnik	Jednostka	Wartość
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	23,52
Lesistość	%	1,6
Powierzchnia lasów ogółem	ha	23,20
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	9,56
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	8,56
Lasy publiczne gminne	ha	3,95
Lasy prywatne ogółem	ha	9,69

źródło: GUS

Rysunek 19 Tereny zalesione na tle Miasta Rydułtowy

Zbiorowiska nieleśne

Nieuzytaki

Na odłogowanych gruntach rolnych i składowiskach odpadów pogórnich występują zadrzewienia z samosiewu, głównie brzozy i dęby, a w miejscach bardziej wilgotnych - także wierzby i robinie.

Siedliska w dolinach

Wilgotne i podmokłe (m.in. w miejscu dawnych stawów w dolinie Nacyny na granicy z Pszowem, dolina Potoku Czernickiego) porastają zróżnicowane zbiorowiska szuwarowe, a w miejscach bardziej suchych miejscami występują szczątkowe zbiorowiska łąkowo - pastwiskowe oraz roślinność łąkowa.

Zbiorowiska segetalne

Na użytkowanych gruntach ornych występują zbiorowiska segetalne, towarzyszące sezonowym uprawom zbożowym i okopowym, ze specyficznymi zbiorowiskami chwastów.

Na gruntach ornych wyłączonych spod użytkowania powszechny jest spontaniczny proces ich zarastania (wtórna sukcesja roślinności) - ze zbiorowiskami segetalnymi i ruderalnymi (trzcinnik piaskowy, różne gatunki nawłoci), siewkami drzew, głównie brzozy, a w miejscach dłużej odłogowanych - z drzewostanami o różnym stopniu zwartości (kępy i pasma zadrzewień).

Zbiorowiska wodne

Roślinność zbiorników wodnych reprezentują pospolite zbiorowiska rzęsy drobnej (*Lemna minor*), rzęsa trójrowkowa (*Lemna trisulca*), spirodela wielokorzeniowa (*Spirodela polyrrhiza*) oraz znacznie rzadsze zbiorowisko wgłębki pływające (*Ricciotum fluitantis*) z wgłębką wodną (*Riccia fluitans*). Na przedmiotowym terenie występują także zbiorowiska roślin zakorzenionych w dnie i pływających po powierzchni wody (jak np. zespół „lilii wodnych” - *Nupharo-Nymphaeetum*) lub zanurzonych w wodzie (zbiorowiska rdestnic z klasy *Potamogetonetea*).

Zbiorowiska ruderalne

Miejsca silnie wydeptywane, przydroża, ścieżki, place oraz przydomowe podwórka, nieużytki. antropogeniczne zbiorowiska dywanowe zaliczane do fitosocjologicznego rzędu *Plantaginietalia majoris*. Gatunki tworzące fitocenozy poszczególnych zespołów charakteryzują się szerokim spektrum tolerancji siedliskowej, odporne na wydeptywanie, uszkodzenia mechaniczne, niekorzystne stosunki gruntowo wodne oraz tolerancyjne wobec niskiej zasobności gleby w składniki pokarmowe. Zbiorowiska te są szeroko rozpowszechnione na obszarze całego kraju; trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigejos*), bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*), glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*), wiechlina spłaszczona (*Poa compressa*), konyza kanadyjska (*Conyza canadensis*), żóltlica drobnokwiatowa (*Galinsoga parviflora*). W zbiorowiska ruderalne wkraczają niejednokrotnie gatunki łąkowe z klasy *Molinio – Arrhenatheretea*.

Fitocenozy roślin inwazyjnych

Monocenozy nawłoci (*Solidago* sp.) stanowią zagrożenie dla rodzimej flory, w związku z niskimi wymaganiami siedliskowymi a także z uwagi na szereg przystosowań (duża produkcja nasion, rozbudowany system łączny) wygrywają one konkurencję o wolne nisze ekologiczne z gatunkami flory rodzimej. Zalicza się je do tzw. grupy transformers, czyli roślin inwazyjnych powodujących zmiany w środowisku, m. in. poprzez modyfikację parametrów fizyko-chemicznych środowiska glebowego.

Tereny zieleni urządzonej

Tereny zieleni miejskiej (urządzonej), towarzyszące głównie obiektom usługowym składają się przeważnie z powierzchni trawiastych i nasadzeń szpalerowych (głównie topoli, klonów i brzoź). Na uwagę zasługuje roślinność zieleni miejskiej przy ul. Ofiar Terroru - na dawnym cmentarzu katolickim (lipy drobnolistne kasztanowce, robinie, klony pospolite) oraz w Parku Hvidovre (bukie, klony pospolite i jesionolistne, jawory, lipy drobnolistne, robinie, brzozy, wierzb kruche, topole czarne), a także m.in. nasadzenia drzew na Osiedlu Karola oraz w sąsiedztwie kościoła p.w. św. Jacka w Radoszowach (aleja kilkudziesięciu drzew - klony pospolite, dęby szypułkowe, jawory i jesiony wyniosłe). Zgodnie z danymi GUS udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w ogólnej powierzchni wynosi 1,8%.

FAUNA

Zwierzęta występujące na obszarze Miasta Rydułtowy to głównie gatunki typowe dla niżu polskiego nawiązujące składem gatunkowym do uwarunkowań i charakteru siedlisk. W związku z powyższym skład gatunkowy fauny stanowią przede wszystkim gatunki leśne, jak i gatunki związane z terenami otwartymi (rolnymi) i zabudowaniami. Z uwagi na charakter omawianego terenu, można tu spotkać w dużej mierze gatunki synantropijne.

Bez wątpienia świat zwierzęcy najliczniej reprezentują bezkręgowce należący do takich grup jak mięczaki, owady i pajęczaki.

Obszary leśne i ich otoczenie

- Pająki i owady: trzyszczki piaskowe (*Cicindela hybrida*), łowiki (*Asilus* sp.), kusaki (*Staphylinidae*), grabarze pospolite (*Nicrophorus vespillo*), ścierwce (*Oeceoptoma thoracica*), kózkowatych (*Cerambycidae*), sprężkowatych (*Elateridae*), biedronkowatych (*Coccinellidae*), stonkowatych (*Chrysomelidae*), ryjkowcowatych (*Curculionidae*) i kornikowatych (*Scolytidae*).
- Motyle: zieleńczyk ostrężynowiec (*Callophrys rubi*), dostojek malinowiec (*Argynnis paphia*), zawisek borowiec (*Hyloicus pinastri*), plamiec (*Abraxas sylvatica*), latolistek cytrynek (*Gonopteryx rhamni*), rusałka pawik (*Inachis io*), rusałka admirała (*Vanessa atalanta*), rusałka pokrzywnik (*Agrias urticae*), zorzynek rzeżuchowiec (*Anthocharis cardamines*), rusałka żałobnik (*Nymphalis Antiopa*). Rzadko obserwowany jest mieniak tęczowiec (*Apatura iris*).
- Błonkówki (Hymenoptera): mrówki (*Formicidae*), osy (*Vespidae*), bzygi (*Syrphidae*), trzmiele (*Bombus* spp.). Wszyscy przedstawiciele trzmieli podlegają ochronie prawnej.
- Ssaki: jelenie szlachetne (*Cervus elaphus*), sarny (*Capreolus capreolus*), dziki (*Sus scrofa*), lisy (*Vulpes vulpes*), kuny domowe (*Martes foina*), ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*), łasice (*Mustela nivalis*), zające szaraki (*Lepus europaeus*), dzikie króliki (*Oryctolagus cuniculus*), wiewiórki (*Sciurus vulgaris*) i jeże europejskie (*Erinaceus europaeus*).
- Gady: padalec (*Anguis fragilis*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*), jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*), zwinka (*Lacerta agilis*) - wszystkie znajdują się pod ochroną.
- Płazy: chronione żaby trawne (*Rana temporaria*), ropuchy zwyczajne (*Bufo bufo*), traszki zwyczajne (*Triturus vulgaris*).
- Ptaki (chronione): dzięcioły duże (*Picoides major*), sikorki sosnowki (*Parus ater*), świergotki drzewne (*Anthus trivialis*), pleszki (*Phoenicurus phoenicurus*), zięby (*Fringilla coelebs*), sójki (*Garulus glandarius*), sikory bogatki (*Parus major*), modraszki (*Parus careuleus*), trznadłe (*Emberiza citrinella*), kosy (*Turdus merula*) oraz ponadto bażanty (*Phasianus colchicus*), grzywacze (*Columba palumbus*).
- Zwierzęta wodne: ryby cierniki (*Gasterosteus aculeatus*), karasie srebrzyste (*Carassius auratus gibelio*) - odporne na zanieczyszczenie wód i brak tlenu. Rybostan zbiorników wód stojących to słonecznice (*Leucaspis delineatus*), karasie (*Carassius carassius*), liny (*Tinca tinca*), płocie (*Rutilus rutilus*), okonie (*Perca fluviatilis*) i inne. W strefie przybrzeżnej zbiorników występują przedstawiciele żab z grupy zielonych: żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*) i wodna (*Rana esculenta*), a tylko wyjątkowo kumaki nizinne (*Bombina orientalis*).
- Ślimaki: błotniarka stawowa (*Lymnaea stagnalis*), błotniarka otułka (*Lymnaea glutinosa*), błotniarka moczarowa (*Lymnaea (Galba) truncatula*), zatoczek pospolity (*Planorbis planorbis*) i zatoczek rogowy (*Planorbis corneus*).
- Wążki (Odonata).
- Chrzęszcze wodne: krętakowate (*Gyrinidae*), pływakowate (*Dytiscidae*) i flisakowate (*Halipidae*).

Tereny otwarte

- Owady: pluskwiaki (Homoptera), muchówki (Diptera), błonkówki (Hymenoptera) i chrzęszcze (Coleoptera)
- Pająki
- Ptaki: skowronek polny (*Alauda arvensis*), czajka (*Vanellus vanellus*), pliszka siwa (*Motacilla alba*), kuropatwa (*Perdix perdix*), kawka (*Corvus monedula*), gawron (*Corvus frugilegus*), wrona siwa (*Corvus corone cornix*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), pustułka (*Falco tinnunculus*).

- Ssaki: zajęce szaraki (*Lepus europeas*), liczne gryzonie (*Rodentia*) i owadożerne (*Insectivora*), kret (*Talpa europaea*), sarny (*Capreolus capreolus*), myszy polne (*Apodemus agrarius*), norniki zwyczajne - polniki (*Microtus arvalis*)

Awifauna (ogółem)

bażanty (*Phasianus colchicus*), bociany białe (*Ciconia ciconia*), czajki (*Vanellus vanellus*), dymówki (*Hirundo rustica*), gawrony (*Corvus frugilegus*), jaskółki oknówki (*Delichon urbica*), jerzyki (*Apus apus*), kaczki (*Anatidae*) właściwe i grążyce, kaczki krzyżówki (*Anas platyrhynchos*), kawki (*Corvus monedula*), kopciuszki (*Phoenicurus ochruros*), kormorany (*Phalacrocorax carbo*), kosy (*Turdus merula*), kukułki (*Cuculus canorus*), kuropatwy (*Perdix perdix*), mewy śmieszki (*Larus ridibundus*), mewy zwyczajne (*Larus canus*), modraszki (*Cyanistes caeruleus*), pliszki siwe (*Motacilla alba*), pustułki (*Falco tinnunculus*), rudziki (*Erithacus rubecula*), rybitwy zwyczajne (*Sterna hirundo*), sierpówki (*Streptopelia decaocto*), sikorki bogatki (*Parus major*), skowronki polne (*Alauda arvensis*), sójki (*Garrulus glandarius*), sroki (*Pica pica*), szpaki (*Sturnus vulgaris*), wrony siwe (*Corvus corone cornix*), wróble domowe (*Passer domesticus*), zięby (*Fringilla coelebs*) a także puszczyki (*Strix aluco*) i uszatki (*Asio otus*).

Bogactwo i różnorodność okazów ptaków obserwowanych na terenie Miasta Rydułtowy wynika między innymi z położenia pomiędzy korytarzami ekologicznymi ornitologicznymi, które stanowią główne szlaki migracyjne gatunków oraz położenia w niedalekiej odległości od większych zbiorników wodnych i ich zgrupowań (zbiornik Rybnicki, zbiorniki i stawy na terenie miejscowości: Lyski, Pstrężna, oraz Krzyżanowice, Lubomia, Gorzyce).

Fauna rejonów zurbanizowanych Rydułtów ma typowy charakter fauny miejskiej i nie odbiega od fauny innych miast regionu.

OCHRONA PRZYRODY

Na terenie Miasta Rydułtowy występują następujące formy ochrony przyrody:

- stanowisko dokumentacyjne,
- pomniki przyrody.

Stanowisko dokumentacyjne Skałka

Data ustanowienia: 26.03.2002

Województwo: śląskie

Powiat: wodzisławski

Gmina: Rydułtowy

Powierzchnia: 0,0435 ha

Kategoria stanowiska: naturalne

Rodzaj stanowiska: formacja geologiczna

Charakterystyka geologiczna: Wychodnia piaskowców karbońskich reprezentujących warstwy Porębskie – grupa 600, piętro namur A (skały osadowe o charakterze paralitycznym)

Cel ochrony: Celem ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego jest zachowanie jego walorów naukowych i dydaktycznych, a także cennego pod względem geologicznym i historycznym odsłonięcia prezentującego geologię regionu górnośląskiego

Obowiązujący akt prawny: Uchwała Nr 35.331.2017 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 14 września 2017 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego „Skałka”

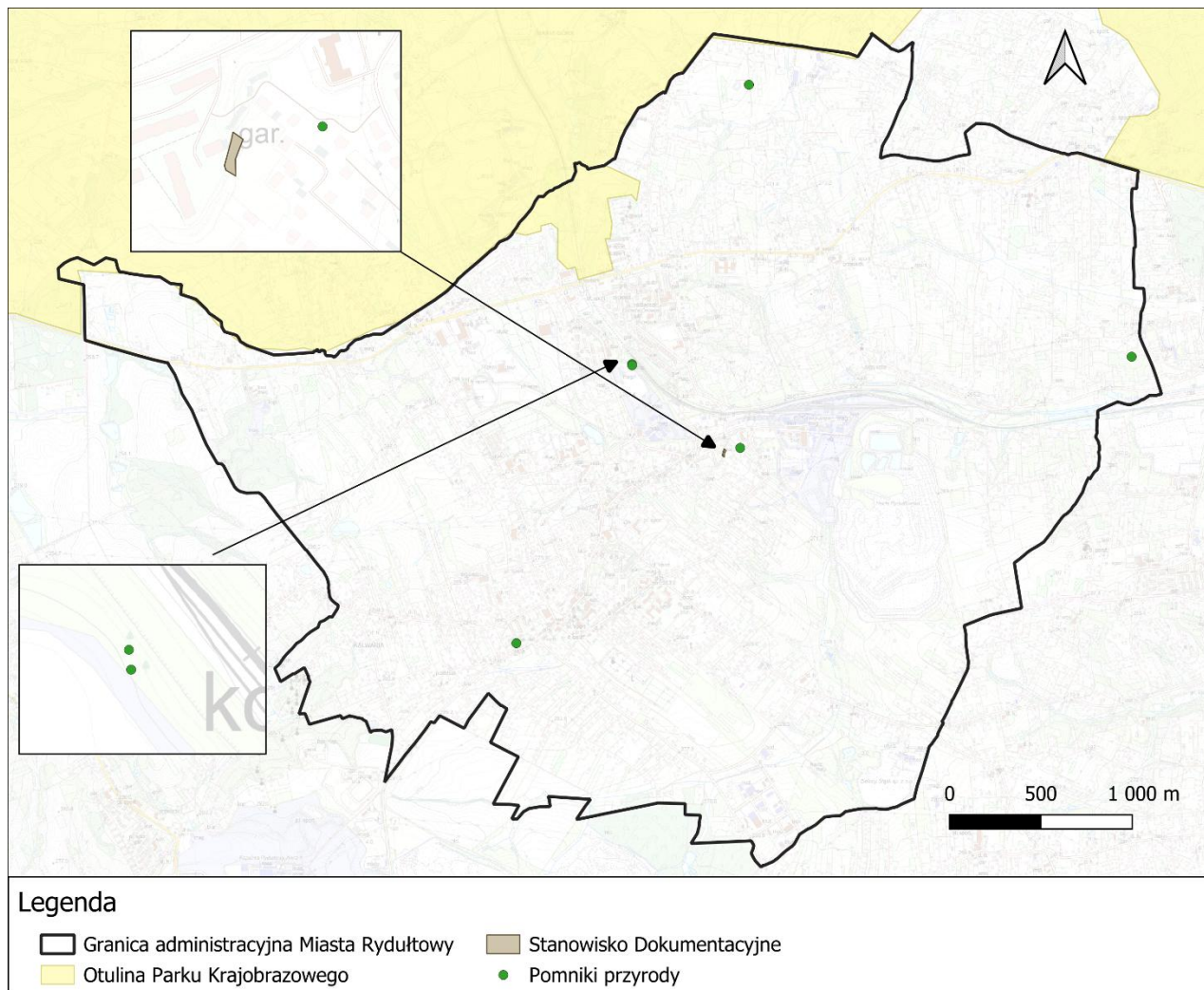
Na terenie Miasta Rydułtowy występuje 6 pomników przyrody, których charakterystykę prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17 Pomniki przyrody na terenie Miasta Rydułtowy

Lp.	Data ustanowienia	Opis pomnika	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]	Opis granicy	Akty prawne
1.	27.10.2000	Buk pospolity (Buk zwyczajny) – <i>Fagus sylvatica</i> – wiek 270 lat	25	135	424	Rydułtowy, obok tunelu kolejowego	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
2.	27.10.2000	Buk pospolity (Buk zwyczajny) – <i>Fagus sylvatica</i> – wiek 255 lat	23	127	399	Rydułtowy, obok tunelu kolejowego	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
3.	27.10.2000	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> – wiek 230 lat	16	108	339	Rydułtowy, w rejonie budynku przy ul. O. Augustyna Kordeckiego 76 i 78	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
4.	27.10.2000	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i> – wiek 220 lat	20	105	330	Rydułtowy, ul. K. Przerwy-Tetmajera, obok zakładu opieki zdrowotnej	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
5.	27.10.2000	Klon pospolity (Klon zwyczajny) – <i>Acer platanoides</i> – wiek 330 lat	14	105	330	Rydułtowy, przy ul. Traugutta 267, w sąsiedztwie restauracji pod nazwą „Willa” i placu zabaw	Uchwała nr XXIII/193/2000 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 27 października 2000 r. w sprawie: objęcia ochroną prawną przyrody ożywionej na terenie Miasta Rydułtowy Uchwała nr 44.418.2018 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie pomników przyrody
6.	24.09.2025	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i>	-	123	385	Rydułtowy, przy ul. Pod Dębem	Uchwała nr 18.140.2025 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 28 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody na terenie Miasta Rydułtowy

źródło: crfop.gdos.gov.pl

Ponadto w zachodniej części Miasta przebiega Otulina Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Jako Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich objęto ochroną prawną zwarte połączenie lasów rudzkich i pszczyńskich, łąki i nieużytki towarzyszące gęstej sieci rzecznej, a także bardzo tu popularne stawy rybne oraz inne elementy przestrzenne, bezpośrednio lub pośrednio związane z zapoczątkowaną 750 lat temu działalnością Cystersów. Najmniejsza odległość granicy miasta od granicy samego parku krajobrazowego wynosi około 3 km. Ustawa o ochronie przyrody nie przewiduje możliwości wprowadzania w otulinie parku krajobrazowego zakazów, o których mowa w art. 17 tej ustawy, także plan ochrony, sporządzany dla parku krajobrazowego nie obejmuje otuliny parku.

Rysunek 20 Formy ochrony przyrody na terenie Miasta Rydułtowy

Ponadto najbliższe położone względem Miasta Rydułtowy są następujące obszary cenne przyrodniczo:

- Użytek Ekologiczny Okrzeszyniec - położony 3,4 km na wschód od Miasta, utworzony w celu ochrony ekosystemów wodnych i łąkowych (m.in. ponikło igłowe, ponikło jajowate, kukutka szerokolistna),
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków - Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 - położony 6,2 km na południowy zachód od Miasta, utworzony dla ochrony obszaru, gdzie

występują takie gatunki ptaków jak: Bączek (*Ixobrychus minutus*), Podgorzałka (*Aythya nyroca*), Perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*), Krakwa (*Anas strepera*), Hełmiatka (*Netta rufina*),

– Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Wielikąt - położony 6,2 km na południowy-zachód od Miasta, obejmuje kompleks stawów hodowlanych, który stwarza unikatowe warunki dla bytowania i rozrodu ptactwa wodnego.

Miasto Rydułtowy jest położone poza korytarzami ekologicznymi o znaczeniu co najmniej regionalnym (określonymi na potrzeby planu zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego i innymi korytarzami, wyznaczanymi w różnych koncepcjach kształtowania ich sieci; najmniejsza odległość granicy miasta od takich obszarów wynosi co najmniej 3 km).

Miasto leży także poza innymi, wyznaczonymi w planie zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego, elementami jego struktury przestrzeni przyrodniczej (biocentra, wyspy ekologiczne). W skali miejscowej rolę podrzędnych korytarzy ekologicznych pełnią doliny cieków - zwłaszcza dolina Nacyny na południe od KWK ROW Ruch Rydułtowy.

Zgodnie z danymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, w jego bazie danych zawierającej informacje o lokalizacji siedlisk i gatunków chronionych brak jest wpisów wskazujących, aby na terenie miasta Rydułtowy występowały gatunki lub siedliska podlegające ochronie na podstawie przepisów krajowych i międzynarodowych. Nie wyznaczono także stref ochrony gatunkowej w rozumieniu art. 60 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478). Aktualnie nie prowadzi się postępowań w sprawie utworzenia nowych stref ochrony chronionych gatunków (obecnie nie ma zgłoszeń lub obserwacji takich gatunków, które skutkowałyby wszczęciem procedury ustalenia strefy) oraz nowych rezerwatów przyrody.

5.2.9. Krajobraz

W granicach Miasta Rydułtowy krajobraz jest urozmaicony. Występują tu użytki rolne i tereny trawiaste, zbiorowiska leśne i tereny zadrzewione, obszary zabudowy mieszkaniowej, obszary zabudowy typowe dla centralnych części miejscowości (centrum) z licznymi obiektami usługowymi, tereny przemysłowe, produkcyjne i zabudowy zakładów górniczych, a także tereny przemysłowe, zdegradowane, hałdy, zwałowiska skały płonnej, nieużytki, ale także obszary cenne przyrodniczo.

Bez wątplenia dominantą krajobrazową obszaru Rydułtów jest hałda Szarlota, która zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części Miasta. Obecnie hałda Szarlota ma 134 metry wysokości liczonej od podstawy do czubka stożka. Zwałowisko powstało z odpadów poeksploatacyjnych KWK ROW Ruch Rydułtowy (kiedy kopalnia działała jako kopalnia „Rydułtowy Anna”) przez blisko 200 lat. Widoczne są dwa stożki - jeden, mniejszy został wyrównany i przez to zmniejszony, a drugi, większy to właśnie ten widoczny z daleka. Hałda ma obecnie wysokość 407 m n.p.m. i jest zamkniętym już składowiskiem. Jest to najwyższa hałda stożkowa w Europie, a także najwyższa sztuczna góra w Europie. Szczyt wieńczy napis z imieniem hałdy, widoczny w nocy. Obiekt ten znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki w dziale Dziedzictwo kulturowe¹⁰.

Wśród terenów atrakcyjnych dla potrzeb turystyki i rekreacji na przedmiotowym terenie wskazać można głównie obszary kontaktowe, ekotonowe, położone na styku wody, terenów rolnych i zadrzewionych oraz tereny o zróżnicowanej kontrastowości krajobrazowej. Charakteryzując się one

¹⁰ <https://www.zabytkitechniki.pl/Poi/Pokaz/3294/719/hałda-szarlota>

zwiększonym zróżnicowaniem gatunkowym roślin i zwierząt, zwiększoną dynamiką procesów biocenotycznych, zmiennością krajobrazu, pozwalają na odbiór pozytywnych wrażeń wzrokowych, słuchowych i zapachowych. Obszary najatrakcyjniejsze to wszystkie wymieniane wcześniej doliny rzeczne, zbiorniki wodne (choć na przedmiotowym obszarze są to głównie zbiorniki sztuczne, hodowlane) oraz obszary roślinności leśnej, cechujące się dużą dostępnością do penetracji turystycznej pieszej i rowerowej. Malowniczo prezentują się też tereny rolne oddalone od terenów zabudowanych. Dzięki udziałowi terenów rolniczych przedmiotowy obszar nadal zachowuje charakter otwarty.

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego, będący narzędziem polityki przestrzennej, ukierunkowanym na ochronę, gospodarowanie i planowanie przestrzeni w aspekcie krajobrazowym, wyznaczył na terenie miasta Rydułtowy 1 krajobraz priorytetowy o nazwie Rydułtowy

Tabela 18 Charakterystyka krajobrazu priorytetowego na terenie miasta Rydułtowy

Wskaźnik	Wartość
ID	509
Nazwa krajobrazu	Rydułtowy
Kod krajobrazu	24-341.-15.066
Typ, podtyp krajobrazu	13c Tereny czynnej eksploatacji podziemnej
Typ rzeźby terenu	D – Krajobrazy wzgórzowe
Nazwa mezoregionu	Płaskowyż Rybnicki
Typ krajobrazu naturalnego	Nizin
Nazwa krajobrazu naturalnego	peryglacjalne: równinne i faliste
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej	29
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej	Żyzna buczyna niżowa
Nazwa regionu historyczno-kulturowego	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Powierzchnia [ha]	106,16

źródło: Audyt krajobrazowy województwa śląskiego – charakterystyka krajobrazu

Krajobraz priorytetowy – górniczy, tereny czynnej eksploatacji podziemnej obejmujący tereny Kopalni Węgla Kamiennego „Ruch Rydułtowy”, w tym w centralnej jego części wielki kompleks zwałowiska „Hałda Szarlota”. Krajobraz z typowym udziałem obiektów przemysłowych i górniczych dla Górnego Śląska.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu, w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie dwóch pomników przyrody (drzewa) w obszarach górniczych;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na występowanie wyjątkowych cech rzeźby antropogenicznej i żywej tradycji górniczej.

Hałda Szarlota jest fizjonomiczną ikoną (ekspozycja czynna i bierna) i wyróżnikiem krajobrazu pogórniczego Górnego Śląska. Dodatkowo podkreśla się fakt, że krajobraz ma ważne znaczenie społeczne – buduje tożsamość.

Walory przyrodnicze

Częściowo zalesiona hałda Szarlota. W obrębie jednostki 2 drzewa będące pomnikami przyrody.

Walory kulturowe

KWK „Rydułtowy” jest najstarszym czynnym zakładem wydobywczym na Górnym Śląsku. Początki działalności kopalni „Rydułtowy” datuje się od 1792 roku. Pod nazwą „Charlotte” kopalnia działała do roku 1945, kiedy to przemianowano ją na „Rydułtowy”. Przy głównej bramie przedsiębiorstwa w Rydułtowach znajduje się budynek wagi drobnicowej, który został wzniesiony

w 1906 roku w celu ważenia deputatów węglowych. W Rydułtowach i okolicy zachowały się także zabudowania starych szybów z połowy XIX wieku szyb „Erbreich”, szyb „Cecylia” czy szyb „Dicke”. Hałda Szarlota jest jedną z najwyższych hałd w Europie – od podstawy mierzy ok. 134 metry, szczyt znajduje się ok. 407 m n.p.m. Zajmuje powierzchnię 37 hektarów.

Fizjonomia krajobrazu

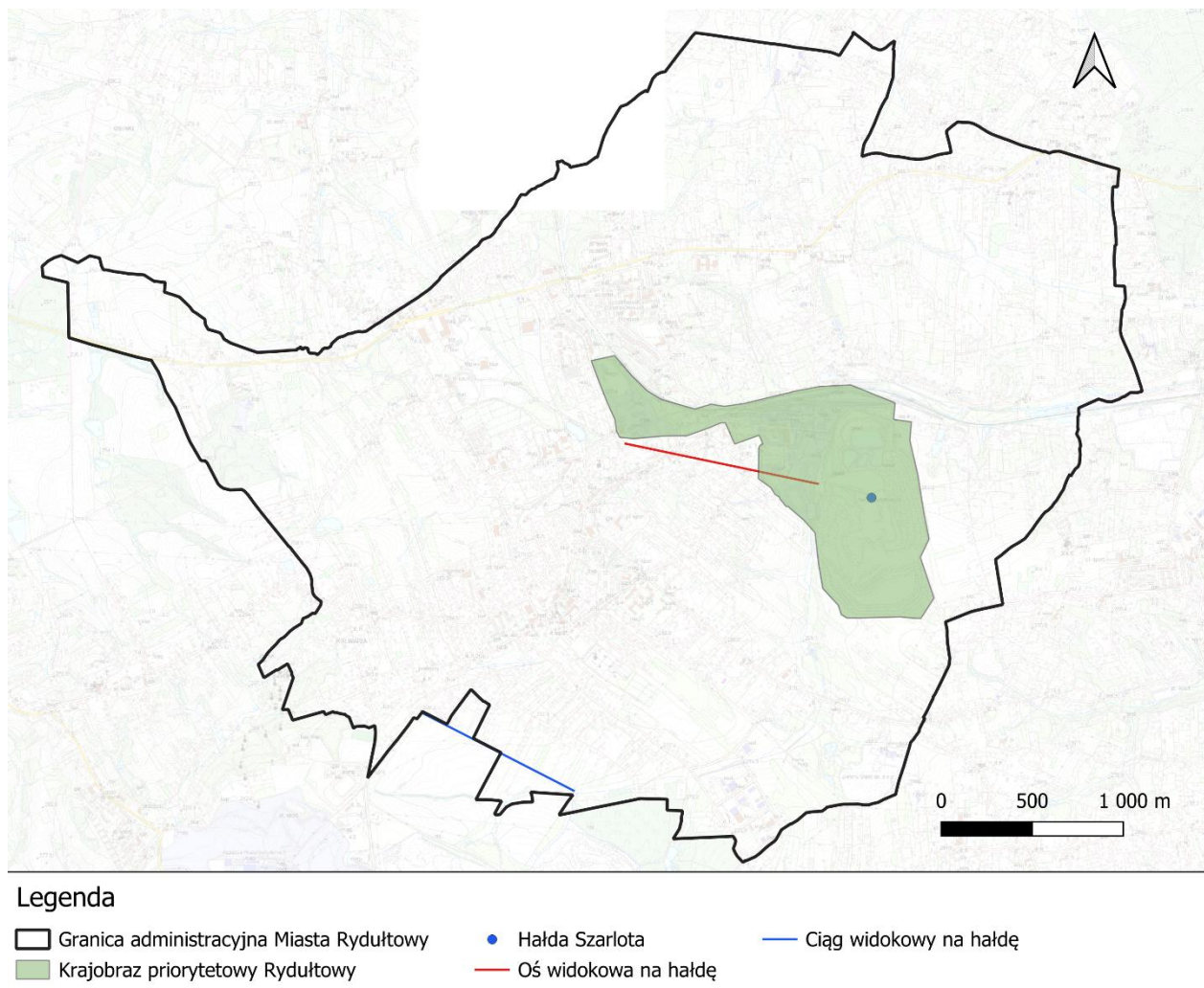
Hałda Szarlota jest częściowo pokryta roślinnością, stanowi dominujący element krajobrazu okolicy. Hałda jest doskonale widoczna z pobliskich miejscowości m.in. z Wodzisławia Śląskiego i Radlina i z niektórych szczytów Beskidów, często nazywana najwyższą, sztuczną górą w Europie. Krajobraz o dużych walorach widokowych – ekspozycja czynna i bierna, ale przedpoła ekspozycji ograniczone w pobliżu hałdy. Oś widokowa na hałdę biegnąca częściowo wzdłuż ul. A. Mickiewicza¹¹.

Tabela 19 Zagrożenia dla krajobrazu priorytetowego

Przedmiot zagrożenia		Rodzaj działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Skala zagrożeń [0-12 pkt]
Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	Eksploracja węgla kamiennego na zawal, osiadanie gruntów	Górnictwo	8
		Erozja gleb	Brak zabiegów ochronnych Naturalne procesy przyrodnicze	12
	Ekosystemy i ich zespoły	Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	Gospodarka przestrzenna Branżowe Zarządzanie środowiskiem	10
	Struktura ekologiczna krajobrazu	Zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie	Gospodarka przestrzenna Branżowe Zarządzanie środowiskiem	9
Zagrożenia fizjonomii krajobrazu	Kompozycja i ład przestrzenny	Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą	Niski poziom i przypadkowość zabudowy terenu	8
Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	Walory sanitarne	Zanieczyszczenie terenu odpadami	Gospodarka komunalna	5
		Zanieczyszczenie powietrza	Zarządzanie środowiskiem	8

źródło: Audyt krajobrazowy województwa śląskiego – zagrożenia oraz rekomendacje i wnioski

¹¹ Audyt krajobrazowy województwa śląskiego – charakterystyka krajobrazu, Katowice, Warszawa 2025.

Rysunek 21 Lokalizacja krajobrazu priorytetowego na terenie miasta Rydułtowy

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego

1. Zapobieganie procesom osiadania gruntów po eksploatacji węgla kamiennego.
2. Planowanie i realizacja przedsięwzięć w obrębie hałd w sposób zapewniający ochronę przed uruchomieniem ruchów masowych i procesów erozji wodnej oraz wietrznej.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

3. Uwzględnienie w rekultywacji i zagospodarowaniu terenów przemysłowych struktur i funkcji geoekologicznych terenów, a także naturalnych kierunków sukcesji ekologicznej skutkujących wykształceniem się zbiorowisk murawowych i zadrzewieniowych.
4. Zachowanie ekosystemów na terenach porekultywacyjnych o wysokich walorach przyrodniczych, w tym zadrzewień na Hałdzie Szarlotty.
5. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

6. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.

7. Zachowanie historycznych obiektów przemysłowych, w tym unikatowej Hałdy Szarlota i zabytkowych obiektów KWK Rydułtowy.

8. Zachowanie osi widokowej na Hałdę Szarlota.

9. Zachowanie punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

10. Usuwanie nielegalnych składowisk i wysypisk odpadów, przeciwdziałanie możliwości dostępu do terenów nielegalnych wysypisk odpadów, a także właściwa rekultywacja terenów składowania odpadów i po uprzątnięciu odpadów.

11. Ochrona przed wtórnym pyleniem z terenów hałd¹².

6. Główne problemy ochrony środowiska

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób, aby je zminimalizować lub wyeliminować. Poniższa tabela przedstawia główne problemy z punktu widzenia ochrony środowiska na terenie Miasta Rydułtowy.

Tabela 20 Problemy środowiskowe na terenie Miasta Rydułtowy

Komponent środowiska	Główne problemy
Powietrze	- Emisja komunalno-bytowa tzw. „niska emisja”, która pochodzi z domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi. - Emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego.
Wody	- Zły stan JCWP w obrębie których leży Miasto Rydułtowy. - Występujące obszary zagrożone powodzią i suszą.
Hałas	- Nadmierny poziom hałasu na terenach położonych wzdłuż dróg, zwłaszcza wojewódzkiej. - Hałas z działalności górniczej, produkcyjnej i usługowej.
Zasoby przyrodnicze	Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka.

źródło: opracowanie własne

¹² Audyt krajobrazowy województwa śląskiego – zagrożenia oraz rekomendacje i wnioski, Katowice, Warszawa 2025.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Projekt Planu Ogólnego jest dokumentem planistycznym o znaczeniu lokalnym. W trakcie jego sporządzania ważnym aspektem była realizacja celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, w tym między innymi.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem,
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,

oraz dyrektywy, rozporządzenia, decyzje Unii Europejskiej. Do ważniejszych z nich, których cele ochrony środowiska są istotne z punktu widzenia projektu studium zaliczyć należy:

- Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywę 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywę Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
- Dyrektywę 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r. w sprawie jakości powietrza,
- Dyrektywę 96/61/EC z 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń,
- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Rozporządzenie Rady 3254/91/EWG z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie działań Wspólnoty w zakresie ochrony przyrody.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projekcie planu, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

Na szczeblu krajowym, cele ochrony środowiska ustanawiają strategiczne dokumenty rządowe, w tym Polityka Ekologiczna Państwa 2030, która respektuje zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., mówiące o konieczności zapewnienia przez Rzeczpospolitą Polską ochrony środowiska kierując się zrównoważonym rozwojem oraz koniecznością zapewnienia przez władze publiczne bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Część z nich została uwzględniona przy sporządzaniu Planu, a do najważniejszych z nich, w kontekście zakresu ustaleń planistycznych, wymienić należy m.in.:

- zasadę równego dostępu do środowiska przyrodniczego - projekt planu poprzez zastosowane rozwiązania z zakresu ochrony środowiska sprzyja zachowaniu istniejącego zróżnicowania ekosystemu,
 - zasadę uspołecznienia polityki ekologicznej – projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlega procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która zapewnia czynny udział w procedowanym dokumencie wszystkim zainteresowanym stronom
 - zasadę prewencji – projekt planu na etapie planowania poszczególnych przedsięwzięć wybiera najbardziej optymalne kierunki zagospodarowania, a poprzez zastosowane rozwiązania z zakresu ochrony środowiska oraz uzbrojenia terenu zapobiega powstawaniu zanieczyszczeń
- Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego

w opracowanym dokumencie odbywać się będzie zatem poprzez szereg działań uwzględniających w/w dokumenty ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, w tym: utrzymanie równowagi przyrodniczej, racjonalną gospodarkę istniejących zasobów i wartości środowiska przy uwzględnieniu uwarunkowań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych, co ma sprzyjać trwałemu zrównoważonemu rozwojowi. Cele te będą realizowane poprzez rozwój i uporządkowanie zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną oraz ochroną środowiska przyrodniczego.

8. Przewidywane oddziaływanie zapisów zawartych w projekcie Planu ogólnego miasta Rydułtowy na środowisko

8.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie Miasta Rydułtowy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Stanowisko dokumentacyjne Skałka,
- pomniki przyrody.

Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych odbywa się w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi.

W stosunku do stanowiska dokumentacyjnego (który zajmuje powierzchnię zaledwie 0,04 ha) i pomnika przyrody mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;

4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Na etapie ogólnej oceny dokumentu dokonanie oceny poszczególnych elementów, na które mogą mieć wpływ inwestycje realizowane w wyznaczonych strefach jest utrudnione. W związku z tym w prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Strefy: wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną są jedynymi, w których będzie można lokalizować nową zabudowę mieszkaniową na podstawie planów miejscowych lub ich zmian. Strefy te zdecydowanie przeważają w Mieście. Łącznie te tereny zajmują powierzchnię 833,8 ha, co stanowi ok. 55% całkowitej powierzchni Miasta. Strefy te zostały wyznaczone głównie w istniejącej zabudowie, poza formami ochrony przyrody. Przy nich wyznaczono strefy usługowe, gospodarcze, zieleni, towarzyszące zabudowie mieszkaniowej. Wyznaczenie ww. stref wynika z obecnego zagospodarowania tych terenów, ich przeznaczenia w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz polityki przestrzennej miasta, mając na celu dostosowanie planów do aktualnych potrzeb infrastrukturalnych, przy zachowaniu zgodności z zasadami ochrony środowiska i krajobrazu. Ustalenia planu ogólnego nie kolidują z przepisami z zakresu ochrony przyrody oraz nakazami i zakazami określonymi dla poszczególnych obszarowych form ochrony przyrody.

Obszary nowej ewentualnej zabudowy zaplanowano przede wszystkim na terenach już częściowo zagospodarowanych. Takie zabiegi ma na celu:

- konsolidację istniejącej struktury przestrzennej, co pozwala na racjonalne wykorzystanie dostępnej infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej itp.) oraz komunikacyjnej;

- ograniczenie rozproszonej zabudowy, czyli rozlewania się zabudowy na nowe, dotąd niezagospodarowane tereny, co minimalizuje ingerencję w tereny rolnicze, leśne oraz cenne przyrodniczo;
- zmniejszenie presji na środowisko naturalne i krajobraz, gdzie rozproszona zabudowa mogłaby prowadzić do degradacji walorów przyrodniczych i widokowych.

Ewentualne nowe budynki mieszkalne wpiszą się w istniejący krajobraz. W przypadku chęci rozbudowy istniejących budynków i budowy nowych, może dojść do chwilowych oddziaływań takich jak usunięcie istniejącej roślinności, emisja hałasu związana z pracami budowlanymi, wypłoszenie zwierząt. Uciążliwości ustąpią po zakończeniu prac. Nowa zabudowa wiąże się również z emisją zanieczyszczeń do powietrza w sezonie grzewczym. Istnieją rozwiązania minimalizujące problem, takie jak stosowanie ekologicznych źródeł ciepła, w tym OZE.

W strefie otwartej, która zajmuje łączną powierzchnię ponad 257 ha, co stanowi ok. 17% powierzchni Miasta, nie będą prowadzone inwestycje budowy kubaturowej ingerujące w środowisko przyrodnicze. Strefa obejmuje głównie tereny zieleni naturalnej w tym lasów i łąk na obszarze całego miasta z wyraźną koncentracją wokół hałdy (po stronie wschodniej i południowo-zachodniej).

Plan Ogólny Miasta Rydułtowy z jednej strony umożliwia zrównoważony rozwój przestrzenny Miasta, a z drugiej stara się zachować cenne ekosystemy i dostosować działania inwestycyjne do wymogów ochrony środowiska. Plan zakłada, że nowa zabudowa powinna koncentrować się w istniejących strukturach osadniczych, co oznacza, że rozwój Miasta nie będzie się rozprzestrzeniał na obszary cenne pod względem bioróżnorodności. Takie podejście minimalizuje ryzyko fragmentacji ekosystemów, co mogłoby wpłynąć na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych i migrację zwierząt.

8.2. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Na etapie realizacji zadań inwestycyjnych należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia siedlisk i miejsc związanych z rozrodem gatunków chronionych, umyślnego zabijania, okaleczania lub chwytania oraz przypadkowego płoszenia i niepokojenia, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2016 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie o ochronie przyrody.

Strefy: wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną są jedynymi, w których będzie można lokalizować nową zabudowę mieszkaniową na podstawie planów miejscowych lub ich zmian. Strefy te zdecydowanie przeważają w Mieście. Łącznie te tereny zajmują powierzchnię 833,8 ha, co stanowi ok. 55% całkowitej powierzchni Miasta. Są to duże fragmenty już zurbanizowane, które charakteryzuje się niewielką obecnością flory i fauny. Na terenie miasta Rydułtowy nie występują gatunki lub siedliska podlegające ochronie na podstawie przepisów krajowych i międzynarodowych. Nie przewiduje się zatem znaczących oddziaływań na środowisko na ten komponent środowiska. Miasto jest silnie przekształcone antropogenicznie i również siedliska występujące w terenach otwartych ulegały przekształceniom. Przekształcenie terenów na cele budowlane prowadzi do fragmentacji środowiska i izolacji populacji roślin oraz zwierząt. Zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnych — takich jak łąki czy zadrzewienia — prowadzi do zaniku siedlisk wielu gatunków drobnych ssaków, ptaków, owadów

(w tym zapylaczy), a także roślin związanych z naturalnymi lub półnaturalnymi środowiskami. Ponadto zwiększone zanieczyszczenie powietrza, wód i gleby, hałas oraz sztuczne oświetlenie nocne zaburzają naturalne cykle życia wielu organizmów, negatywnie wpływając na ich rozwój, rozród i przetrwanie. W celu minimalizacji negatywnego wpływu urbanizacji na różnorodność biologiczną, plan ogólny przewiduje ograniczenia w zakresie intensywnej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo. Plan zakłada także ochronę ekosystemów wodnych i dolin rzecznych, poprzez ograniczenie zabudowy w ich sąsiedztwie oraz zachowanie terenów zielonych wzdłuż cieków wodnych. W celu przeciwdziałania fragmentacji siedlisk w strefach otwartych rekomenduje się ograniczenie budowy barier antropogenicznych, takich jak drogi, które mogłyby uniemożliwiać swobodne przemieszczanie się zwierząt.

W strefie otwartej, która zajmuje łączną powierzchnię ponad 257 ha, co stanowi ok. 17% powierzchni Miasta, nie będą prowadzone inwestycje budowy kubaturowej ingerujące w środowisko przyrodnicze. Strefa obejmuje głównie tereny zieleni naturalnej w tym lasów i łąk na obszarze całego miasta z wyraźną koncentracją wokół hałdy (po stronie wschodniej i południowo-zachodniej). Obszary strefy otwartej o znaczeniu przyrodniczym stanowią naturalne siedliska dla zwierząt, w tym ssaków, ptaków, owadów i płazów. Zachowanie powyższych terenów przyczyni się do ochrony gatunków charakterystycznych dla ekosystemów rolniczych i leśnych. Strefy zieleni i rekreacji, mogą stać się miejscem bytowania dla wielu gatunków zwierząt, o ile zostaną odpowiednio zaplanowane. Ograniczenie zabudowy oraz zachowanie obszarów zielonych w formie parków, łąk i lasów sprzyja różnorodności biologicznej i tworzy dogodne warunki do życia dla ptaków, owadów oraz małych ssaków.

Miasto Rydułtowy charakteryzuje się bardzo niską lesistością – 1,6%. Lasy występują tu z reguły w postaci izolowanych, małopowierzchniowych płatów. Część lasów stanowią lasy będące we własności Skarbu Państwa. Realizacja inwestycji na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe jest możliwa, jednak podlega ścisłym regulacjom prawnym mającym na celu ochronę gruntów leśnych. Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, rozpoczęcie innego niż leśne użytkowania gruntów leśnych wymaga uzyskania odpowiednich zezwoleń, w tym decyzji na wyłączenie gruntów z produkcji leśnej. Możliwość realizacji inwestycji na terenach Lasów Państwowych zależy od rodzaju planowanego przedsięwzięcia oraz spełnienia określonych wymogów prawnych i proceduralnych. Zaleca się konsultację z właściwymi organami administracji oraz dokładne zapoznanie się z obowiązującymi przepisami przed podjęciem działań inwestycyjnych na gruntach leśnych. Lasy na terenie Miasta Rydułtowy zostały przyporządkowane w Planie Ogólnym do strefy otwartej w celu zapewnienia ochrony istniejących zasobów przyrodniczych oraz utrzymania ich kluczowych funkcji ekologicznych, społecznych i krajobrazowych. Strefa otwarta obejmuje tereny, które powinny pozostać wolne od intensywnej zabudowy, aby umożliwić ochronę naturalnych procesów przyrodniczych oraz zachowanie terenów o wysokiej wartości przyrodniczej. Umieszczenie lasów w tej strefie służy ochronie bioróżnorodności, magazynowaniu dwutlenku węgla, regulacji stosunków wodnych.

W strefie otwartej, a także usługowej i handlu wielkopowierzchniowego będzie można również lokalizować instalacje odnawialnych źródeł energii w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego tych stref. Dotyczy to terenów poza obszarami chronionymi na podstawie przepisów o ochronie przyrody czy terenami leśnymi, szczególnie wzdłuż istniejących dróg. Przy wyborze lokalizacji pod budowę instalacji OZE (np. dużych farm fotowoltaicznych) wskazane jest preferowanie w pierwszej kolejności obszarów zdegradowanych, przekształconych (np. tereny przemysłowe, tereny o znacznym stopniu uszczelnienia podłoża). Należy unikać lokalizacji np. w obrębie korytarzy

ekologicznych (w tym lokalnych), czy obszarów, w których stwierdzono duże koncentracje ptaków. Należy dążyć do takiej lokalizacji urządzeń/instalacji odnawialnych źródeł energii, aby ograniczyć ich ewentualny negatywny wpływ na środowisko, tak aby m.in. nie zachwiać krajobrazowej i przestrzennej kompozycji obszaru oraz zachować ład przestrzenny. Instalacje OZE będą mieć pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza. Realizacja OZE przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne. Wpływ budowy ewentualnych farm fotowoltaicznych na ptaki zależy przede wszystkim od lokalizacji inwestycji. W przypadku wpływu pośredniego można zauważyć zaburzenia związane ze straszeniem przebywających w okolicy inwestycji gatunków ptaków. Takie sytuacje mogą mieć miejsce jedynie w trakcie prowadzenia prac instalacyjnych na terenie inwestycji. Można spodziewać się kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi, przy próbie lądowania na panelach, które wskutek efektu odbicia lustrzanego będą imitowały taflę wody. Jednakże taki efekt może zostać zniwelowany, gdyż zazwyczaj inwestycje posiadają albedo mniejsze niż albedo tafli wody; zjawisko inwersji termicznej w powietrzu występuje niezwykle rzadko, panele PV mają kolor granatowy, podchodzący pod czerni; obiekt budowlany nie jest jednolity, pomiędzy rzędami panelami będzie znajdować się teren, na którym będzie rosła trawa lub gleba w innym kolorze niż panele, przez co nie powstanie tzw. duży zbiornik. Obecnie stosowane technologie nie wykorzystują już niebezpiecznych, a także energetycznie mało wydajnych rozwiązań. Wydaje się więc, że śmiertelność ptaków w wyniku kolizji z panelami słonecznymi na terenie inwestycji będzie znikoma, jednak ze względu na brak danych naukowych nie można jednoznacznie określić jej poziomu.

Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jerzyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów, a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Montaż instalacji fotowoltaicznych w korelacji z elektryfikacją transportu samochodowego, pozwoli na drastyczne ograniczenie emisji spalin wzdłuż ciągów komunikacyjnych, dając tanie źródło napędu oraz pozwalając na stopniową rezygnację z płynnych paliw kopalnych, których wydobycie może być niebezpieczne dla różnorodności biologicznej, a spalanie powoduje m.in. smog, choroby i pogłębianie się ocieplenia klimatu. Budowa większych instalacji fotowoltaicznych nie wpłynie negatywnie na odbiór krajobrazu. Zasięg oddziaływania wszystkich inwestycji nie będzie wykraczał poza obszar działek, na których będą zlokalizowane. Poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.

Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. 2024 poz. 317) określa, że lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego. Zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach parków narodowych,

rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000. W przypadku lokalizacji elektrowni wiatrowej odległość elektrowni od rezerwatu przyrody wynosi nie mniej niż 500 metrów, przy czym ustanawianie rezerwatów przyrody nie wymaga zachowania wyznaczonej odległości. Realizacja inwestycji z zakresu energetyki wiatrowej oraz fotowoltaiki możliwa będzie, jeżeli ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykaze brak negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz i gatunki chronione (w szczególności ptaki i nietoperze).

Farmy wiatrowe stanowią zagrożenie dla wielu gatunków ptaków oraz nietoperzy. Inwestycje polegające na instalowaniu turbin wiatrowych powinny być lokalizowane tak, aby nie kolidowały ze szlakami migracji ptaków ani nie wpływały długotrwale niekorzystnie na inne gatunki lub siedliska. Negatywne oddziaływanie na gatunki ptaków i nietoperzy będzie dotyczyć zwiększenia ryzyka kolizji osobników z łopatami turbiny oraz masztami. W tym kontekście kluczowy będzie aspekt wyboru lokalizacji projektu oraz jego skali. Podjęcie decyzji o realizacji inwestycji należy poprzedzić wnikliwym badaniem występowania populacji ptaków i nietoperzy i ich migracji. Lokalizacja turbin wiatrowych jest bardzo istotna w kontekście utrzymania populacji migrujących ptaków, ponieważ posiada aspekt ponadregionalny. Poza negatywnym oddziaływaniem związanym ze zwiększoną śmiertelnością gatunków w przypadku inwestycji w energetykę wiatrową, oddziaływanie negatywne dotyczyć będzie także płoszenia zwierząt, na skutek zwiększonej emisji hałasu na terenach inwestycji, jak również zajmowania siedlisk pod maszty turbin. Wskazane negatywne oddziaływanie można skutecznie minimalizować, przede wszystkim poprzez rozpatrzenie wariantu lokalizacyjnego inwestycji z uwzględnieniem rozmieszczenia siedlisk oraz stanowisk gatunków, jak również korytarzy ekologicznych. Innym sposobem eliminowania negatywnych skutków jest wprowadzanie odpowiednich dla indywidualnych inwestycji rozwiązań takich jak odpowiednie kolory masztów.

Rozwój energetyki wodnej może doprowadzać do niekorzystnych zmian w obrębie koryta rzeki i w jej dolinie, w związku ze zmianą reżimu hydrologicznego. Funkcjonowanie ekosystemów rzek i nadrzecznych wiąże się z zapewnieniem stałego wysokiego poziomu wody powyżej budowli, co wpływa na podwyższenie poziomu wód w rzece i poziomu wód gruntowych (powyżej stopnia). Z kolei na dolnym poziomie może zachodzić erozja dna powodująca spadek poziomu wód w rzece i wód gruntowych w dolinie, czego konsekwencją jest przesuszenie doliny, w tym np. zamieranie starszych drzew oraz ustępowanie lasów łęgowych. Skutkiem mogą być negatywne oddziaływania na siedliska przyrodnicze (w tym zależne od wód). Istotne może być wystąpienie negatywnego oddziaływania na zwierzęta – w szczególności gatunki ryb, których występowanie (możliwość rozrodu i żerowania) jest najczęściej związane z drożnością i zachowaniem stabilnych warunków środowiskowych w korycie rzek. Hydroenergetyka może również wpływać negatywnie na gatunki ptaków, ze względu na zaburzenia naturalnego reżimu wód rzecznych, które są istotne dla zachowania łąk. Decyzje o lokalizacji i warunkach związanych z budową elektrowni wodnych powinny być poprzedzone analizą materiałów o walorach przyrodniczych, gdyż doliny rzek stanowią główne korytarze ekologiczne.

Budowa elektrowni geotermalnych związana z głębokimi wierceniami może powodować przedostawanie się minerałów i substancji toksycznych do wód gruntowych, co negatywnie wpływa na ich jakość i może szkodzić lokalnym zbiorowiskom roślinnym i zwierzęcym, zmieniać naturalne siedliska.

Planowane zmiany w użytkowaniu gruntów polegać będą na przekształceniu części obszarów rolnych oraz terenów niezagospodarowanych w przestrzeń zurbanizowaną. Proces ten wiąże się z wprowadzeniem nowych obszarów zabudowanych, w tym również terenów zieleni urządzonej, które mają na celu poprawę estetyki przestrzeni oraz zwiększenie komfortu życia mieszkańców.

W ramach tych zmian przewiduje się wprowadzenie wymogu pozostawienia minimalnych powierzchni biologicznie czynnych na działkach budowlanych, co ma sprzyjać zachowaniu równowagi ekologicznej w obrębie zabudowy.

Należy jednak zauważyć, że przewidywana zieleń na tych terenach, mimo spełniania wymogów prawnych, charakteryzować się będzie stosunkowo niskimi wartościami przyrodniczymi, gdyż jej funkcja będzie głównie dekoracyjna. W związku z tym, choć powierzchnie biologicznie czynne przyczynią się do poprawy jakości środowiska w kontekście jakości powietrza oraz mikroklimatu, ich wpływ na bioróżnorodność będzie ograniczony, a ich rola w ochronie środowiska naturalnego – marginalna. Warto również podkreślić, że zmiany te mogą w pewnym stopniu wpłynąć na procesy hydrologiczne oraz mikroklimat obszaru, w szczególności w kontekście zmniejszenia powierzchni gruntów rolnych i niezabudowanych, które pełnią funkcje retencyjne i filtracyjne.

Prace budowlane, które mogą być prowadzone w strefach wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, usługowej, handlu wielkopowierzchniowego, gospodarczej, produkcji rolniczej, infrastrukturalnej, zieleni i rekreacji, cmentarzy, komunikacyjnej, górnictwa, które jako podstawowy profil funkcjonalny ustalają m.in. teren komunikacji, infrastruktury technicznej, zabudowy mieszkaniowej mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Prace budowlane, które byłyby prowadzone w okresie lęgowym mogą zaburzać biologię gniazdowania w poszczególnych miejscach. Dotyczy to zarówno niszczenia miejsc lęgowych i żerowisk jak i emisji hałasu oraz płoszenie przez ruch maszyn i ludzi. Możliwe jest też oddziaływanie w postaci bezpośrednich kolizji z pojazdami.

Oddziaływanie trwałe będzie polegało przede wszystkim na trwałym przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym na przykład zajęciem terenu przez obiekty kubaturowe czy powierzchnie uszczelnione, tam gdzie nie zostało to jeszcze dotychczas przeprowadzone, ale na terenach już do tego przeznaczonych zgodnie z obowiązującym dokumentem. Wprowadzanie pozaprzyrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Wraz zajęciem terenów biologicznie czynnych trwałe przekształcone zostaną siedliska faunistyczne – ograniczona zostanie ich powierzchnia. Wraz zajęciem terenów biologicznie czynnych, potencjalnie zamieszkująca je fauna kręgowców zostanie z nich wyparta.

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów określa wartości wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dla poszczególnych stref planistycznych przyjęto minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, odpowiednio do istniejącego zagospodarowania terenu z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną oznaczona symbolem SW – 10-25%;
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oznaczona symbolem SJ – 30% ;
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową oznaczona symbolem SZ – 30% - nie wyznaczono w mieście;
- 4) strefa usługowa oznaczona symbolem SU – 10-50%;

- 5) strefa handlu wielkopowierzchniowego SH – 5-10%;
- 6) strefa gospodarcza oznaczona symbolem SP – 5-15%;
- 7) strefa infrastrukturalna oznaczona symbolem SI – 5-35%;
- 8) strefa zieleni i rekreacji oznaczona symbolem SN – 40-85%;
- 9) strefa cmentarzy oznaczona symbolem SC – 5-10%;
- 10) strefa górnictwa oznaczona symbolem SG – nie ustala się-5%;
- 11) strefa otwarta oznaczona symbolem SO – nie ustala się=85%;
- 12) strefa komunikacyjna oznaczona symbolem SK – nie ustala się-10%.

Aby ograniczyć proces zmniejszenia powierzchni terenów zielonych i ich stopniowego przekształcania w tereny zurbanizowane w związku z rozwojem budownictwa mieszkaniowego oraz usługowego w przeznaczonych do tego strefach, plan wprowadza regulacje, które zapewniają ochronę zieleni w obrębie nowych inwestycji. Określenie minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej pozwoli zachować przestrzeń na tereny zielone, w tym trawniki, ogrody i skwery. Przewidziane jest również wydzielenie terenów zieleni i rekreacyjnej oraz ochrona istniejących drzewostanów poprzez wdrażanie działań kompensacyjnych w przypadku konieczności usunięcia drzew i krzewów. W ten sposób plan dąży do harmonijnego połączenia rozwoju budownictwa z ochroną terenów zielonych, co przełoży się na poprawę estetyki przestrzeni oraz komfortu życia mieszkańców.

Tereny przeznaczone pod zabudowę nie będą miały wpływu na obszary o szczególnych walorach przyrodniczych. W ramach planowanego zagospodarowania zachowane zostaną kluczowe obszary przyrodnicze, w tym lasy oraz doliny cieków, które pełnią ważną rolę w utrzymaniu bioróżnorodności. Stanowiska gatunków roślin i zwierząt na terenach leśnych i zadrzewionych nie będą zagrożone w wyniku realizacji inwestycji w obrębie miasta.

Podsumowując, strefy planistyczne z zabudową, szczególnie mieszkaniową zostały wyznaczone w terenach już przekształconych. W stosunku do całego Miasta, tereny zabudowy stanowią większościowy fragment. Są to duże fragmenty już zurbanizowane, które charakteryzuje się niewielką obecnością flory i fauny. W przypadku obecności chronionych gatunków flory i fauny, należy przestrzegać zapisów odpowiednich rozporządzeń i ustawy o ochronie przyrody. Ze względu na obecność cieków oraz zbiorników wodnych, w przypadkach obecności chronionych gatunków płazów i gadów, przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków płazów i gadów. W razie stwierdzenia ich występowania, termin sposób wykonania prac należy dostosować do okresów ich migracji i rozrodu. Plan Ogólny Miasta Rydułtowy przyczyni się do zachowania różnorodności gatunkowej, ochrony siedlisk oraz minimalizacji negatywnych skutków rozwoju infrastruktury na zwierzęta. Odpowiednie zarządzanie przestrzenią pozwala na ograniczenie fragmentacji ekosystemów oraz ochronę terenów wodnych i zielonych.

Plan Ogólny Miasta Rydułtowy odnosi się do terenów stanowiących część systemu zieleni SO i SN i ma m.in. na celu przede wszystkim ochronę, zachowanie i wzmocnienie ciągłości struktur przyrodniczych, które pełnią kluczową rolę w zapewnieniu swobodnego przemieszczania się zwierząt oraz wymiany genetycznej między populacjami.

Aby zminimalizować potencjalne negatywne skutki urbanizacji na bioróżnorodność, szczególną uwagę należy zwrócić na analizowanie różnych wariantów lokalizacji nowych inwestycji. Proces ten będzie uwzględniał rozmieszczenie cennych siedlisk, stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz obecność korytarzy ekologicznych, które pełnią funkcję łączników między różnymi ekosystemami, w przypadku, gdyby w przyszłości zostały zidentyfikowane na terenie miasta. Dzięki tym rozwiązaniom,

możliwe będzie zminimalizowanie ryzyka zniszczenia naturalnych zasobów przyrodniczych oraz zapewnienie ich ochrony w kontekście rozwoju miasta.

8.3. Ludzie

Jakość środowiska na terenie obszaru planu i terenach przyległych nie powinna ulec niekorzystnym przekształceniom o charakterze znaczącym, co nie powinno pogorszyć jakości życia mieszkańców, ani wpłynąć negatywnie na zdrowie człowieka.

Plan Ogólny Miasta Rydułtowy stanowi fundamentalny dokument przestrzennego rozwoju miasta, który ma kluczowe znaczenie dla jakości życia jego mieszkańców. Ustalenia zawarte w Planie kształtują zagospodarowanie przestrzeni, wpływając na warunki mieszkaniowe, dostępność infrastruktury usługowej, a także na organizację przestrzeni przeznaczonej do pracy i rekreacji. Działania planistyczne, regulujące rozwój przestrzenny miasta, bezpośrednio przekładają się na poprawę jakości życia, zdrowia oraz bezpieczeństwa lokalnej społeczności. Odpowiednie zrównoważenie rozwoju urbanistycznego z poszanowaniem zasobów naturalnych i infrastrukturalnych stanowi kluczowy element w zapewnieniu długoterminowego dobrostanu mieszkańców.

Jednym z kluczowych założeń planu jest ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy, co pozwoli na bardziej zrównoważony rozwój przestrzeni miejskiej. Dzięki temu unika się mieszania funkcji uciążliwych z zabudową mieszkaniową, co wpłynie pozytywnie na jakość życia w obszarach mieszkalnych. Realizacja zapisów planu stworzy możliwości polepszenia dostępności przestrzeni mieszkaniowej oraz zwiększenia komfortu codziennego funkcjonowania mieszkańców.

Plan zakłada rozwój zabudowy mieszkaniowej w sposób uporządkowany, harmonijnie wpisujący się w lokalne warunki i potrzeby społeczności. Strefy mieszkaniowe zostały zaprojektowane tak, aby zapewnić komfortowe warunki życia, uwzględniając dostęp do nowoczesnej infrastruktury technicznej, terenów zielonych oraz usług publicznych. Kluczowym założeniem jest ograniczenie rozproszonej zabudowy, co pozwala uniknąć problemów związanych z chaosem urbanistycznym, nadmiernym rozdrobnieniem przestrzeni oraz wysokimi kosztami rozbudowy infrastruktury. Dzięki temu nowa zabudowa będzie nie tylko funkcjonalna i estetyczna, ale także sprzyjająca zrównoważonemu rozwojowi i poprawie jakości życia mieszkańców.

Ustalenia planu mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie lepszego dostępu do kluczowych usług publicznych, takich jak oświata, opieka zdrowotna, kultura, administracja, sport oraz rekreacja poprzez wyznaczenie stref mieszkaniowych wraz z zabudową usługową oraz innymi funkcjami, które mają charakter towarzyszący zabudowie mieszkaniowej. Dzięki wyznaczeniu strefy usługowej w starannie dobranych, strategicznych lokalizacjach, mieszkańcy będą mogli korzystać z niezbędnych udogodnień.

Wprowadzenie strefy zieleni i rekreacji zapewnia mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu, co sprzyja zdrowemu trybowi życia, pozytywnie wpływa na kondycję fizyczną i psychiczną oraz sprzyja rekreacji i integracji społecznej. Ochrona terenów zielonych i leśnych przyczynia się do redukcji zanieczyszczeń, poprawy jakości powietrza oraz wspiera naturalne procesy retencji wód.

8.4. Powietrze atmosferyczne

Ustalenia planu ogólnego nie określają sposobu pozyskiwania energii cieplnej do ogrzewania budynków, wybór czynnika grzewczego pozostawiając preferencjom inwestorów. Przy późniejszej nowej zabudowie powstaną nowe źródła zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Jednakże wielkość emisji będzie uzależniona od wyboru czynnika grzewczego do ogrzewania budynków oraz sprawności instalacji. Natomiast obecnie powstające budynki muszą spełniać określone standardy.

W strefach planistycznych planu ogólnego przewidziano możliwość realizacji inwestycji na terenach już zagospodarowanych, jak i na obszarach dotąd niezabudowanych, przeznaczonych pod przyszłą zabudowę. Realizacja nowych inwestycji budowlanych, zgodna z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opartych na założeniach planu ogólnego, pociąga za sobą konieczność zapewnienia odpowiedniego zaplecza energetycznego, co przekłada się na zwiększone zapotrzebowanie na nośniki energii i ciepła w skali lokalnej.

Plan Ogólny przewiduje rozwój funkcji, które mogą w pewnym stopniu przyczynić się do pogorszenia jakości powietrza, zwłaszcza w kontekście zwiększenia presji urbanizacyjnej. W przeważającej części planowane zmiany mają jednak charakter uzupełniający względem istniejącej zabudowy, także w obszarach strefy SP (gospodarczej), gdzie nowe inwestycje lokalizowane są w sąsiedztwie już funkcjonujących zakładów. Strefa ta została zlokalizowana w miejscach o mniejszej gęstości zaludnienia lub w strefach, gdzie już występuje działalność przemysłowa – pozwala to na ograniczenie oddziaływania negatywnych emisji na tereny zamieszkałe.

W przypadku obiektów usługowych i przemysłowych potencjalne ryzyko środowiskowe jest ograniczone – tego typu działalność podlega rygorystycznym przepisom z zakresu ochrony środowiska, musi uzyskać odpowiednie pozwolenia, a także poddawana jest ciągłemu nadzorowi i monitoringowi. Znacznie poważniejszym źródłem zanieczyszczeń pozostaje jednak rozbudowa zabudowy mieszkaniowej, zwłaszcza jednorodzinnej, która nadal generuje tzw. „niską emisję” – wynikającą głównie z indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi. To właśnie ten segment zabudowy stanowi największe wyzwanie w kontekście poprawy jakości powietrza na poziomie lokalnym.

Plan ogólny przewiduje obszar zabudowy śródmiejskiej wyznaczony dla intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej w mieście, co może skutkować zwiększoną emisją zanieczyszczeń powietrza, szczególnie w okresie grzewczym. Wzrost liczby budynków oraz rozwój infrastruktury mogą prowadzić do zwiększonej emisji pyłów zawieszonych i gazów cieplarnianych, pochodzących głównie ze spalania paliw stałych w systemach grzewczych oraz z transportu. Jednak dzięki świadomej polityce przestrzennej, zachowaniu obszarów zielonych, negatywny wpływ na jakość powietrza zostaje istotnie zredukowany. Tereny zielone pełnią funkcję naturalnych filtrów powietrza, wychwytyując zanieczyszczenia i przyczyniając się do poprawy mikroklimatu Miasta.

Zachowanie terenów zielonych w ramach strefy otwartej oraz strefy zieleni i rekreacji ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości powietrza. Naturalne obszary leśne i łąkowe, mimo, że zajmują niewielką powierzchnię, mogą stanowić skuteczną barierę dla pyłów i zanieczyszczeń, ograniczając ich rozprzestrzenianie się w przestrzeni zurbanizowanej. Dodatkowo, otwarte tereny w obszarach niezamieszkałych przyczyniają się do naturalnej wentylacji Miasta, co sprzyja cyrkulacji powietrza i redukcji nagromadzonych zanieczyszczeń.

W strefie otwartej, a także usługowej i handlu wielkopowierzchniowego będzie można również lokalizować instalacje odnawialnych źródeł energii w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego tych stref. Dotyczy to terenów poza obszarami chronionymi na podstawie przepisów o ochronie

przyrody czy terenami leśnymi, szczególnie wzdłuż istniejących dróg. Instalacje OZE będą mieć pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza. Realizacja OZE przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne.

Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe mogą wystąpić głównie w fazie budowy nowych obiektów oraz w wyznaczonych strefach gospodarczych. Z tego względu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla tych obszarów należy wprowadzić zapisy ograniczające emisje pyłów i hałasu, uwzględniając stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych.

W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, odpowiedzialność za minimalizowanie emisji zanieczyszczeń – niezależnie od ich źródła – spoczywa bezpośrednio na inwestorach oraz podmiotach prowadzących działalność gospodarczą. Są oni zobligowani do stosowania rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko, zarówno na etapie planowania inwestycji, jak i jej eksploatacji. W związku z tym, nawet w przypadku potencjalnego wpływu inwestycji na jakość powietrza, obowiązek jego ograniczenia wynika bezpośrednio z ram prawnych.

8.5. Klimat

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Aby ograniczyć ten efekt, Plan przewiduje zachowanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, co umożliwia lepszą regulację temperatury i poprawę mikroklimatu.

Zielona infrastruktura, obejmująca strefy zieleni i rekreacji, dodatkowo wspomaga naturalne procesy chłodzenia powietrza, a także pomaga ograniczyć nagłe skoki temperatur. W ten sposób zmniejsza się również zapotrzebowanie na energię wykorzystywaną do klimatyzacji budynków, co przekłada się na niższą emisję dwutlenku węgla.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Większości elementów systemu transportu, a zwłaszcza infrastruktura, narażona jest na bezpośrednie oddziaływanie czynników klimatycznych, funkcjonując w bezpośrednim kontakcie z czynnikami atmosferycznymi. Do podjęcia efektywnych działań adaptacyjnych i zapobiegawczych niezbędna jest prawidłowa ocena wrażliwości infrastruktury transportowej na czynniki klimatyczne będąca efektem analizy danych klimatycznych i pogodowych oraz ich wpływu na stan infrastruktury.

Rola zalesień, nasadzeń drzew w walce ze zmianami klimatu jest bardzo duża. Należy również podkreślić, znaczenie drzewostanu wielopiętrowego, który izoluje wnętrze lasu od wpływów zewnętrznych, przez co klimat staje się łagodniejszy, zwiększa się ocienienie dna lasu, wilgotność powietrza oraz zmniejszają się wahania temperatury. W korzystnych warunkach klimatycznych wewnątrz lasu szybciej przebiega proces oczyszczania się drzew i rozkład materii organicznej, której źródłem jest min. ściółka, martwe części drzew, krzewów, roślin.

Kwestia zagrożenia powodziowego również została uwzględniona w polityce przestrzennej Miasta. Rzeka Nacyna we wschodniej części Miasta, wymaga odpowiednich regulacji, aby ograniczyć ryzyko podtopień. Plan zakłada włączenie terenów zalewowych do stref otwartej oraz zieleni, co uniemożliwia ich zabudowę i pozwala na zachowanie naturalnych funkcji retencyjnych dolin rzecznych. Dzięki temu woda opadowa może być wchłaniana przez glebę, co skutecznie zmniejsza ryzyko powodzi i podtopień. Dodatkowo, poprawa systemów melioracyjnych oraz utrzymanie pasów zieleni wzdłuż rzek i cieków wodnych pozwala na bardziej efektywne zarządzanie wodami opadowymi. W kontekście zmieniającego się klimatu i rosnącej częstotliwości ekstremalnych warunków pogodowych, takie rozwiązania są niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony ekosystemów wodnych.

Realizacja ustaleń Planu nie spowoduje odczuwalnego wzrostu średnich temperatur czy spadku wilgotności powietrza. Pozytywnym aspektem jest również wyznaczenie na części Miasta strefy otwartej oraz zieleni i rekreacji. Dzięki braku zabudowy kubaturowej na takich terenach nie powstaną obiekty blokujące przepływ powietrza.

Strefa otwarta oraz strefa zieleni i rekreacji obejmuje takie tereny na terenie miasta jak obszar doliny rzeki, zalesienia co wpływa na zachowanie korytarzy przewietrzających.

Wyznaczona strefa otwarta i strefa zieleni i rekreacji, którymi objęto lasy, łąki czy obszary rekreacyjne ma kluczowe znaczenie w kontekście łagodzenia okresów z wysokimi temperaturami. Roślinność w tych strefach wpływa na poprawę jakości powietrza, pochłaniając dwutlenek węgla, tlenki azotu oraz pyły zawieszone, a także wspomaga naturalną retencję wód opadowych. Tereny zielone odgrywają rolę w chłodzeniu przestrzeni, co pomaga w obniżeniu temperatury w okresach upałów. Dodatkowo, zapewniają naturalną osłonę przed wiatrem i chronią przed erozją gleby, co może mieć pozytywny wpływ na stabilność ekosystemów.

W świetle ratyfikowanej przez Polskę Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na ograniczenie szkodliwej działalności człowieka wpływającej na system klimatyczny. Równocześnie kluczowe znaczenie ma wdrażanie strategii adaptacyjnych, które pozwolą dostosować się do już zachodzących zmian klimatycznych.

8.6. Zasoby naturalne

Na terenie miasta zlokalizowanych jest 5 złóż węgla kamiennego i 1 złoża kruszyw naturalnych. Prawie cały obszar Miasta znajduje się w zasięgu eksploatowanego złoża węgla „Rydułtowy 1”, dla którego wydano koncesję (obowiązująca do końca 2043 r.) dla Polskiej Grupy Górniczej Oddział KWK ROW na prowadzenie działalności wydobywczej, a co za tym idzie wyznaczono obszary i tereny górnicze o powierzchni ponad 6 200 ha. Wyznaczone w planie ogólnym strefy górnictwa o łącznej powierzchni 90,7 ha gwarantują ochronę tych złóż umożliwiając ich eksploatację, która jest prowadzona zgodnie z warunkami wydanych koncesji, stąd nie przewiduje się żadnych negatywnych oddziaływań na złoża. W przypadku samej eksploatacji złoża z uwagi na znaczną głębokość eksploatacji w większości poniżej 1000 m i zaleganie w warstwach nadkładu plastycznych ilów mioceńskich oraz wielokrotne naruszanie górotworu wcześniejszą eksploatacją, pokładów wyżej zalegających, zakłada się, że deformacje powierzchni przebiegać będą w sposób łagodny i ciągły nie powodując tworzenia się uskoków terenowych oraz lejów.

Jednym z istotnych aspektów ochrony zasobów naturalnych jest zachowanie terenów zielonych oraz systemów wodnych, które pełnią funkcję ekologiczną i hydrologiczną. Plan przewiduje objęcie terenów cennych przyrodniczo strefami otwartymi, co pozwala na ograniczenie nadmiernej ingerencji człowieka i utrzymanie naturalnych ekosystemów. Dzięki temu zachowane zostają siedliska roślin i zwierząt, a także funkcje ekosystemowe, takie jak filtracja powietrza, magazynowanie wody oraz stabilizacja mikroklimatu.

W strefie otwartej, a także usługowej i handlu wielkopowierzchniowego będzie można również lokalizować instalacje odnawialnych źródeł energii w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego tych stref. Projekty te będą miały szczególne znaczenie dla efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych. Poza wykorzystaniem materiałów budowlanych w trakcie budowy, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii będzie miało pozytywny wpływ na zachowanie zasobów, gdyż spowoduje zmniejszenie zużycia surowców nieodnawialnych (paliw kopalnych) stosowanych do produkcji energii elektrycznej i ciepłej oraz chłodzenia. Budowa instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii spowoduje, że paliwa kopalne będą wykorzystywane w mniejszej ilości.

Tereny zabudowy w Mieście ograniczają się do terenów już zabudowanych. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na zasoby naturalne.

8.7. Wody

Plan ogólny w sposób przemysłany wyznacza strefy użytkowe, dostosowując przeznaczenie terenów do ich warunków środowiskowych i fizjograficznych, co wspiera racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i ochronę środowiska. Dzięki takim działaniom możliwe jest ograniczenie potencjalnych zagrożeń wynikających z rozwoju zabudowy oraz działalności gospodarczej w obrębie Miasta.

W projekcie planu ogólnego dla poszczególnych stref planistycznych przyjęto minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Pozostawienie tej powierzchni jest istotne ze względu na potrzeby retencji wód opadowych i roztopowych przez podłoże. Utworzenie terenów zieleni urządzonej wskazane jest w różnych strefach. Podobnie utworzenie przestrzeni wolnych od zabudowy, które umożliwią wsiąkanie wód w powierzchnię terenu. Jest to również przestrzeń mogąca zostać zagospodarowana zielenią, co sprzyja poprawie retencji wody oraz korzystnie wpływa na mikroklimat i jakość środowiska.

W miejscach, gdzie przewiduje się nową zabudowę, nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Procesy takie jak fundamentowanie budynków czy budowa infrastruktury komunikacyjnej mogą powodować zmiany w warunkach gruntowych, jednak ich wpływ powinien być minimalizowany poprzez szczegółowe badania geotechniczne oraz racjonalne zarządzanie masami ziemnymi.

Na terenie Miasta nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na jednolite części wód powierzchniowych ani podziemnych.

Przez teren Miasta przepływają rzeki, występują zbiorniki wodne. Na obszarze Miasta dopuszczona jest zabudowa, w związku z czym podczas realizacji prac budowlanych może istnieć chwilowe pośrednie oddziaływanie na wody powierzchniowe, ze względu na np. dowożenie materiałów budowlanych ciężkim transportem oraz ewentualne pylenie. Oddziaływanie ustanie po zakończeniu prac budowlanych. Główne rzeki są objęte głównie strefą otwartą. Nie przewiduje się w ich obrębie zadań inwestycyjnych mogących mieć negatywny wpływ na te wody powierzchniowe.

Tereny szczególnego zagrożenia powodziową o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 10%, 1% i 0,2% położone są we wschodniej części Miasta, wzdłuż doliny Nacyny, w obrębie strefy otwartej. W strefie otwartej nie dopuszcza się wyznaczania terenów, gdzie możliwa byłaby jakakolwiek zabudowa. Obszary zalewowe powinny być pozostawione w stanie naturalnym, a ich użytkowanie ograniczone do działań ekstensywnych, takich jak zalesianie czy ochrona terenów zielonych.

W strefie otwartej, a także usługowej i handlu wielkopowierzchniowego będzie można również lokalizować instalacje odnawialnych źródeł energii w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego tych stref. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może w różnorodny sposób wpływać na funkcjonowanie środowiska wodnego, w zależności od wykorzystywanego źródła energii. Największą ingerencją będzie budowa spiętrzeń wodnych dla wykorzystania energii wody, lub tworzenia małej retencji poprzez budowę małych spiętrzeń, choć to ostatnie wpływać też będzie pozytywnie w postaci retencji wody i opóźnienia jej spływu. Zakłócać to może cały ekosystem rzeczny poprzez budowę spiętrzenia i stworzenie sztucznego zbiornika. Istotne przy tym jest gromadzenie osadów, w tym zanieczyszczeń w takich zbiornikach. Trzeba jednak dodać, że powstawanie zbiorników wodnych będzie miało też pozytywny wpływ na stosunki wodne. Pozytywne będzie też napowietrzanie wód przepływających przez turbiny elektrowni wodnych. Znaczące oddziaływania mogą nastąpić w związku z wykorzystaniem energii geotermalnej, przy czym możliwa jest ingerencja w warstwy wodonośne (szczególnie w trakcie budowy), jak i z powodu zrzutu wód (szczególnie zasolonych). Realizacja wierceń może spowodować zanieczyszczenie wód podziemnych, a w niektórych przypadkach również negatywny wpływ na stan ilościowy zasobów wynikający z połączenia odseparowanych dotychczas poziomów wodonośnych. Dla realizacji tego typu działań, zalecane jest przestrzeganie obowiązujących procedur prawnych (uzyskanie wymaganych uzgodnień, decyzji), stosowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych oraz materiałów, uwzględnienie celów środowiskowych części wód podziemnych.

W wyznaczonych strefach w profilu podstawowym lub dodatkowym wskazane są tereny wód, tereny zieleni naturalnej, lasu co pozwoli w rozstrzygnięciach planistycznych na poziomie planu miejscowego lub decyzji WZ ustalić zasady zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami ustawy prawo wodne.

Nowa zabudowa, zwłaszcza ta, która wiąże się z budową dróg, parkingów, chodników, a także zabudowy mieszkalnej i komercyjnej, prowadzi do zwiększenia powierzchni utwardzonych (asfalt, beton, płyty). Tego typu powierzchnie zmniejszają naturalną zdolność gleby do wchłaniania wód opadowych, co skutkuje większym odpływem wód powierzchniowych.

Zwiększony odpływ wód opadowych z terenów zabudowanych może prowadzić do przeciążenia systemów kanalizacyjnych i deszczowych.

Nowa zabudowa, zwłaszcza na terenach o dużej intensywności zabudowy, może prowadzić do zwiększenia ilości wód opadowych, które niosą ze sobą zanieczyszczenia z nawierzchni utwardzonych. Zwiększenie powierzchni utwardzonych, takich jak asfalt czy beton, ogranicza naturalną zdolność gleby do wchłaniania wód opadowych, co może wpłynąć na zmniejszenie procesu ich naturalnego uzupełniania. W efekcie woda nie ma możliwości docierać do głębszych warstw gleby, co może prowadzić do obniżenia poziomu wód gruntowych, szczególnie w rejonach, gdzie procesy infiltracji zostały już ograniczone przez urbanizację.

Projekt planu ogólnego nie precyzuje rozwiązań dotyczących zaopatrzenia mieszkańców w wodę ani systemów odprowadzania ścieków, wód opadowych i roztopowych. Kwestie te, podobnie jak zasady rozbudowy, modernizacji oraz budowy infrastruktury technicznej i układów komunikacyjnych, są przedmiotem szczegółowych ustaleń zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Projekt Planu przewiduje wprowadzenie nowych obszarów zagospodarowania, co może mieć istotny wpływ na pogorszenie jakości wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych. W większości przypadków będzie to jednak zabudowa stanowiąca uzupełnienie już istniejących układów przestrzennych. Należy zaznaczyć, że rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej będzie nieuchronnie wiązał się ze wzrostem ilości generowanych ścieków.

8.8. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Projekt planu ogólnego wpłynie na krajobraz Miasta poprzez przekształcenie części terenów naturalnych, takich jak nieużytki, grunty rolne czy obszary zieleni, na tereny zabudowy. Zmiany te będą miały charakter lokalny, głównie w miejscach, gdzie przewidziano strefy intensywniejszych przekształceń. W tych obszarach może nastąpić miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Niemniej jednak projektowane zmiany uwzględniają istniejącą zabudowę, stanowiąc jej uzupełnienie lub rozszerzenie, co pozwala zachować spójność krajobrazu miejskiego.

Plan ogólny wprowadza zapisy dotyczące parametrów zabudowy, takich jak jej intensywność i wysokość, które zostały dostosowane do istniejącego charakteru otoczenia. Dzięki temu zachowany zostanie ogólny wizerunek Miasta, z uwzględnieniem jego specyfiki i walorów krajobrazowych. Istotnym elementem planu jest ochrona ciągłości systemu przyrodniczego oraz charakterystycznej topografii terenu. Wprowadzone w planie ustalenia strefowe umożliwią harmonijne zagospodarowanie terenów, minimalizując negatywny wpływ na walory krajobrazowe.

W celu poprawy estetyki oraz jakości przestrzeni zurbanizowanej, plan przewiduje wyznaczenie odpowiednich stref i ich rozszerzenie poprzez dodatkowe profile. Działania te mają na celu stworzenie spójnych obszarów zieleni urządzonej i krajobrazowej, które harmonijnie połączą nowo powstające tereny zabudowy z otaczającymi obszarami zielonymi.

Realizacja postanowień planu może spowodować przekształcenie morfologii terenu na potrzebę wykopania fundamentów budynków oraz wykonania innych prac ziemnych na potrzeby realizacji zabudowy, dróg oraz obiektów infrastruktury technicznej. Jednakże przekształcenia w rzeźbie terenu będą miały charakter miejscowy, a ewentualne oddziaływanie na środowisko lokalne. Ponadto zabudowa odbędzie się w miejscach z już występującą zabudową. Wyznaczenie stref otwartych ma pozytywny wpływ na środowisko, gdyż zgodnie z zakazem zabudowy nie zostaną utracone w ten sposób gleby.

Planowana eksploatacja węgla kamiennego ze złoża „Rydułtowy 1” na terenie Miasta Rydułtowy spowoduje wystąpienie trzech lokalnych niecek osiadań, z których największa o wartości nie przekraczającej 2,25 m powstanie w rejonie ul. Radoszowskiej, gdzie powstanie teren górniczy II kategorii. Druga niecka o wartości osiadania nie przekraczającej 1,25 m i II kategorii terenu górniczego powstanie w rejonie ul. Plebiscytowej. Trzecia o osiadaniu nieznacznie przekraczającym wartość 1,25 m oraz terenie górniczym II kategorii w rejonie skrzyżowania ul. Szpaków i Obywatelskiej. W rejonach prowadzonej eksploatacji (bezpośrednio po) a także w okresie kilkudziesięciu lat po niej mogą wystąpić nieciągłe deformacje liniowe.

Dla kształtowania krajobrazu na obszarze opracowania istotne znaczenie mają ustalania planu dotyczące ukształtowania zabudowy i sposobu rozmieszczenia obiektów w przestrzeni. Wpływ na krajobraz będą mieć inwestycje, których wielkości zostaną poznane na etapie planowania przedsięwzięć.

Strefa zieleni i rekreacji 1-22SN o łącznej powierzchni ok. 49 ha została wskazana dla obszarów już wykorzystywanych dla tego rodzaju zagospodarowania. Tereny zieleni mają bardzo pozytywny wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, retencję wód, klimat.

Rozwój poszczególnych obszarów w ramach istniejącej struktury urbanistycznej będzie miał minimalny wpływ na krajobraz, ponieważ nowe inwestycje będą integrować się z dotychczasowym układem przestrzennym. Dzięki temu zachowane zostaną charakterystyczne cechy krajobrazowe, a wprowadzenie nowych obiektów nie spowoduje zakłócenia harmonii wizualnej ani degradacji naturalnych walorów terenu. Taki sposób zagospodarowania przestrzeni pozwoli na utrzymanie spójności krajobrazowej, jednocześnie umożliwiając rozwój urbanistyczny.

Wprowadzenie nowej zabudowy na terenach dotychczas niezabudowanych lub częściowo zabudowanych będzie miało wpływ na powierzchnię ziemi, zmieniając jej naturalne właściwości. Nowe obiekty budowlane, infrastruktura drogowa i inne elementy zabudowy prowadzą do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej, co może ograniczać przestrzeń dla roślinności i naturalnych procesów przyrodniczych.

W szczególności, zabudowa powoduje utwardzenie powierzchni, co zmniejsza zdolność gleby do wchłaniania wód opadowych, prowadząc do zwiększonego spływu powierzchniowego. Może to prowadzić do pogorszenia jakości wód powierzchniowych i rosnącego ryzyka podtopień, zwłaszcza w obszarach, które wcześniej charakteryzowały się dużą przepuszczalnością gleby.

Jednak odpowiednie planowanie przestrzenne, w tym wprowadzenie terenów zielonych, systemów retencji wód opadowych, a także stosowanie technologii zmniejszających twardość nawierzchni, może zminimalizować negatywne skutki tego procesu i przywrócić pewne korzyści ekologiczne. Wprowadzenie takich rozwiązań pozwala na ograniczenie negatywnego wpływu zabudowy na powierzchnię ziemi, wspierając równocześnie bioróżnorodność oraz poprawiając funkcje retencyjne terenów.

Zachowanie terenów zieleni oraz ochrona naturalnych krajobrazów, dolin cieków, terenów podmokłych, zbiorowisk leśnych i terenów zadrzewionych pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu bioróżnorodności i ochronę ekosystemów. Obszary te nie tylko pełnią funkcję ekologiczną, ale także estetyczną – chronią cenne widoki i zapobiegają degradacji naturalnego układu przestrzennego. Wprowadzenie ograniczeń w zakresie lokalizacji nowych inwestycji w pobliżu dolin rzecznych pozwala na zachowanie ich pierwotnego charakteru, co jest kluczowe dla ochrony walorów wizualnych oraz ekologicznych Miasta.

Ważnym elementem polityki przestrzennej Miasta jest także ochrona dziedzictwa kulturowego, obejmująca charakterystyczne zabytkowe obiekty. Dzięki zachowaniu starych,

posiadających wartość historyczną obiektów, plan przyczynia się do ochrony krajobrazu kulturowego, który kształtuje tożsamość i historię regionu. Wprowadzono regulacje ograniczające intensywną zabudowę w sąsiedztwie obiektów zabytkowych, co pozwala na uniknięcie degradacji historycznych miejsc oraz utrzymanie ich unikalnego charakteru. Nowe inwestycje muszą być dostosowane do skali i estetyki otoczenia, co zapewnia ich harmonijną integrację z istniejącą strukturą przestrzenną.

Aby minimalizować negatywne skutki rozwoju zabudowy, takie jak uszczelnienia powierzchni zmieni, zwiększenie eksploatacji gruntów czy potencjalnej degradacji gleby, Plan uwzględnia zachowanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, co zapewnia przestrzeń do infiltracji wód opadowych.

W strefie otwartej, a także usługowej i handlu wielkopowierzchniowego będzie można również lokalizować instalacje odnawialnych źródeł energii w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego tych stref. Dotyczy to terenów poza obszarami chronionymi na podstawie przepisów o ochronie przyrody czy terenami leśnymi. Elektrownie wiatrowe i fotowoltaiczne (słoneczne) są wertykalnymi i horyzontalnymi dominantami w krajobrazie, stąd rodzaj oraz skala planowanego zagospodarowania terenu mogą negatywnie wpływać na krajobraz.

Realizacja ustaleń planu ogólnego na terenie Miasta musi być prowadzona w sposób zapewniający przestrzeganie prawa zgodnie z ustawą o ochronie przyrody wskazującej, że przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu powinny w jak największym stopniu zapewniać zachowanie jego walorów krajobrazowych.

W kontekście farm fotowoltaicznych krajobraz jest nie tylko kontekstem przestrzennym, który warunkuje lub nawet ogranicza wybór lokalizacji. Jest on także kontekstem życia ludzi i funkcjonowania ekosystemów, który będzie współkształtowany przez inwestycję. Istotny jest także aspekt wielkości wydzielania przeznaczonego pod realizację farmy fotowoltaicznej i efekt związany z jednorodnością formy zagospodarowania przestrzennego na większym obszarze. Wielkoobszarowe farmy fotowoltaiczne (powyżej 5 ha) mogą spowodować scalenia gruntów i utratę liniowych elementów krajobrazu, w tym pasów zadrzewień i zadrzewień śródpolnych.

Na terenie Miasta Rydułtowy występują gleby należące do klasy bonitacyjnej III stanowiąc ok. 5% powierzchni użytków rolnych i powinny podlegać szczególnej ochronie. Przy realizacji ustaleń planu ogólnego należy mieć na uwadze, że na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej. Najlepsze klasy gruntów rolnych (I-III klasa) podlegają prawnej ochronie przed zabudowaniem oraz ochroną rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Jest to szczególnie ważne w kontekście zmniejszającej się ciągle powierzchni gruntów rolnych najwyższej jakości, na których może być prowadzona efektywna produkcja rolnicza przy użyciu najmniejszych nakładów. Ponadto tereny łąk i pastwisk sprzyjają bioróżnorodności (zarówno roślin, jak i owadów), działają jak naturalne retencyjne obszary (przechwytywanie wody opadowej) oraz ograniczają erozję gleby.

8.9. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Klimat akustyczny na obszarze objętym planem nadal będzie głównie determinowany przez ruch samochodowy. Przyszłe zagospodarowanie terenu może spowodować wzrost natężenia ruchu, którego skala na obecnym etapie jest trudna do oszacowania, ponieważ zależy od atrakcyjności planowanego obszaru jako celu podróży.

Ponadto krótkotrwały hałas może być odczuwalny podczas prac budowlanych w strefie do tego przeznaczonej.

Projektowane strefy gospodarcze zostały zlokalizowane na terenach już uprzednio zajętych przez zakłady produkcyjne, co minimalizuje dodatkowe oddziaływania akustyczne na obszary mieszkalne.

Główne drogi wzdłuż których generowany może być hałas wymagają wprowadzenia dodatkowych działań ochronnych. Zaleca się również wyznaczanie terenów mieszkalnych w odpowiedniej odległości od głównych ciągów komunikacyjnych, co pozwoli na utrzymanie standardów akustycznych zgodnych z przepisami prawa.

Dopuszczalne poziomy hałasu muszą być zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. dotyczącym dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Wszelkie działania prowadzone na terenach przeznaczonych na zabudowę, usługi, przemysł czy mieszkalnictwo jedno- i wielorodzinne powinny być realizowane w taki sposób, aby nie dochodziło do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, co jest zgodne z postanowieniami art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. Z kolei, jak podkreśla ust. 2 tego artykułu, wszelkie procesy eksploatacyjne, takie jak emisje hałasu, gazów, pyłów czy pól elektromagnetycznych, nie mogą prowadzić do przekroczenia norm jakości środowiska poza teren, do którego inwestor posiada tytuł prawny.

Projekt Planu ogólnego miasta nie przewiduje realizacji obiektów, które mogłyby mieć istotny wpływ na pogorszenie jakości akustycznej środowiska. Potencjalne zagrożenie związane z nadmiernym hałasem może wystąpić jedynie w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej, w wyniku sąsiedztwa z obiektami usługowymi lub gospodarczymi. Jak już wcześniej zaznaczone, hałas powinien być kontrolowany i ograniczony do granic danej działki. Niemniej jednak, powstanie nowej zabudowy, niezależnie od jej funkcji, wpłynie na pogorszenie warunków akustycznych w tych rejonach.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku działań związanych z rozwojem OZE opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

8.10. Zabytki i dobra materialne

Na obszarze Miasta znajduje się 6 obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego, 91 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków Miasta Rydułtowy, 7 stanowisk archeologicznych, 7 obiektów kultury współczesnej oraz wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej. Powyższe obiekty i stanowiska archeologiczne objęte są poszczególnymi strefami planistycznymi odpowiednimi do istniejącego ale i planowanego zagospodarowania tych terenów. Prawna ochrona ww. obiektów obecnie jest zapewniona poprzez ujęcie kilku z nich w rejestrze zabytków. Pozostałe obiekty ewidencyjne, w myśl obowiązujących przepisów objęte są formą ochrony poprzez ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na etapie sporządzania niniejszego planu ogólnego gminy nie ma możliwości określenia precyzyjnego oddziaływania na zabytki i dobra materialne. Jednakże jakiegokolwiek działania inwestycyjne w obrębie tych obiektów będą wymagały odpowiednich uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ustalenia planu ogólnego w sposób ogólny odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego, koncentrując się głównie na wyznaczaniu wskaźników zabudowy oraz określaniu odpowiednich profili funkcjonalnych dla poszczególnych stref planistycznych. Realizacja zapisów projektu planu ogólnego

powinna pozytywnie wpłynąć na poprawę walorów krajobrazowych Miasta, przyczyniając się jednocześnie do podniesienia jego atrakcyjności zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających. Dzięki uwzględnieniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, możliwe będzie lepsze zachowanie i eksponowanie wartości historycznych Miasta.

Z drugiej strony ze względu na skalę i stopień szczegółowości planu ogólnego oraz wynikający z przepisów zakres merytoryczny ustaleń tego dokumentu, jest on narzędziem niewystarczającym do skutecznej ochrony zabytków architektury i urbanistyki. Dlatego przyjęto założenie, że właściwym z punktu widzenia ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków aktem planowania przestrzennego jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jako, że cały obszar miasta jest objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, przyjęte w planie ogólnym miejskie standardy urbanistyczne odpowiadają obowiązującym planom miejscowym, w obrębie których znajdują się zabytki. Wyjaśnia się zatem, że ustalenia planu ogólnego, zwłaszcza w zakresie parametrów i wskaźników ujętych w miejskim katalogu stref planistycznych, nie powinny być interpretowane jako zmiana polityki przestrzennej dotyczącej ochrony konserwatorskiej, wynikającej z obowiązujących dokumentów planistycznych. Ustalenia planów miejscowych oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, powinny uwzględniać szczegółowe uwarunkowania wynikające z zabytkowego kontekstu przestrzennego. Może to oznaczać w szczególności potrzebę ustalenia w planach miejscowych lub decyzjach mniejszej, niż wynikająca z planu ogólnego, wysokości i intensywności zabudowy, a także szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy.

8.11. Opis oddziaływań o charakterze skumulowanym

Opisane wyżej oddziaływania związane z realizacją planu ogólnego będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nakładanie się wpływów pochodzących z poszczególnych terenów spowoduje wzrost tego oddziaływania. Potencjalne oddziaływania skumulowane obejmują emisję hałasu oraz emisje zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Hałas powodowany będzie transportem samochodowym. Emisje zanieczyszczeń do atmosfery uwalnianych z kotłów grzewczych oraz transportu samochodowego nie powinny powodować znaczącego zwiększenia stężenia szkodliwych substancji w powietrzu. Będą to oddziaływania o charakterze stałym. Z drugiej strony modernizacja systemów ogrzewania, termomodernizacja budynków, instalacja OZE, modernizacja dróg w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji substancji do powietrza i zmniejszenie zapotrzebowania na surowce naturalne wpłyną pozytywnie na wszystkie komponenty. Niebezpieczna jest kumulacja negatywnego oddziaływania na krajobraz i powierzchnię ziemi działań związanych z budową i przebudową infrastruktury komunikacyjnej. Takie negatywne oddziaływanie skumulowane może mieć miejsce w przypadku obszarów objętych jednocześnie tymi zadaniami, które będą wiązały się z prowadzonymi wykopami, przemieszczaniem mas ziemnych, wykorzystaniem gleby. Oddziaływanie to będzie jednak chwilowe i ustąpi po zakończeniu robót.

9. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Podczas zabudowy terenów lub planowania inwestycji na obszarach Miasta Rydułtowy, należy uwzględnić poniższe zapisy, dzięki którym można znacznie ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko lub je całkowicie wyeliminować.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji zapisów planu może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania inwestycji należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie inwestycji należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych inwestycji powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.

- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

10. Propozycja działań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Planu ogólnego

W zakresie rozwiązań alternatywnych proponuje się:

- na terenach planowanego zainwestowania - podniesienie wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działek budowlanych,
- utrzymanie zieleni wysokiej na terenach, na których wprowadza się nową zabudowę oraz wprowadzenie zieleni wysokiej na obszarach niezabudowanych, nieużytkowanych rolniczo, w sąsiedztwie potoków i innych wód powierzchniowych z wyłączeniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych o dużym oddziaływaniu akustycznym zagospodarowanie pierwszej linii zabudowy funkcjami typowo usługowymi i odsunięcie obiektów mieszkalnych od źródeł hałasu na odległość zapewniającą dotrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie,
- rozwiązaniem alternatywnym jest również brak realizacji planu ogólnego, jest to jednak wybór, który spowoduje pogorszenie stanu środowiska.

11. Tendencje przeobrażeń przy braku realizacji Planu ogólnego

W przypadku odstąpienia od sporządzenia planu ogólnego może dojść do likwidacji powierzchni glebowej, a tym samym zieleni niskiej w wyniku wprowadzania nieuporządkowanego zagospodarowania. Wzrost ilości terenów zabudowanych wiąże się z podwyższonym ruchem samochodowym, przez co może nasilać się zjawisko hałasu drogowego. Zwiększać się także będzie ilość odprowadzanych do atmosfery zanieczyszczeń. Nastąpi nieznaczące przekształcenie rzeźby terenu na skutek wykopów pod fundamenty budynków.

12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1478), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja zapisów planu ogólnego nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu ogólnego dla Miasta Rydułtowy. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Planu ogólnego dla Miasta Rydułtowy nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

W niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu planu na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono oddziaływanie na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

• Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;	• Klimat;
• Różnorodność Biologiczna;	• Klimat akustyczny;
• Ludzie;	• Wody (w tym JCW);
• Rośliny;	• Powierzchnia ziemi;
• Zwierzęta;	• Krajobraz;
• Powietrze;	• Zasoby naturalne;
	• Zabytki i dobra materialne

Projekt zakłada wprowadzenie nowej zabudowy. W wyniku tego nastąpi zniszczenie pokrywy glebowej, zmniejszy się również areal powierzchni biologicznie czynnej. W przyszłości mogą wystąpić emisje szkodliwego hałasu drogowego. Warto jednak mieć na uwadze, że tereny zabudowy w Mieście ograniczają się do terenów z występującą już zabudową. Stwierdza się, że zabudowa odbędzie się na obszarze już przekształconym antropogenicznie.

Z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych nie ma przeszkód dla realizacji postanowień planu ogólnego. Uznaje się, że plan nie będzie wywierał negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze i krajobraz Miasta.

Projekt planu został przygotowany zgodnie z przepisami ochrony środowiska i z poszanowaniem zasad ładu przestrzennego. Wprowadza zasady sposobu zagospodarowania oraz sposób użytkowania terenu.

Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednego Miasta.